

FGB

MAKRI

EKİM | KASIM | ARALIK 2020

Tarıma Dayalı İhtisas OSB'ler ve EKONOMİYE KATKISI

KAPAK KONUSU

PANDEMİ DÖNEMİNDE
KALİTE YÖNETİMİ

ŞENAY KÜÇÜKDÖĞERLİ
FETHİYE'YE ŞİFA DAĞITAN İSİM

DEPREM BÖLGESİ
FETHİYE'DE EV SAHİBİ OLMAK

Babadağ Bitkileri

Yerel İşletmene

SAHİP ÇIK!

Fethiye & Seydikemer

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI

www.ftso.org.tr

fethiyetso

fethiyetso

ftso1901

İÇİNDEKİLER

08

DOSYA KONUSU
**TARIMA DAYALI
İHTİSAS OSB'LER VE
EKONOMİYE KATKISI**

51

ODADAN HABERLER
**TURİZM SEKTÖRÜNE
DİJİTAL PAZARLAMA
TÜYOLARI VERİLDİ**

65

BAŞARILI ÜYE
ÖĞÜZ KUYUCAK

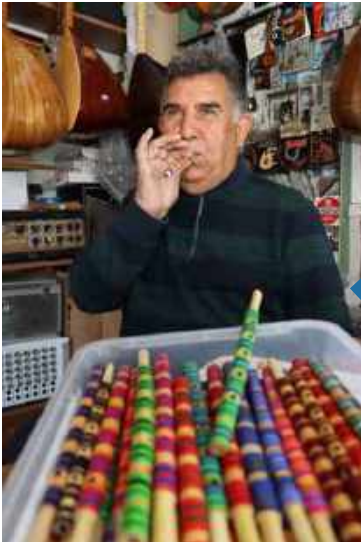
72

GEÇMİŞ ZAMAN OLUR Kİ
ŞENAY KÜÇÜKDÖĞERLİ

77

SİPSİ USTASI
BAHRİ İŞLEK

Sunuş Mustafa BÜYÜKTEKE	05
Sunuş Osman ÇIRALI	06
Kapak Konusu	08
Odadan Haberler	15
Sektörden	60
İş'te Kalite	63
Başarılı Üyemiz	65
Geçmiş Zaman Olur Ki...	72
Kaybolan Meslekler	77
Gezi	76
Fethiye'ye Özgü Lezzetler...	87
Kitap	88

İMTİYAZ SAHİBİ
Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası adına
Fethiye Güç Birliği Turizm Tanıtım
Ticaret Limited Şirketi Müdürler
Kurulu Başkanı

Osman ÇIRALI

Yayın Kurulu
İbrahim ERDEM
Uğur ÇAÇARON
Ezgi KULLUKÇU
Selda OĞUZ

Sorumlu Müdür
İbrahim ERDEM

Düzeltilen
Uğur ÇAÇARON

Yayın Koordinatörü
Selda OĞUZ

Fotoğraflar
Ergün Tos

Adres

Taşyaka Mahallesi
144. Sokak No: 1/A Daire 4
Fethiye / MUĞLA
Tel: 0252 612 84 81
Faks: 0252 612 84 82
info@fethiyegucbirligi.com

Tasarım
Özge Dorman

Baskı

Başak Matbaacılık ve
Tan. Hiz. Ltd. Şti.
Tel: 0312 397 16 17
www.basakmatbaa.com

Mustafa BÜYÜKTEKE
FTSO Meclis Başkanı

Değerli Üyelerimiz

Dünya Sağlık Örgütü'nün pandemi ilan ettiği COVID-19 virüsü salgını nedeniyle 100 yılda bir yaşanacak çok zorlu bir yılı geride bıraktık. Tüm dünyada sağlık ve sosyal hayatla birlikte ekonomide yaşanan küresel krize Türkiye ekonomisi ne yazık ki kötü bir dönemde yakalandı. Üretim, enflasyon ve istihdam anlamında ekonomiye ilişkin verilerin olumsuz sinyal verdiği bir dönemde pandemi nedeniyle alınan tedbirler, iş dünyasında çarkları durma noktasına getirdi. Normalleşme için 2021 yılında tüm umutlar aşıya bağlandı.

2020 yılının gündemi pandemi olurken, 2021 yılının gündemi de aşı olacak. Ülkemizde aşılama tamamlanıp ve vaka sayıları azalana kadar pandeminin neden olduğu kısıtlama ve sıkıntılar ne yazık ki devam edecek. Salgının önlenmesi amacıyla alınan tedbirler nedeniyle iş dünyası her geçen gün daha da zora girerken, bazı sektörler için destekler yetersiz kalıyor. Türkiye'nin her köşesinde ticari işletmeler zor durumda. Turizm ve tarımın ağırlıklı olduğu bölgemizde birçok işyerimiz kapalı. İşyerleri kapalı ama vergi, kira, sigorta primi gibi zorunlu ödemeler devam ediyor. Desteğe ve krediye en fazla ihtiyaç duyulan bir dönemden geçiyoruz. İşletmelerin ayakta kalabilmeleri için sicil affı ile finans sektörü ile reel sektör arasında temiz bir sayfa açılması gereken bir dönemdeyiz. Oda olarak gerek komite toplantılarımız gerek Meclis toplantılarımız gerekse üyelerimizden birebir aldığımız tüm sektörel sorun ve talepleri üst kuruluşumuz Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği aracılığıyla ilgili karar mercilerine iletiyor, çözüm için önerilerimizi sunuyoruz. Sektörlerin ihtiyaçlarına göre düzenleme yapılmasına aracılık ediyoruz. Dile getirdiğimiz talepler ve çabamız, zor geçeceği çok net olan 2021 yılının minimum zararla atlatılabilmesi, ekonominin bir nebze rahatlayabilmesi için. Aşı ile ilgili sevindirici gelişme-

lere rağmen ekonomideki toparlanma dolayısıyla 2021 yılı da gerçekten zor olacak.

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası olarak, üyelerimizle birlikte tüm zorluklara rağmen üretimin, turizmin ve ticaretin devam etmesi, ekonominin çarklarının dönmesi için bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da canla başla mücadele edeceğiz. Karar mercilerinden de, bu fedakarlığın görülerek, bölgemizin uluslararası alanda ülkemizin tanıtım yüzü olduğu unutulmadan, bölgemize teşvi ve desteklerde öncelik verilmesini bekliyoruz.

Ülke ekonomisi için ciddi oranda döviz girdisi sağlayan turizm ve bağlı sektörlerdeki işletmelerin ayakta kalması çok önemli. Bu süreçte işletmelerin ayakta kalabilmeleri için dijitalleşmenin ne kadar önemli olduğunu ve önümüzdeki süreç için zorunlu olduğunu daha iyi anladık. Bu anlayışla pandemi döneminde dijitalleşmeye önem verdik ve bu noktada üyelerimiz için bilgilendirme toplantıları düzenledik. Oda Meclisimiz, yönetim organlarımız ve personelimiz, dijital dünyanın tüm araçlarını kullanarak üyelerimizi bilgilendiriyor, dijital eğitimlerle iş yaşamlarına katkı sağlamaya, sorunların aşılmasına destek olma anlayışıyla hizmet veriyoruz.

2021 yılında da bölgemizi ve ülkemizi bekleyen zorlukları aşmak için, mücadele yöntemlerimizi geliştirecek ve üstesinden geleceğiz. Pandeminin neden olduğu bu zor dönemin bir an önce geride kalmasını temenni ediyor, tüm üyelerimize ve okurlarımıza sağlıklı günler ve bereketli kazançlar diliyorum.

Saygılarımla,

Osman ÇIRALI
FTSO Yönetim Kurulu Başkanı

Değerli Üyelerimiz; Sevgili Okuyucularımız;

Mart ayından itibaren tüm dünya ile birlikte Türkiye'de de etkili olan küresel salgına ilişkin alınan tedbirler ve sokağa çıkma kısıtlamaları nedeniyle 2020 yılı üyelerimiz, tüm sektörlerimiz ve bölge ekonomimiz açısından krizin de ötesinde her anlamda çok zor bir yıl oldu.

Pandemi dolayısıyla yaşanan olumsuz koşullardan bölgemizde en çok etkilenen sektörlerin başında, turizm sektörü ve bağlı sektörler geldi. Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası olarak, bu süreçte 2019 yılında yaşanan "Thomas Cook" krizinin zararını atlatamadan, pandemisi nedeniyle daha da zor duruma düşen turizm sektörümüz ve bölgemizin ticari hayatına yön veren sektörlerimizi yakından takip ettik. Zorlu geçen 2020 yılını geride bırakırken sektörle-

rin acil çözüm bekleyen sorunlarını ve beklentilerini mercek altına aldık. Birebir görüşmelerle belirlediğimiz sorunları ve çözüm önerilerimizi, üst kuruluşumuz TOBB öncülüğünde düzenlenen webinarlar ile ilgili bakanlara, kamu kurum ve kuruluşlara ilettik. Böylece sektörlerle ve bölge ekonomisine nefes aldıracak birçok düzenlemenin çıkarılmasını sağladık.

Odamızın önem ve öncelik verdiği dijitalleşmenin önemi bu süreçte bir kez daha ortaya çıktı. Üyelerimize daha kaliteli, şeffaf modern ve hızlı hizmet için yenilediğimiz hizmet binamızda, 2020 yılındaki pandeminin neden olduğu tüm olumsuzluklara rağmen hiçbir aksama olmadan güvenli ve sağlıklı hizmet sunduk.

Pandemi sürecine rağmen Ölüdeniz'den sonra Türkiye'nin tanıtım yüzü olan Babadağ'ın gerdanlığı Teleferik Projemizin inşaatı ara vermeden devam etti. Yüklenici firma teleferik inşaatını 2020 yılı so-

nu itibarıyla tamamladı, bundan sonraki süreçte Odamız, inşaatın projeye uygunluğunu denetleyerek, geçici kabulü ve kesin kabulü yaparak teleferiği hizmet alınmasını sağlayacak. Böylece, hayali gerçek yaparak, 226 rakımlı seyir terasından, 10 kişilik kabinlerle Ölüdeniz, Fethiye, Adalar, havanın açık olduğu zamanlarda Rodos adasını seyrederek Babadağ'a çıkacağız.

Teleferiğin hizmete alınması, bölgemizde turizmin 12 aya yayılmasında ciddi rol oynayacak.

Dünyanın önde gelen hava sporları merkezi arasında yer alan Babadağ, pandemiye rağmen 2020 yılında da yamaç paraşütünün merkezi oldu. Küresel salgın nedeniyle yılın büyük bölümünde uluslararası sınırların kapalı olmasına karşın, Fethiye'nin "dünyaya açılan penceresi" Babadağ'dan, 2020 yılında Babadağ'dan 63 bin 164 tandem (ikili), 10 bin 749 single (tekli) olmak üzere toplam 73 bin 910 kişi eşsiz Ölüdeniz manzarası eşliğinde yamaç paraşütü yaparak Belcekız Plajı'na indi. Yamaç paraşütü severleri bölgemizde Babadağ'da ağırlamaktan mutluluk duyduk. Salgına rağmen yamaç paraşütü sporunun 2020 yılında devam etmesinde alınan tedbirler de etkili oldu. Yapılan tüm uçuşlar pilotlar ve yolcuları koruyacak şekilde önlemlere uygun olarak gerçekleştirildi. Babadağ'a uçuş için çıkanların ateşleri ölçüldü, araç ve ekipmanlar her uçuştan önce dezenfekte edildi, pistlerde sosyal mesafeye uyuldu. Pilotlarımız maskelerini gökyüzünde de takarak misafirlerimizin sağlıklarının korunmasını sağladı.

Küresel salgın nedeniyle uçuş sayılarında geçmiş yıllara düşüş yaşansa da 2021'de hizmet vermeye başlayacak teleferikle ve salgının sona ermesiyle uçuş sayılarının katlanarak artacağına, turizmin 12 aya yayılması sürecinin de hızlanacağına inanıyorum.

Fethiye Su Altı Tarih Parkı

Diğer taraftan koylarımızda gerçekleştirilmesi planlanan tematik sualtı sergisi niteliğindeki "Fethiye Sualtı Tarih Parkı" projemizle, bölgemizin iklimsel olarak yıl boyu dalış yapılabilir olmasının avantajını da öne çıkararak, Fethiye'nin dalış turizminde Türkiye'de ve dünyada bir çekim noktası olması hedefliyoruz. Projemiz doğa dostu yaniyla su altı popülasyonu için uzun dönemli bir fayda sağlayacak.

İptal edilen fuarlara rağmen ulusal ve uluslararası alanda yaptığımız dijital tanıtım çalışmalarısıyla bölgemiz artık deniz-kum-güneş eksenine dayalı bir turizm anlayışını aşarak bir üst noktaya çıktı. Bunun sonuçlarını salgının bitmesiyle birlikte daha da net alacağız. Artık bölgemize gelen yerli ve yabancı misafirlerimiz, bölgemize gelmişken Babadağ'dan yamaç paraşütü ile atlayış yapmayacak, yamaç paraşütü yapmak için özel olarak Babadağ'a gelecek. Türkiye'de yamaç paraşütü denince ilk akla gelen Babadağ'ın 2021 yılında da uluslararası markamız olarak ülkemizi başarıyla temsil edeceğine inanıyorum. Dergimiz aracılığıyla da yamaç paraşütü yapmak herkesi Babadağ'dan yamaç paraşütü ile uçuş heyecanını ve keyfini yaşamaya davet ediyorum.

Değerli Okuyucularımız,

Geçen sayımızdan itibaren, dijital olarak sizlerle buluşturmaya başladığımız Makri Dergisi'nin bu sayısında Odamızın öncülüğünde yürütülen ve Sayın Valimizin de sahip çıkmasıyla hızla yol aldığımız Seydikemer Tarıma Dayalı İhtisas Süt Organize Sanayi Bölgesi'ni dosya konusu olarak işledik.

Fethiye-Seydikemer bölgesindeki hayvancılık potansiyelinin daha iyi değerlendirilmesi ve geliştirilmesine katkı sunacak projeye, sahip çıkan ve gerçekleştirilmesi için destek veren başta Tarım ve Orman Bakanımız Dr. Bekir Pakdemirli olmak üzere, Bakan Yardımcımız Akif Özkaldı, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Organize Tarım ve Hayvancılık Bölgeleri Daire Başkanımız Deniz Oruç, Muğla Valimiz Orhan Tavlı, Seydikemer Kaymakamımız Ayhan Yazgan, Seydikemer Belediye Başkanımız Yakup Otgöz, Muğla İl Tarım ve Orman Müdürümüz Barış Saylak, Seydikemer Tarım ve Orman İlçe Müdürümüz Engin Maraşlı, Fethiye Tarım ve Orman İlçe Müdürümüz Şaban Sarıkaya, Muğla Ticaret Borsası Başkanımız Hürşit Öztürk Seydikemer Ziraat Odası Başkanımız Muhsin Gümüş, Fethiye Seydikemer Süt Üreticiliği Birliği Başkanımız Turgut Tokmak'a ve iş birliğimize katkı sunan herkese teşekkür ederim.

Gelir vergisi Rekortmeni Başarılı Üyemiz Oğuz Kuyucak, yıllarca yaptığı ilaçlarla Fethielilere şifa dağıtan Şenay Küçükdoğan ve Kaybolmaya Yüz Tutan Meslekler bölümünde ise Sipsi ustası Bahri İşlek'i sizlerle buluşturuyoruz.

Keyifli okumalar dilerim.

Saygılarımla,

Tarıma Dayalı İhtisas OSB'ler ve **EKONOMİYE KATKISI**

Hayvancılıkta son yıllarda yaşanan gelişmeler sonucunda modern anlamda büyük çaplı entegre hayvancılık işletmeleri kurulmaya başlandı. Sektördeki gelişmeler "organize hayvancılık bölgeleri" oluşturulma fikrini ortaya çıkardı. Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri (TDİOSİB) hayvansal üretimin yapıldığı işletmelerin, yeni teknolojileri uygulayabilen, yeterli büyüklükte, alt yapısı sağlanmış, uygun bölgelerde planlanarak, süt, et vb. hayvansal ürünlerin sağlıklı olarak ve yeteri miktarda üretimlerinin sağlanmasını, daha iyi yetiştirme koşullarında kârlı bir işletmecilik sonucu üreticinin gelir ve refah düzeyinin yükseltilmesini, üretimin yeterli hale getirilmesini amaçlayan bir organizasyonlar olarak sektöre ve ülke ekonomisine hizmet ediyor.

Seydikemer Tarıma Dayalı İhtisas Süt Organize Sanayi Bölgesinde inceleme gezisi-2

Fethiye-Seydikemer bölgesindeki hayvancılık potansiyelinin daha iyi değerlendirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'nın öncülüğünde başlatılan ve ilgili kurum ve kuruluşların katkılarıyla hızla ilerleyen Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi (TDİOSİB) Projesi bölgeye birçok açıdan katkı değer sağlayacak. Konuyla ilgili tüm tarafların katılımıyla ardı ardına yapılan toplantılarla Seydikemer'in Çobanisa Mahallesi'nde kurulmasına karar verilen Seydikemer Tarıma Dayalı İhtisas Süt Organize Sanayi Bölgesi'nin sağlayacağı faydalar neler olacak? Makri Dergisi'nin bu sayısının Kapak Konusu olarak hazırladığımız dosyada bu sorunun cevabını ve projede gelinen aşamayı işledik.

Seydikemer Tarıma Dayalı İhtisas Süt Organize Sanayi Bölgesinde inceleme gezisi-1

Seydikemer ve Fethiye'de süt sığırı işletmeciliği talebinin artması üzerine hareket geçen Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO), uygun arazinin bulunmasına öncülük etti. FTSO'nun girişimleriyle start alan ve başta Muğla Valisi Orhan Tavlı olmak üzere, Vali Yardımcısı ve Seydikemer Kaymakamı Ayhan Yazgan, Seydikemer Belediye Başkanı Yakup Otgöz, Tarım ve Orman İl Müdürü Barış Saylak, Seydikemer Tarım ve Orman Müdürü Engin Maraşlı, Fethiye Tarım ve Orman Müdürü Şaban Sarıkaya, Fethiye Seydikemer Süt Birliği Başkanı Turgut Tokmak, Seydikemer Ziraat Odası Başkanı Muhsin Gümüş, Kadıköy Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı Ömer Kılınç'ın da sahip çıkmasıyla 2020 yılında hızlanan proje son olarak Tarım ve Orman Bakanlığı Bakan

16 Kasım 2020 tarihinde Valilikte yapılan toplantı

Yardımcısı Akif Özkaldı'nın da destekleriyle Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir Pakdemirli'nin gündemine geldi ve desteklenmesine karar verildi.

Muğla ile Antalya, Burdur ve Denizli illerinin kavşak noktasında yer alacak ve bulunduğu mevki itibarıyla geniş bir alana hizmet verecek Seydikemer Tarıma Dayalı İhtisas Süt Organize Sanayi Bölgesi için Haziran 2020'den itibaren hızlanan çalışmalar kapsamında ardi ardına yapılan toplantılarla önce Tarıma Dayalı İhtisas Süt Organize Sanayi Bölgesi'nin kurulacağı yer tespit edildi ardından bölgeye ilişkin detaylar ve hisse oranları netleştirildi.

FTSO tarafından Seydikemer'in Çobanisa Mahallesi sınırları içerisinde belirlenen sulak arazinin uygunluğunun tespit edilmesi için Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından başlatılan çalışmaları kapsamında 9 Temmuz 2020 tarihinde Tarım ve Orman Bakanlığı Bakan Yardımcısı Akif Özkaldı bölgeye gelerek bizzat araziye inceledi. Özkaldı'nın Bakanlık yetkilileri ile birlikte yaptığı inceleme gezisi sonucu uygun bulunan araziye, Tarıma Dayalı İhtisas Süt Organize Sanayi Bölgesi kurulması için çalışmalar başlatıldı. Proje yatırım başvurularına açılırken, bölgeye yatırım yapmak isteyenlerin başvuruları alındı.

Seydikemer Tarıma Dayalı İhtisas Süt Organize Sanayi Bölgesinde inceleme gezisi-3

Seydikemer Tarıma Dayalı İhtisas Süt Organize Sanayi Bölgesi Arazisi

Orhan Tavlı - Muğla Valisi

2500 kişiye istihdam sağlayacak

Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir Pakdemirli, projeyle ilgili Aralık ayında Bakan Yardımcısı Akif Özkaldı ve Muğla'yı temsilen Muğla Valisi Orhan Tavlı başkanlığındaki heyeti kabul ederek, proje hakkında detaylı bilgi aldı. Ankara'nın da desteğini alan Seydikemer TDİOSB'nin, bölge hayvancılığının gelişmesine ciddi katkı sağlaması hedefleniyor. Seydikemer'in Çobanisa Mahallesi'nde yaklaşık 1.200 dekar alanda 400 Milyon TL'lik yatırımla kurulacak Tarıma Dayalı İhtisas Süt Organize Sanayi Bölgesi, 40 bin büyükbaş hayvan kapasitesine sahip olacak. Yaklaşık 2 bin 500 kişiye istihdam sağlanması planlanan Seydikemer TDİOSB'de süt işleme tesisi, yem fabrikası, biyogaz üretim tesisi, hayvan hastanesi, bakıcı tesisleri sosyal alanlar, güneş enerjisi üretimi gibi alanlar yer alacak.

Projeyi birebir takip eden Muğla Valisi Orhan Tavlı TDİOSB için güzel bir uyum ve enerjinin yakalandığını, kısa bir sürede ciddi aşamaya gelinmesinin memnuniyet verici olduğunu belirterek yatırımla ilgili şu değerlendirmelerde yaptı:

“Bölge hayvancılığının gelişmesi, hayvan hastalıkları ile mücadelede avantajlar sağlanması, hayvansal atıkların çevreye verebileceği zararların ortadan kaldırılması gibi önemli avantajları olan Seydikemer Tarıma Dayalı İhtisas Süt Organize Sanayi Bölgesi'nin Muğlamıza ve ülkemize hayırlı olması temenni ediyorum”

Tarım Bakanlığı OSB Heyeti Ziyaret - 2 -18.12.2020

Bölgemiz yatırımcılar için cazibe merkezi haline gelecek

FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'nın projenin gerçekleşmesine büyük önem verdiğini kaydeden FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, katkı veren herkese teşekkür ederek şunları söyledi:

"Odamız öncülüğünde başlatılan Seydikemer Tarıma Dayalı İhtisas Süt Organize Sanayi Bölgesi'ne sahip çıkan ve gerçekleştirilmesi için destek veren başta Tarım ve Orman Bakanımız Dr. Bekir Pakdemirli olmak üzere Bakan Yardımcımız Akif Özkaldı, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Organize Tarım ve Hayvancılık Bölgeleri Daire Başkanımız Deniz Oruç, Muğla Valimiz Orhan Tavlı, Seydikemer Kay-

makamız Ayhan Yazgan, Seydikemer Belediye Başkanımız Yakup Otgöz, Muğla İl Tarım ve Orman Müdürümüz Barış Saylak, Seydikemer Tarım ve Orman İlçe Müdürümüz Engin Maraşlı, Fethiye Tarım ve Orman İlçe Müdürümüz Şaban Sarıkaya, Muğla Ticaret Borsası Başkanımız Hurşit Öztürk Seydikemer Ziraat Odası Başkanımız Muhsin Gümüş, Fethiye Seydikemer Süt Üreticiliği Birliği Başkanımız Turgut Tokmak'a ve işbirliğimize katkı sunan herkese teşekkür ederim.

Seydikemer Tarıma Dayalı İhtisas Süt Organize Sanayi Bölgesi, süt sığırcılığı bakımından Fethiye ve Seydikemer'i yatırımcılar için cazibe merkezi haline getirecek. Öte yandan TDİOSB'de barınacak tüm büyükbaş hayvanlar hastalıktan arı hale getirileceği için sağlıklı ve kaliteli süt üretimi yapılacak. Bünyesinde kurulacak olan süt işleme tesisleri ile üretilen kaliteli ve sağlıklı süt, yerinde değerlendirilerek peynir, yoğurt gibi katma değeri yüksek ürünlere çevrilererek bölgemize ve Türkiye geneline arzı yapılacak. Yine TDİOSB bünyesinde yer alacak olan yem fabrikası sayesinde üreticilerimiz daha uygun maliyetli yeme ulaşabilecekler. Kurulacak olan biyogaz tesisleri ile hayvansal atıklar elektrik enerjisine dönüştürülerek ülkemiz ekonomisine katkı sağlanacak."

Barış Saylak: "Batı Akdeniz'in lojistik üssü olacak"

Seydikemer Tarıma Dayalı İhtisas Süt Organize Sanayi Bölgesi'nin konum olarak Antalya, Denizli, Burdur illerinin ortasında yer aldığına dikkat çeken Muğla İl Tarım ve Orman Müdürü Barış Saylak, Makri Dergisi'ne konuyla ilgili sorularını cevaplandırarak, şu değerlendirmelerde bulundu:

"Turizmin aynı zamanda bir yiyecek içecek sektörü olması gerçeğinden yola çıkarak tesisin başta An-

talya ve Muğla olmak üzere tüm bölgenin ihtiyacını karşılayacak bir lojistik üssü olacağını söylemek mümkün. Nasıl ki Milas OSB üretim değerleriyle Sakarüstü lojistik merkez olacaksa Seydikemer İhtisas OSB'de Sakaraltının, coğrafi konumu nedeniyle de batı Akdeniz'in lojistik üssü olacak. Seydikemer İhtisas OSB, 5 bin dekar merası, 40 bin baş kapasitesi ve entegre tesisiyle yerel kalkınmanın ötesinde tarım-sanayi entegrasyonunun yanında, tarım-turizm entegrasyonunu da sağlayacak. 'İhtisas OSB ile ne değişecek?' diye merak edenler, meseleye bu gözle bakmalıdır. Hep söylediğimiz gibi Muğla'nın elinde iki kartı var. Biri tarım diğeri turizm. Milas ve Seydikemer OSB'leri ile tarım ve gıda üretimini turizmin tüketimine sunma fırsatı yakalanacak. Seydikemer OSB ile kaderimiz değişecek.

Muğla'da ilgili tüm kurumlar birlik olarak projeyi başarmaya çok yaklaştı. Seydikemer Tarıma Dayalı İhtisas Süt Organize Sanayi Bölgesi, en az 2 bin 500 kişiye istihdam sağlanacak ve yaklaşık 40 bin baş hayvana ev sahipliği yapacak. Hayvancılık işletmelerinin yetiştiricilik ve ürün bazında ihtisaslaşması ile kendi ürünlerini markalaştırabilmelerinin önünün açılması neticesinde bölge hayvancılığı ve ekonomisine çok önemli bir katma değer sağlanacak. Bölgede kurulacak süt ve yem fabrikaları bölgenin kalkınmasına büyük katkı sunacak. Yaratılacak markalar bütün bölgeye satılacak. Hayvanlarımız tüm bölgemizde dağınık halde. Sıcak havaya maruz kalan hayvanlarımızın süt veriminin düştüğünü biliyoruz. Kurulacak OSB'de böyle bir sorunumuz olmayacak. Kontroller aşılmalara yapılabilecek. Bilim insanlarımızla birlikte kol kola omuz omuza Muğlamıza yakışan bir OSB'yi kuracağız.

Tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgelerinin (TDİOSB) ;

- Yerleşim alanları içindeki tarımsal işletmelerin yerleşim alanı dışına çıkarılması,
- Hayvansal ve bitkisel üretim işletmelerinin ihtisas konusuna göre bir araya getirilerek, üretimin her safhasının kontrol edildiği, hijyenin sağlandığı, verimin ve kalitenin en üst seviyeye çıkarıldığı, ucuz maliyetli üretimin teşvik edildiği, giriş ve çıkışların kontrol edilebildiği bölgeler oluşturmak,
- Üreticilerin / yetiştiricilerin kümelenmelerini ve ihtisaslaşmalarını sağlamak,
- Tarım – sanayi entegrasyonunun geliştirilmesine katkı sağlamak,
- Orta ve büyük ölçekli modern tarımsal işletmelerin sayısal ve oransal olarak artırılmasına katkı sağlamak,
- Markalaşma ve değerinden satış ile üretici / yetiştirici gelirlerinin artırılması, gibi amaçları vardır.

Bölgemizde kurulacak tarıma dayalı ihtisas süt organize sanayi bölgesinin, ülkemizdeki diğer TDİOSB'lerden farkı nedir?

Ülkemizde bitkisel üretim faaliyetleri (seracılık, meyvecilik, fide-fidancılık, çiçekçilik, tohumculuk, diğer) ve hayvansal üretim faaliyetleri konularında (besi ve süt sığırcılığı, koyun ve keçi yetiştiriciliği, manda yetiştiriciliği, su ürünleri yetiştiriciliği, diğer) OSB'ler kurulmakla ve faaliyet göstermektedir.

Bölgemizde kurulacak OSB, süt sığırcılığı ve süt ürünlerinin işlenmesi konusunda faaliyete geçecek ilk OSB olma özelliğini sahip olması hedeflenmektedir. 1.200 dekar alanda 40.000 büyükbaş kapasitesi ile alanında tek olma özelliği pekiştirilecektir. Hatay ilimizde de (350 dekar) bu yönde bir girişimin daha önce başlatıldığı ve kuruluş sürecinin devam ettiği bilinmektedir.

Seydikemer'de kurulacak tarıma dayalı ihtisas süt organize sanayi bölgesinin bölgemiz ve hayvancılık sektörü açısından avantajları neler olacak?

Seydikemer Tarıma Dayalı İhtisas Süt Organize Sanayi Bölgesi, bölgemiz için büyük önem arz eden süt sığırcılığı bakımından yatırımcılar için cazibe merkezi olmakla beraber, barındıracağı tüm büyükbaş hayvanların hastalıktan ari hale getirilmesi ile sağlıklı ve kaliteli süt üretimine büyük katkı sağlayacaktır. Bünyesinde kurulacak olan süt işleme tesisleri ile üretilen kaliteli ve sağlıklı süt yerinde değerlendirilerek peynir, yoğurt gibi katma değeri yüksek ürünlere çevrilerek bölgeye ve tüm Türkiye'ye arzı sağlanacaktır. Yine bünyesinde yer alacak olan yem fabrikası ile üreticiler daha uygun maliyetli yeme ulaşma konusunda büyük avantaj sağlayacak, kurulacak olan biyogaz tesisleri ile hayvansal atıklar elektrik enerjisine dönüştürülerek ülke ekonomisine katkı sağlanacaktır.

OSB içinde yer alacak üretici ve yatırımcılara çeşitli vergi ve harç giderlerinde indirimler söz konusu olacak ve finansman ihtiyaçları daha uygun şartlarda karşılanacaktır.

TDİOSB'de yer alacakların (yatırımcıların) hangi koşulları yerine getirmesi ve hangi konulara dikkat etmesi gerekiyor?

Seydikemer TDİOSB kuruluş işlemleri tamamlandıktan sonra, OSB içindeki hayvancılık ve sanayi parselleri üretici ve sanayiciler için yatırıma açılacaktır. İlgili yatırım duyuruları OSB Yönetim Kurulu tarafından ilan edilecek olup, yatırımcıların bu çağrılarını takip etmesi gerekmektedir.

OSB içinde altyapı ve üstyapı (elektrik, su, kanalizasyon, vb.) yatırımları tamamlanmış parseller ücreti karşılığında üreticilere teslim edilecek ve 2 yıl içinde ilgili parselde üretime geçmesi istenmektedir.

FETHİYE SANAYİ SİTESİ'NİN TAŞINMASI İÇİN DÜĞMEYE BASILDI

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) tarafından Güney Ege Kalkınma Ajansı'ndan (GEKA) alınan destekle ihaleye verilen Fethiye ve Seydikemer Küçük Sanayi Sitesi Fizibilite Etüdü raporunun hazırlık çalışmalarına başlandı. Çalışmaları yürüten firma yetkilileriyle bir araya gelen FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, özellikle Fethiye Merkez Sanayisi'nin taşınması konusunun Fethiye'nin ekonomik gelişimi açısından önemli olduğunu söyledi.

FTSO, 261 bin 886 metrekare alana sahip Fethiye Merkez Sanayisi ile 39 bin 554 metrekare alana sahip Seydikemer Sanayi Sitesi'nin şehir merkezinin dışına taşınması için proje hazırladı. Fethiye ve Seydikemer Küçük Sanayi Sitesi Fizibilite Etüdü projesi, Şubat 2020'de yapılan başvuruyla Güney Ege Kalkınma Ajansı'nın (GEKA) 2019 Fizibilite Destek Programı'ndan hibe destek almaya hak kazandı. Tamamı GEKA destekli gerçekleşecek proje için ihale teklifleri verilme süresi, 28 Ağustos 2020'de sona erdi. Teklif veren 5 firma arasından ihaleyi, Ankara merkezli Deta Danışmanlık Eğitim Tanıtım ve Organizasyon kazandı. FTSO ile firma arasında 15 Eylül 2020'de sözleşme imzalanarak

120 günde tamamlanacak fizibilite raporunun hazırlık çalışmaları başladı.

Fizibilite çalışmaları için Fethiye'ye gelen Deta Danışmanlık Proje Koordinatörü Mustafa Oğuz, projede görev alacak uzmanlardan Şehir ve Bölge Plancısı Prof. Dr. Süleyman Toy ve Proje Mimarı Abdulkadir Uzak, 6 Ekim 2020 tarihinde FTSO'yu ziyaret ederek FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı ve Genel Sekreter Ezgi Kullukçu ile bir araya geldi. Firma yetkilileri, yaptıkları ön incelemede özellikle Fethiye Merkez Sanayisi'nin şehir dışına taşınmasının büyük önem arz ettiğini belirtti.

FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı ise Fethiye'nin sorunlarının ele alındığı tüm değerlendirmelerde Fethiye Merkez Sanayi'nin gündeme geldiğini ifade ederek, halihazırdaki sanayinin deprem ve iş sağlığı ve güvenliği, atık yönetimi mevzuatına da uygun olmadığına altını çizdi. Bu bağlamda bilimsel bir araştırmaya ihtiyaç duyulduğunu kaydeden Başkan Çıralı, FTSO olarak bu alt yapıyı GEKA'dan alınan hibe destekle sağladıklarını kaydetti. İhaleyi alan firmadan kapsamlı bir fizibilite raporu beklediklerini vurgulayan Başkan Çıralı, "Sanayide yer alan firmalarımızın fiziki alanlarının ihtiyaç duyulan kapasitenin altında kaldığını görüyoruz. Firmalardan üretim tezgâhlarını koyacak yeterli alan bulamadıkları, stoklama yapabilecek depo alanla-

rına sahip olmadıkları şeklinde bilgiler alıyoruz. Ayrıca mal indirme/yükleme gibi faaliyetler esnasında trafik ve otopark sorunu yaşandığı açıkça gözlenmektedir. Sonuç olarak imalatçı firmalar, üretim kapasitelerine göre daha geniş alanlara ihtiyaç duymakta. Mevcut küçük sanayi siteleri bu talebi karşılamakta yetersiz kalıyor. Kapasiteleri genişleyen firmalar çevre yolunda yer alan geniş parselli alanlara taşınmak zorunda kalıyor.

Fethiye Sanayi Sitesi'nin taşınabilmesi ile kurulabilecek yeni bir sanayi sitesinin hem Fethiye hem de Seydikemer bölgesindeki sanayiciler için bir çekim merkezi haline geleceği ve özendirici olacağı öngörülüyor." dedi.

"300 Kişiyeye Anket Uygulanacak"

Sanayi sitesinin taşınmasından umutlu olduğunu, fizibilitenin bunun başlangıcı açısından önem arz ettiğini, konunun ilgili bakanlıklara intikal etme sürecinde fizibilite raporunun gerekliliğini vurgulayan Yönetim Kurulu Başkanı Çıralı, "Proje kapsamında sanayi ve şehir bölgesinde 300 vatandaşa da anket uygulanacak. Sanayinin yarattığı trafik sıkışıklığı ve otopark probleminin çözülmesini de Fethiye adına doğru bir adım olarak görüyoruz. Fizibilite çalışmasıyla Fethiye ve Seydikemer'de mevcut sanayi sitelerinde yer alan işletmeler belirlenecek, faaliyet konularına göre ayrılacak, sektörel kapasiteleri ve büyüme trendleriyle bölgesel kalkınma ve rekabet gücü analiz edilecek. Paydaş analizi ve arama konferansı gerçekleştirilerek paydaşların beklentileri alınacak. Ayrıca ilgili bakanlık kamu kurum ve kuruluşları davet edilecek ve görüşlerinden faydalanılacak. Başta Muğla olmak üzere Türkiye'deki başarılı sanayi sitelerinin analizi yapılarak ve kıyaslama çalışması gerçekleştirilecek. Çevre Düzeni Planlarına işletilebilecek olası yerlerin uygunluğu araştırılacak. Bu analizler ışığında bölgemizin kapasitesine uygun ölçekte, altyapı ve lokasyonda kurulacak sanayi sitesi yatırımının mümkün olup olmadığını, yatırımın faydalarını, sürdürülebilirliğini, riskleri ve engellerini ortaya koyan bir fizibilite etüdü raporu oluşacak." diye konuştu.

FETHİYE MARKALARI YARATMAK İÇİN YENİ İŞ BİRLİĞİ

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı ile bir araya gelen Fethiye Ata Tarımsal Kalkınma Kooperatif Başkanı Hüseyin Fikret Ünal ve Kooperatif Ortağı Ozan Köse, tarım ürünlerinden Fethiye markaları yaratmak için iş birliği yapma kararı aldı. Ziyarete Başkan Çıralı'ya paketlenip satışa hazır hale getirilen İncirköy beyaz inciri ve Fethiye Kaya inciri hediye eden ikili, FTSO tarafından yürütülen Kaya incirine coğrafi işaret belgesi alma girişiminin markanın üretimi ve satışı açısından çok önemli olduğunu kaydetti.

FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı'yı 1 Ekim Perşembe günü makamında ziyaret eden Kooperatif Başkanı Hüseyin Fikret Ünal ve Kooperatif Ortağı Ozan Köse, Fethiye'de markalaştırılabilecek tarım ürünlerine ilişkin görüş alışverişinde bulundu. Kooperatif Başkanı Ünal, kurulma amaçlarının ilçede yerel tohumla üretim yapan küçük üreticilerin desteklenmesi olduğunu, ancak bu ürünlerin hak ettiği değere markalaştırılarak kavuşabileceğini söyledi. Kooperatif olarak markaların üretim

sorumluluğunu alabileceklerini, ancak marka yaratmak konusunda FTSO'nun da desteğine ihtiyaç duyduklarını kaydeden Başkan Ünal, Kaya inciri için coğrafi işaret belgesi alma girişimini çok kıymetli bulduklarını söyledi.

“Fethiye'ye özgü markalar yaratacağız”

FTSO ile Fethiye markaları yaratma hedeflerinin aynı olduğunu belirten Başkan Ünal, “Kooperatifimiz Fethiye'de 2019 yılında kuruldu. Tarımsal alan-

da faaliyet gösteren tek kooperatif konumunda bulunuyor. Üyelerimizin ata tohumlarını sandıklarından çıkararak üretim yapması için çalışıyoruz. Tarıma küsen küçük üreticileri ise bir araya getirerek tarımsal faaliyetlere tekrar girmelerini hedefliyoruz. Ürettikleri ürünleri hak ettiği değerden aracılar olarak kooperatifimiz vasıtasıyla tüketiciler ile buluşturmak istiyoruz. FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı ile bir araya geldik ve son derece yararlı bir görüşme yaptık. 2 incir çeşidimizin ardından tarhana, tahin, reçeller, unlu mamuller, kuru bakliyat ve salça çeşitlerinden Fethiye'ye özgü markalar yaratmak için çalışmalarımızı geniş bir alana yayacağız. Bu ürünlerin ilçe halkımızın, Türkiye'nin farklı noktalarında yaşarken bu tatların özlemini çeken hemşirelerimizin ve ilçemizi ziyaret eden misafirlerimizin beğenesine sunmak istiyoruz. Bugün süreç bize şunu göstermiştir ki; üretim için harekete geçen herkesin yolu, bir noktada kesişecektir." diye konuştu.

"İncirlerimizin alım garantisi var"

Ortaklarımızın üretimine katkıda bulunduğu Fethiye Kaya inciri ve İncirköy beyaz incirinin paketlenip satışa sunulması mutluluğunu Başkan Çıralı

ile paylaşmaya geldiklerini anlatan Kooperatif Ortağı Ozan Köse, "Proje kapsamında paketlenen ürünlerimiz tüketicimizin beğenesine sunuldu. Kaya incirine coğrafi işaret belgesi alınması girişiminden dolayı Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'na teşekkür ediyoruz. Bu belge, incirin pazarlanmasına çok büyük faydalar sağlayacaktır. Bu durum zincirleme bir etki yaratarak üretimin artırılması konusunda çok önemlidir." dedi.

"2 ürün için de daha markalaştırma girişimi başlatacağız."

Bu tür girişimlerde her zaman ortak hareket edebileceklerini belirten FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı ise şunları söyledi:

"Oda olarak Kaya incirinin markalaştırılması ve üretiminin yaygınlaştırılması için bilimsel araştırmalarda dâhil geniş çaplı bir çalışma yürütüyoruz. Bunun yanı sıra yerel susamdan elde edilen Fethiye tahinini markalaştırmak için girişimlerde bulunuyoruz. Kooperatifimizle Fethiye markaları yaratma adına önemli çalışmalar yürütebileceğimizi düşünüyoruz. Bu alanda atılacak iş birliği adımlarını konuştuk. Girişimlerinden ve ziyaretlerinden dolayı kendilerine teşekkür ediyorum."

BAŞKAN ÇIRALI, TOBB EGE BÖLGE TOPLANTISINA KATILDI

“ Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu başkanlığında gerçekleştirilen TOBB Ege Bölge Toplantısı'na katıldı. Konuşmasında korona virüsü salgını nedeniyle zor bir sezon geçiren turizmcilerin desteklenmesi gerekliliğinin altını çizen Başkan Çıralı, oda üyelerinin talep ve önerilerini TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu'na aktardı. ”

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu başkanlığında 7 Ekim 2020 tarihinde video konferans yöntemiyle gerçekleştirilen toplantı 3 saat sürdü. Toplantının açılış konuşmasını yapan Birlik Başkanı Hisarcıkloğlu, yaptıkları girişimler sonucu kısa çalışma ödeneğinin 31 Ekim'e kadar uzatıldığını belirtti. Eğitim sektöründe KDV oranının yüzde 1'e düşürülmesinden memnuniyet duyduklarını anlatan Başkan Hisarcıkloğlu, vergilerin ötelenmesi konusunda girişimlerin sürdüğünü banka kredilerinin ötelenmesi konusunda da aynı girişimlere devam ettiklerini kaydetti. Başkan Hisarcıkloğlu'nun ardından toplantı Ege bölgesi oda ve borsa başkanlarının konuşmalarıyla sürdü.

Başkan Çıralı "Turizmcilerin Desteklenmesi Gerekiyor"

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, turizm sektörü olmak üzere FTSO üyelerinin yaşadıkları çözüm bekleyen sorunları Birlik Başkanı Hisarcıkloğlu'na ilettili.

Yabancı turistleri Türkiye'ye getiren seyahat acentelerinin KDV desteği dışında kaldığını belirten Başkan Çıralı, "Konaklamada KDV yüzde 8'den 1'e, transferde ise yüzde 18'den 8'e düştü. Ancak acenteler, kiralama, yat turu, yamaç paraşütü ve diğer tur organizasyonlarında ise yüzde 18 KDV uygulaması devam ediyor. Acentelerin bu konuda yaşadığı mağduriyetin giderilmesi konusunda onlar bizlerden, biz de sizlerden destek istiyoruz. Ayrıca daha önce de dile getirdiğim turizmcilere kredi desteği sağlanması konusu daha da önem kazandı. Pandemi süreci nedeniyle işletmelerini açamayanlar vardı. Bunlara 5 aylık sürede yeterince toparlanamayanlar da eklendi. Kasım sonuna kadar turist gelmesi üzerine yapılan planlar İngiltere'de yaşananlar nedeniyle sekteye uğradı. İşletmeler kapanıyor, turizmciler kendilerine bir nebze ilaç olacak bir destek paketi bekliyorlar." dedi.

Seydikemer'de yapılacak Tarıma Dayalı Hayvancılık İhtisas Organize Sanayi Bölgesi hakkında da bilgi veren Başkan Çıralı, sorunlarının çözümü için çalışan, TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu'na teşekkürlerini sundu.

MUHTARLAR GÜNÜ KUTLANDI

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, Başkan Yardımcısı Kemal Hıra ile yönetim kurulu üyeleri İbrahim Erdem, Fatih Tufan ve Ramazan Dim, 19 Ekim Muhtarlar Günü etkinliklerine katıldı.

Beşkaza Meydanı'ndaki etkinliklerde Fethiye Kaymakamı Eyüp Fırat, Fethiye Belediye Başkanı Alim Karaca ile protokol üyeleri de yer aldı. Fethiye Belediye Bandosu'nun çaldığı marşlar eşliğinde Fethiye Muhtarlar Derneği tarafından Atatürk Anıtı'na çelenk sunuldu. Törenin ardından Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı ve yönetim kurulu üyeleri, protokol üyeleriyle birlikte Fethiye Muhtarlar Derneği binasına geçti. Fethiye Muhtarlar Derneği Başkanı Niyazi Canöz, burada yaptığı konuşmada, kendilerini özel günlerinde yalnız bırakmayan Fethiye protokolüne teşekkür etti.

"İş Birliği İçinde Çalışıyoruz"

Muhtarların yerel yönetimlerin yapı taşı olduğunu belirten Başkan Çıralı ise Fethiye ve Seydikemer'deki tüm muhtarların Muhtarlar Günü'nü kutlayarak çalışmalarında başarılar diledi. Sorumluluk bölgesindeki tüm muhtarlarla iş birliği içinde çalıştıklarını anlatan Başkan Çıralı, oda tarafından düzenli olarak yapılan yardımların doğru adreslere ulaşmasında en büyük desteği muhtarlardan aldıklarını kaydederek kendilerine teşekkür etti.

MUĞLA'NIN SEKTÖREL SORUNLARI HİSARCIKLIOĞLU'NA AKTARILDI

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu'nun katılımıyla çevrim içi olarak gerçekleştirilen, 'Muğla İl-İlçe Oda ve Borsaları Müşterek İstişare Toplantı'nda Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) meslek komitesi üyeleri bölgemizde yaşanan sektörel sorunları gündeme getirdi. Meslek mensuplarının birinci ağızdan sektörleriyle ilgili sorunları Başkan Hisarcıklioğlu'na ilettiği toplantıda, FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı da korona virüsü salgınından etkilenen turizm ve bağlantılı sektörlerin yaralarının sarılması gerekliliğe dikkat çekti.

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu'nun katılımıyla 20 Ekim 2020 tarihinde gerçekleştirilen toplantıya Muğla odaları ve borsası başkanları, meslek komitesi, disiplin kurulu, kadın ve genç girişimciler ku-

rule üyeleri hazır bulundu. Muğla odaları ve borsasından 45 konuşmacının söz aldığı toplantıda Muğla ticari hayatına ilişkin tüm sorunlar sektör bazında masaya yatırıldı. Muğla Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Mustafa Ercan tarafından yönetilen toplantıda konuşan TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, 365 oda ve borsa ile birlikte ilk gününden itibaren salgınla mücadele etmeyi sürdürdüklerini söyledi. Salgının Türkiye'de görülmeye başlamasının ardından geçen 18 Mart'ta 70 maddelik bir önlem paketini Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a sunduklarını ve maddelerin yüzde 98'inin hayata geçirildiğini belirten Başkan Hisarcıklioğlu, kısa çalışma ödeneği, kredi paketleri, teşvik ve vergi indirimlerinin bu maddelerden bazıları olduğunu kaydetti. Ülke genelinde yapılan anketlerde, salgın sonrası işletmelerin yüzde 25'inin eskiye döndükleri yönünde oy kullandığını, kalan yüzde 75'inin ise salgın öncesine dönemediğini vurgulayan TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, yaraların sarılması için yeni vergi düzenlemesi, SGK ve banka kredi borçlarının ötelenmesi gibi birçok madde üzerinde çalışmaya devam ettiklerini belirtti. TOGG yerli otomobilin bataryalarının Türkiye'de üretileceğinin müjdesini veren Başkan Hisarcıklioğlu, Türk siyasi ve demokrasi hayatında önemli yeri olan Yasıada'nın modernizasyonunun TOBB tarafından tamamlandığını sözlerine ekledi.

“En büyük darbeyi turizm sektörü aldı”

FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı da korona virüsü salgının gölgesinde geçen 2020'nin ekonomik ve psikolojik etkileri beraberinde getirdiğini söyledi. Küresel bir krizle karşı karşıya olduklarını aktaran Başkan Çıralı, bölgede en büyük darbeyi turizm ve bağlı sektörlerin aldığını kaydetti. Turizm sektöründe oluşan zararın tüm bölgeyi doğrudan etkilediğini anlatan Başkan Çıralı, “Her şeye rağmen bu süreçte güvenli turizm kriterlerine uygun olarak bölgemize gelen misafirlerimizi en iyi şekilde ağırladık, üretim ve istihdam yaratmaya devam ettik. Geçtiğimiz günlerde açıklanan Turizm

Seyahat acenteleri KDV indirimi talep etti

Toplantıda söz alan Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası 9 Nolu Meslek Komitesi Başkanı ve Meclis Üyesi Ozan Avcı, seyahat acentelerinin sorunlarına dikkat çekti. Bölgedeki turizm işletmelerinin yarısının korona virüsü salgını sebebiyle 2020 yaz sezonunu kapalı geçirdiklerini belirten Ozan Avcı şunları söyledi:

“Pandemi nedeniyle durma noktasına gelen ekonomiyi canlandırmak amacıyla 30 Temmuz'da birçok sektörde KDV indirimine gidilmiş ve konaklama sektöründe KDV oranı %8'den %1'e, transfer hizmetinde ise %18'den %8'e indirilmiştir. Fakat turizm sektörünün müşteri sağlayıcısı konumunda olan seyahat acentelerinin; paket tur dâhil villa kiralama, yat turu, yamaç paraşütü ve diğer tur organizasyonlarında KDV oranı %18 olarak kalmıştır. Özellikle yabancı turistlerin ülkemize getirilme-

Su ürünleri sektörünün talepleri

Toplantıda su ürünleri yetiştiriciliği sektörünün sorunlarını gündeme getiren FTSO 2 Nolu Meslek Komitesi Başkanı ve Meclis Üyesi Atabey Şahin, Türkiye'nin Avrupa'da alabalık yetiştiriciliğinde

Destek Paketi yaraların sarılmasında etkili olacak. Turizm ve tarım ağırlıklı bölgemizdeki üyelerimizin en önemli sorunu olan SGK primleri ve vergi ödemeleri konusunda da yapılandırma müjdesi içimize su serpti. Hiçbir üyemiz bu zor günlerde çalışanlarını işten çıkarmak istemiyor, ancak sigorta primi ve vergi ödemeleri ekonominin çarklarının durduğu bu dönemde belimizi büküyor. Geçmiş borçlara ilişkin yapılandırma mutlaka üyelerimizi rahatlatacak. Ancak, kriz bitmiş değil; geleceğe ilişkin belirsizlik devam ediyor. 2021 yılı da, şüphesiz, çok zor bir yıl olacak. Bu nedenle yapılandırmanın yanında SGK primi ve vergi ödemelerinin ertelenmesi ve ehacizlerin durdurulması da üyelerimizin öncelikli talebi. Turizm sektörümüzün ayakta kalması için sadece geçmişe yönelik değil, geleceğe dönük desteklerin devam etmesi bekliyoruz. Belirsizlikler nedeniyle 2021 yılı için önünü göremeyen turizm sektörünün, büyük ölçekli acentelerin yanı sıra KOBİ sayılacak şirketlere verilecek düşük faizli kredi ya da hibeler ile desteklenmesi gerekiyor.” dedi.

Başkan Çıralı, Seydikemer'de yatırımcı toplanan Süt Sığircılığı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi için de TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu'ndan destek talep edebileceklerini sözlerine ekledi.

si ve ağırlanmasında büyük rol oynayan seyahat acenteleri KDV desteğinin dışında bırakılarak salgın döneminde bu önemli destekten mahrum bırakıldı. Bu kapsamda, 2021 yılı itibariyle uygulanacak olan KDV oranlarında seyahat acentelerinin de konaklama tesisleri ile birlikte aynı KDV oranına tabi tutulması en önemli talebimizdir.

birinci, çipura ve levrek üretiminde ise ikinci sıraya yükseldiğine dikkat çekerek, Türkiye'nin alabalık yetiştiriciliğinde %70 kadar kapasitesi Muğla'dan, Muğla'nın ise %70 kadar kapasitesi ise Fethiye ve

Seydikemer'den sağlandığını kaydetti. Alabalık yetiştiricileri için kilogram başına 75 kuruş destek verildiğini hatırlatan Atabey Şahin, "Bu destek 500 bin ton ile sınırlı olup; ilk 250.000 tonun tamamına verilmekte, kalan 250 bin tonun ise % 50'sine kadar destekleme yapılmaktadır. Ancak Covid-19'dan dolayı birçok üreticimiz zor duruma düşmüştür. Döviz kurlarındaki aşırı yükseliş maliyetlerimizi olumsuz yönde etkilemektedir. Ana gider kalemiimizi oluşturan balık yemini, üreticilerimiz dolar üzerinden aldığı için kur artışlarından da olumsuz yönde etkilenmektedir. Bu noktada sektör olarak talebimiz öncelikli olarak kilogram başına verilen destekleme miktarının 1,50 TL'ye çıkarılması ve alabalık üreticileri olarak diğer gıda maddelerinde olduğu gibi KDV oranının kaldırılması ya da % 1'e indirilmesidir." diye konuştu.

Tekstil ve giyim sektörü destek bekliyor

FTSO 11 Nolu Meslek Komitesi Başkanı Mehmet Köse tekstil ve giyim sektörünün sorunlarını aktardı. 2020-2021 eğitim-öğretim yılının uzaktan eğitim sistemi ile devam ettiğini vurgulayan Mehmet Köse yaşanan belirsizlik nedeniyle okul kıyafeti almaya gerek olmadığı algısının oluştuğunu, bu nedenle eğitim tedarikçisi olan giyim ve ayakkabı mağazaları gibi işletmelerimizin zor günler geçirdiğini kaydetti.

Giyim ve konfeksiyon sektörünün yaşadığı en önemli sorunlardan birinin de düğünlerin yasaklanması olduğunu belirten Köse, şöyle devam etti: "Salgın nedeniyle alınan önlemler sebebiyle gelinlik, damatlık, nişanlılık, takım elbise, abiye vb. ürünlerin satışları durma noktasına gelmiştir. Yaz sezonunda yoğunlaşan düğünler, yasaklar sebebiyle ertelenmiş ya da kısıtlamalar nedeniyle gelinlik-da-

matlık almaksızın sade bir nikâh ile yapılmaktadır. Sektörümüzün ödeme planlaması, en yoğun aylarımız olan eylül-ekim dönemine ayarlanmaktadır. Ancak işlerin beklenen düzeyin çok altında olması sebebiyle sektörün desteğe ihtiyacı bulunmaktadır. Hem geçen yaz sezonundan elde kalan ürünler hem de yeni öğretim yılı için tedarik edilen ürünler işletmelerimiz üzerindeki mali yükü artırmıştır. Bu çerçevede, işletmelerimizin birincil ihtiyacı dönemin sorunsuz atlatılması adına vergilerin ve SGK primi ödemelerinin 2020 yılı için iptal edilmesi ya da 2021 sezonuna ötelenmesi olacak olup işletmelere eğitim-öğretim yüz yüze başlayana kadar nefes aldıracaktır. Özellikle giyim, okul kıyafeti, ayakkabı, kırtasiye gibi sektörleri kapsayacak şekilde düşük faizli bir destek kredisi ile işletmeler 2021 yılına daha umutlu bakabileceklerdir."

İnşaat sektörünün sıkıntıları

FTSO 3 Nolu İnşaat Taahhüt Meslek Komitesi ve FTSO Yönetim Kurulu Üyesi Şevket Süreyya Gürol, uygulamada olan ve yapılan değişikliklerle 31.12.2020 sonuna kadar uygulaması ertelenen Otopark Yönetmeliği'nin planlı arsalarda uygulama sıkıntısı yaşanmasına neden olacağına dikkat çekerek, "Mevcut planlı arsalarda otopark yol ve yeşil alan olarak ortak kullanım payı (OKP) alınmış ve 5m çekme sınırı içerisinde otopark işinin çözülmemesi büyük sorunlara neden

olmaktadır." dedi.

İmar plan ve hükümlerinin bölge şartlarına, imar durumuna ve kat yüksekliğine göre revize edilmesi gerektiğini kaydeden Gürol, yapı denetim firmaları için oluşturulan bölgesel havuz uygulamasının ilçeler özelinde oluşturulacak yapı denetim havuzlarına dönüştürülmesine ilişkin sektör talepleri dile getirdi.

Yeme içme ve eğlence sektörünün sorunları

Toplantıda yeme içme sektöründe yaşanan sorunları dile getiren 7 Nolu Yiyecek ve İçecek Hizmetleri Meslek Komitesi ve FTSO Meclis Üyesi Selamettin Yılmaz, TAPDK başvurusunu her senenin başında yapıldığını hatırlatarak, sektörde yaşanan sorunları dile getirdi. Yılmaz şöyle devam etti:

"2020 yılının başında TAPDK belgelendirmesini ücretini ödeyerek alan işletmelerimiz, COVID-19 dolayısıyla 2020 senesinde neredeyse hiç kullanabilmiş değil. Bu sebepten, 2020 yılının başında alınan ve 1 sene boyunca geçerli olacak TAPDK belgelendirmesinin en azından 2021 yılında da ge-

çerli olmasını, işletmelerin 2021 yılında tekrardan TAPDK başvurusu ve ücretlendirmesine tabi tutulmaktan muaf tutulmasını öneriyoruz. TAPDK ile ilgili bir başka sorunumuz da, TAPDK belgelendirme ücretlerinin ve şartlarının her şey dâhil 7 yıldızlı kocaman bir otelle, alkol satan ufak bir işletme, restoran veya tekne ile aynı olması. Her işletmenin ölçüğü farklı olduğu halde TAPDK için ödeyecekleri rakam aynı ve böyle olması adil bir sistem değil. Bu çerçevede, TAPDK ücretleri belirlenirken her işletmenin ölçüğüne göre farklı ücretler ve farklı gelirler ile belirlenmesini talep ediyoruz."

Ekmek fiyatları

Fırıncılar adına söz alan 1 Nolu Meslek Komitesi Üyesi Harun Yüksel Balcı da ekmek girdi fiyatlarındaki artışı vurgulayarak sektörün ekmek zammı konusundaki taleplerini ilettili.

Sigorta sektöründeki haksız rekabet

Toplantıda konuşan FTSO 8 Nolu Sigorta ve Finans Hizmetleri Meslek Komitesi Başkanı Fadıl Ardıç da bankalar ve PTT dâhil birçok kurumun poliçe kesmesi nedeniyle sigorta sektöründe yaşanan haksız rekabete vurgu yaptı. Öte yandan Resmi Gazete'de 9 Mayıs 2020 tarihinde yayımlanarak yürürlü-

ğe giren ve sigortacılık kapsamında değerlendirilecek faaliyetleri düzenleyen yönetmeliğin sektöre zarar verdiğini ifade eden Ardıç, söz konusu yönetmeliğin durdurulmasına ilişkin çalışmanın yapıldığını açıklayan TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu'na teşekkür etti.

"İnternette satışlar haksız rekabet oluşturuyor"

FTSO 4 Nolu Elektrik Elektronik ve Dayanıklı Tüketim Malları Meslek Komitesi ve FTSO Meclis Üyesi Erol Aksoy da internette elektronik ürün satışlarının haksız rekabete yol atıldığını ve sektörü olumsuz etkilediğine işaret ederek, konuyla ilgili düzenleme yapılmasını istedi.

"KDV oranları yeniden düzenlensin"

FTSO 1 Nolu Meslek Komitesi Üyesi Adnan Erdoğan ise Fethiye ve Seydikemer'de örtü altı tarımda kullanılan plastik üretimine ilişkin konuştu. Üreticilerin zor durumda olduğunu kaydeden Adnan Erdoğan, KDV oranlarına yeni düzenleme yapılması gerektiğini belirtti.

Toplantı sonunda TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkıoğlu toplantıya katılanların tek tek sorularını yanıtladı. Başkan Hisarcıkıoğlu not aldığı sorunları ilgili mercilere ileteceğini kaydetti. Yaklaşık 4,5 saat süren toplantının sonunda korona virüsü salgınına ilişkin tavsiyelerde bulunan TOBB Başkanı, önemleri hatırlatarak gerekli tüm tedbirlerin alınmasının önemi- ne vurgu yaptı.

FTSO YÖNETİMİ, FETHİYE EMNİYET MÜDÜRÜ İSMAİL AYHAN'I ZİYARET ETTİ

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) Yönetimi, Fethiye Emniyet Müdürlüğü'ne atanan İsmail Ayhan'a hayırlı olsun ziyaretinde bulundu. Ziyarete Fethiye ticari hayatının sağlıklı ve güven ortamında sürdürülebilmesi için karşılıklı görüş alışverişinde bulunuldu.

FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, Yönetim Kurulu Başkan Yardımcıları Kemal Hıra, Mete Ay, Yönetim Kurulu Sayman Üyesi İbrahim Erdem ile Yönetim Kurulu Üyeleri Şevket Süreyya Gürol, Halil İbrahim Öztürk ve Ramazan Dim, 22 Ekim 2020 tarihinde Fethiye Emniyet Müdürü İsmail Ayhan'ı ziyaret etti. Maske ve hijyen kurallarına özen gösterilen ziyarette FTSO Başkanı Çıralı ve FTSO yönetimi kurulu üyeleri yeniden Fethiye Emniyet Müdürlüğü'ne atanan İsmail Ayhan'a hayırlı olsun dileklerini ilettiler.

Korona virüsü tedbirleri ve denetimlerinin konuşulduğu ziyarette, Fethiye ticari hayatının sağlıklı ve güven ortamında sürdürülebilmesi için karşılıklı

görüş alışverişinde bulunuldu. Samimi bir ortamda gerçekleşen görüşmede, ilçe trafiğinin iyileştirilmesi ve genel denetimler de gündeme geldi.

TÜRK TELEKOM SAHA OPERASYONLARI YÖNETİCİSİ FTSO'YU ZİYARET ETTİ

Türk Telekom Fethiye Saha Operasyonları Yöneticisi Ömer Fatih Yılmaz'ın Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'nı ziyaretinde, FTSO üyelerinin yaşadığı telekomünikasyon sorunlarının hızlı çözümü için iş birliği kararı alındı.

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'nı ziyaret eden Türk Telekom Fethiye Saha Operasyonları Yöneticisi Ömer Fatih Yılmaz, FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Kemal Hıra ile Yönetim Kurulu üyeleri Şevket Süreyya Gürol, Halil İbrahim Öztürk ve FTSO Genel Sekreteri Ezgi Kullukçu ile görüştü. FTSO Meğri Salonu'nda 22 Ekim 2020 tarihinde gerçekleşen görüşmede, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından 2018 yılında güncellenen Bina İçi Elektronik Haberleşme Tesisatı Teknik Şartnamesi hakkında görüş alışverişinde bulunuldu. Ömer Fatih Yılmaz, FTSO yönetimine şartnamenin teknik detayları hakkında bilgi

verdi. Yılmaz, FTSO üyesi mühendislerin ve müteahhitlerin ilgili şartname hükümlerine muhakkak uyması gerekliliğine dikkat çekti.

Ayrıca ilçede yaşanan altyapı sorunlarının da gündeme geldiği ziyarette FTSO üyelerinin yaşadığı telekomünikasyon sorunlarının hızlı çözümü için iş birliği kararı alındı.

FTSO, AKP İLÇE BAŞKANLIĞI'NI ZİYARET ETTİ

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) Yönetimi, AKP Fethiye ilçe yönetimini ziyaret ederek, yeniden seçildikleri görevlerinde başarılar diledi. Ziyarete konuşan FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, Fethiye'nin gelişimine katkı sunmak amacıyla hazırlanan projelerin hedefine ulaşması için sivil toplum kuruluşları kadar siyasi partilerin desteğinin de önemli olduğunu söyledi.

AK Parti Fethiye İlçe Başkanlığı binasında 23 Ekim Cuma Günü gerçekleşen ziyarete FTSO Meclis Başkanı Mustafa Büyükteke, FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, Başkan Yardımcısı Kemal Hıra, Yönetim Kurulu Sayman Üyesi İbrahim Erdem ile FTSO Yönetim Kurulu üyeleri Şevket Süreyya Gürol, Halil İbrahim Öztürk, Fatih Tufan ve Ramazan Dim katıldı. FTSO heyetini, AKP Fethiye İlçe Başkanı Turgay Öztürk ve ilçe yönetimi karşıladı. Samimi bir ortamda gerçekleşen ziyarette, Başkan Çıralı, FTSO tarafından sürdürülen projeler hakkında bilgi verdi.

“Fethiye'nin gelişimine katkı sunacak projeler için iş birliği önemli”

Fethiye Sanayi Sitesi'nin taşınması için fizibilite raporu hazırlattıklarını vurgulayan Osman Çıralı, 200 milyon lira bütçeli Babadağ Teleferik Projesi'nde de sona gelindiğini, açılış tarihinin önümüzdeki günlerde belirleneceğini kaydetti. Fethiye Seydikemer

Süt Sığırcılığı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi için ön başvuruların devam ettiğini ve şu ana kadar 66 yatırımcının müracaatta bulunduğunu açıklayan Başkan Çıralı, Fethiye'de su altı müzesi kurulması için de çalışmaların sürdüğünü söyledi. FTSO'nun yürüttüğü bu projelerin gerçekleşmesinde tüm kurum ve kuruluşlarla birlikte siyasi partilerin de desteğinin önemli olduğunu ifade eden Çıralı, el birliği içinde hareket edildiği takdirde Fethiye'nin gelişimine katkı sunacak tüm projelerin kısa sürede hayata geçirilebileceğini dile getirdi.

“FTSO'nun projelerini destekliyoruz”

FTSO tarafından hazırlanan ve yürütülen projeleri yakından takip ettiklerini ve destek konusunda daha önce olduğu gibi bundan sonra da ellerinden geleni yapacaklarını belirten AKP Fethiye İlçe Başkanı Turgay Öztürk, tüm projelerle ilgili gereklilikleri partinin üst kurullarına taşıyarak hızla hayata geçmesi için çalışacaklarını sözlerine ekledi.

DENİZ TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN FTSO VE DTO İŞ BİRLİĞİNİ ARTIRACAK

FTSO Hizmet Binası'nda 23 Ekim 2020 tarihinde gerçekleşen görüşmeye, İMEAK DTO Antalya Şube Müdürü Cüneyt Koşu, İMEAK DTO Fethiye Şube Müdürü Güvenç Özgür ve FTSO Genel Sekreteri Ezgi Kullukçu da katıldı. Görüşmede İMEAK DTO Antalya ve Fethiye şubeleri ile FTSO arasındaki ortak amaç ve projeler hakkında karşılıklı görüş alışverişinde bulunuldu. Kurumlar arası iş birliğinin ön plana çıktığı görüşmede Fethiye'de deniz turiz-

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı ile bir araya gelen İMEAK Deniz Ticaret Odası (DTO) Antalya Şube Başkanı Ahmet Çetin ve İMEAK DTO Fethiye Şube Başkanı Şaban Arıkan, Fethiye'de deniz turizmi ve ticaret projeleri alanında iş birliği yapma kararı aldı.

mi ve ticaretinin geliştirilmesi alanında gerçekleştirilecek projelerde iş birliği kararı alındı.

Fethiye-Antalya arasında yer alan dünyaca ünlü su altı ve su üstü zenginliklerinin korunması ve hayata geçirilecek projelerle turizme daha fazla hizmet etmesinin sağlanması konusunda görüş birliğine varılan toplantıda, bu alanda atılacak adımlar hakkında da yeni bir yol haritası çıkarıldı.

FTSO YÖNETİMİ, İYİ PARTİ İLÇE BAŞKANLIĞI'NI ZİYARET ETTİ

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) yönetimi, İyi Parti Fethiye İlçe Başkanlığı'nı ziyaret ederek İlçe Başkanı Ali Fatih Çoban ve ilçe yönetimi ile bir araya geldi. Ziyarete Fethiye'nin gelişimine katkı sunacak projeler konuşuldu.

İyi Parti Fethiye İlçe Başkanlığı binasında gerçekleşen ziyarete, FTSO Meclis Başkanı Mustafa Büyükteke, FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, Başkan Yardımcısı Kemal Hıra, Sayman Üyesi İbrahim Erdem ile FTSO Yönetim Kurulu üyeleri Halil İbrahim Öztürk, Fatih Tufan ve Ramazan Dim katıldı. FTSO heyetini, İlçe Başkanı Ali Fatih Çoban ve ilçe yönetimi karşıladı. Ziyarete, Başkan Osman Çıralı, İyi Parti heyetine, FTSO tarafından sürdürülen projeler hakkında bilgi verdi. Fethiye'nin trafik ve otopark sorununun da konuşulduğu ziyarette, sorunların çözüme kavuşturulması yolunda iş birliğinin önemine değinildi.

“Tüm kuruluşlarımızın desteğine ihtiyacımız var”

Fethiye'nin gelişimine katkı sunacak projeleri hayata geçirmek için çalıştıklarını belirten Başkan Çıralı, kurum ve kuruluşların yanı sıra siyasi partilerden de destek beklediklerini kaydetti. FTSO'nun projeleri hakkında bilgi veren Osman Çıralı, “Babadağ Teleferik Projesi yüzde 95 oranında tamamlandı. Aralık ayında ihaleyi alan firmanın projeyi tamamlaması gerekiyor. 200 milyon liralık bu bü-

yük projenin ilçemiz ve bölgemize büyük katkılar sunmasını bekliyoruz. Fethiye Seydikemer Süt Sığırcılığı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi projesine ilk aşamada 50 yatırımcı gerekiyordu. 66 yatırımcı müracaatta bulundu. Bin 200 dönümlük alan üzerine 400 milyon liranın üzerinde bir yatırım yapılacak. Sanayi Sitesi'nin taşınması için fizibilite raporu hazırlıyoruz. Fethiye için çok büyük öneme sahip bu dev projelerin hayata geçmesi için elimizden gelen gayreti gösteriyoruz.” diye konuştu.

“Fethiye'yi marka şehir yapacak tüm adımların arkasındayız”

Fethiye'yi geliştirecek proje üreten tüm kurumları her platformda desteklemeye hazır olduklarını vurgulayan İyi Parti Fethiye İlçe Başkanı Ali Fatih Çoban da, “Başkanımızdan projeleri dinlerken çok mutlu oldum. Her şeyden önce bir Fethiyeli olarak ilçemizi marka şehir haline getirme yolunda atılan tüm adımların arkasındayız. Ziyaretlerinden ötürü FTSO yönetimine teşekkür ediyor, projelerin desteklenmesi konusunda elimizden gelen tüm çabayı göstereceğimizi bir kez daha yineliyoruz.” dedi.

FTSO YÖNETİMİ, MHP FETHİYE İLÇE BAŞKANLIĞI'NI ZİYARET ETTİ

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) yönetimi, MHP Fethiye İlçe Başkanlığı'nı ziyaret ederek, İlçe Başkanı Osman Cura ve ilçe yönetimi ile bir araya geldi. Yürütülen projeler hakkında bilgi alışverişinde bulunulan ziyarette MHP ilçe yönetimi, FTSTO'nun projelerini her platformda destekleyeceklerini belirtti.

MHP Fethiye İlçe Başkanlığı binasında 26 Ekim Pazartesi günü gerçekleşen ziyarete, FTSTO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, Başkan Yardımcısı Kemal Hıra, Sayman Üyesi İbrahim Erdem, Yönetim Kurulu üyeleri Şevket Süreyya Gürol ile Fatih Tufan katıldı. FTSTO heyetini, MHP Fethiye İlçe Başkanı Osman Cura ve yönetim kurulu üyeleri karşıladı. Ziyarette, Başkan Osman Çıralı MHP heyetine, FTSTO tarafından sürdürülen projeler hakkında bilgi verdi. Ziyarette yeni tip korona virüsü pandemisi nedeniyle maske ve hijyen kurallarına özel özen gösterildi.

Başkan Çıralı, Fethiye Seydikemer Süt Sığırcılığı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi projesinin 450 milyonluk değeriyle bölgenin en büyük projesi olacağını belirtti. FTSTO'nun 200 milyon lira değerindeki Babadağ Teleferik Projesi'nin ardından bölgenin gelişimine katkı sunacak dev bir projenin daha gerçekleşmesi için çalışıldığını anlatan Başkan Çıralı, 68 yatırımcı sayısına hızla ulaşıldığını vurgulaya-

rak, bin 200 dönümlük arazi üzerine kurulacak tesislerin bölgede birçok insana istihdam sağlayacağını söyledi. Siyasi partileri ziyaret ederek projeler hakkında bilgiler verdiklerini aktaran Başkan Çıralı, "Siyasi partilerimizi ziyaret ediyor, projelerimiz hakkında bilgiler veriyoruz. Tüm siyasi parti temsilcilerimizin desteğine ihtiyacımız olacak. Bölgemiz için büyük yatırımların mutlu sona ulaşması için tüm kurumların birlikte hareket etmesi çok önemli. Nazik karşılamalarından dolayı kendilerine teşekkür ediyoruz." dedi.

Başkan Cura: "Tüm projelerin destekçisiyiz"

Ziyaretlerinden dolayı FTSTO yönetimine teşekkür eden MHP Fethiye İlçe Başkanı Osman Cura ise "Başkan bey yürüttükleri çalışmalar hakkında bizleri bilgilendirdi. Açıkçası projelerin detaylarını dinlemek bizleri çok mutlu etti. Gerçekten bölgemiz için büyük atılımlar sağlayacak projeler hayata geçiyor. Biz MHP olarak tüm projelerinizin destekçisi olacağız." diye konuştu.

FTSO'NUN DÜZENLEDEĞİ EĞİTİMLE DRONE PİLOTU OLDULAR

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) tarafından Huma Akademi iş birliğinde 21-24 Ekim tarihleri arasından düzenlenen dron eğitimine katılan 8 kişi, Türkiye'de ticari uçuş faaliyetlerinin tümünü yapabileceği 'Ticari Dron Pilotu İHA 1 Belgesi' almaya hak kazandı.

FTSO, inşaat, tarım, güvenlik, fotoğrafçılık, filmcilik gibi sektörlerde büyük öneme sahip dronların uçurulması için gereken yasal izinlere paralel olarak eğitim organize etti. Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü (SHGM) onaylı 'Ticari Dron Pilotu İHA 1 Belgesi' almak isteyen Fethiye ve Seydikemerliler için organize edilen eğitime 8 kişi katıldı. İstanbul merkezli Huma Akademi tarafından verilen eğitim, geçen hafta 21 Ekim'de FTSO toplantı salonlarında düzenlenen teorik eğitimlerle başladı. Dron Eğitmeni Burak Çalışkan tarafından verilen eğitimde, havacılık esasları, meteoroloji raporları-

nın okunması, insansız hava aracı (İHA) uçuş prensipleri, İHA mevzuatı ve dron cihazlarının teknik özellikleri anlatıldı.

2 gün süren teorik eğitimlerin ardından Karaot Plajı'nda uygulamalı eğitimlere geçildi. Tüm katılımcılar 2 gün boyunca, Huma Akademi tarafından temin edilen dronlarla uçuş yaptı. 24 Ekim'de sona eren eğitimi başarıyla tamamlayan 8 dron pilotu, Türkiye'de ticari uçuş faaliyetlerinin tümünü yapabileceği 'Ticari Dron Pilotu İHA 1 Belgesi' almaya hak kazandı.

FTSO YÖNETİMİNDEN JANDARMA KOMUTANI YARBAY AHMET ÖZTÜRK'E 'HAYIRLI OLSUN' ZİYARETİ

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) Yönetimi, Fethiye İlçe Jandarma Komutanlığı'na atanan Jandarma Yarbay Ahmet Öztürk'ü ziyaret ederek hayırlı olsun dileklerini ilettiler. Ziyarete Fethiye'de ticari hayatın güven ortamında sürdürülebilmesi için alınabilecek tedbirler konusunda görüş alışverişinde bulunuldu.

FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, Başkan Yardımcısı Kemal Hıra, Sayman Üye İbrahim Erdem ile Yönetim Kurulu üyeleri Ramazan Dim ve Emre Başaran, 27 Ekim 2020 tarihinde Fethiye İlçe Jandarma Komutanı Jandarma Yarbay Ahmet Öz-

türk'ü ziyaret etti. Maske ve mesafe kuralına özen gösterilen ziyarette, Başkan Çıralı ve FTSO yönetim kurulu üyeleri, Fethiye İlçe Jandarma Komutanlığı'na atanan Yarbay Ahmet Öztürk'e hayırlı olsun dileklerini ilettiler.

Korona virüsü tedbirleri ve önleyici denetimlerin de konuşulduğu görüşmede, Fethiye'de ticari hayatın güven ortamında sürdürülebilmesi için alınabilecek önlemler konusunda karşılıklı görüş alışverişinde bulunuldu.

YAMAÇ PARAŞÜTÜ PİLOTLARIYLA İLGİLİ BİLİMSEL ARAŞTIRMADA İKİNCİ AŞAMA DA TAMAMLANDI

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'nın (FTSO) irtifa farkının yamaç paraşütü pilotları üzerindeki etkilerinin tespiti için Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (MSKÜ) ile birlikte yürüttüğü bilimsel araştırmada ikinci aşama tamamlandı. İlki haziran ayında yapılan araştırmanın ikinci aşamasında, tandem yamaç paraşütü pilotları, 1965 rakımlı Babadağ'ın zirvesinde uçuştan önce ve uçuş sonrasında Belcekız Plajı'nda ikinci kez çeşitli testlere tabi tutuldu. 1 ay içinde sonuçlanması beklenen araştırma sonunda yamaç paraşütü pilotlarının günlük uçuş sayıları ile mesleki yıpranma süreleri belirlenecek.

Türkiye'de ilk olan ve irtifa farkının yamaç paraşütü pilotları üzerindeki etkileri ve maksimum uçuş sayılarının tespiti amacıyla başlatılan bilimsel araştırmada ikinci aşama da tamamlandı. FTSO ve MSKÜ Spor Bilimleri Fakültesi iş birliğinde yürütülen araştırma kapsamında, ilki sezon başında 24 Haziran 2020 tarihinde yapılan testin ikincisi, sezon sonunda 31 Ekim 2020 Cumartesi günü gerçekleştirildi. MSKÜ Spor Bilimleri Fakültesi Antrenörlük Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Recep Gürsoy'un da katıldığı ikinci test uygulamasında Spor Bilimleri Fakültesi'nde doktora yapan Beden Eğitimi Öğretmeni Tolga Altuğ, çalışmaları koordine etti.

Proje kapsamında dünyaca ünlü yamaç paraşütü merkezi Babadağ'dan tandem (ikili) atlayış yapan 20 yamaç paraşütü pilotu, bilimsel testlere tabi tutuldu. Bilimsel araştırmanın ilk aşamasında olduğu gibi ikinci aşamasında da yamaç paraşütü pilotları uçuş öncesinde Babadağ 1.700 metre pistinde çeşitli kas testleri ve nabız ölçümleri yapıldı. Daha sonra tandem atlayış yapan pilotlarının inişini tamamlamasının ardından Belcekız Plajı'nda tekrar kanları alınarak nabız ölçümleri gerçekleştirildi. Pilotlardan uçuş öncesi ve sonra-

sı alınan numunelerle, kan sayımı, triiodotironin, tiroksin, tiroid stimulan hormon, serotonin, insülin, kortizol, adrenalin, noradrenalin ölçümleri kıyaslanıyor.

İrtifa farkının pilotlar üzerindeki etkileri belirlenecek

Turizm sezonu başında ve sonunda tekrarlanan testlerdeki değerler karşılaştırılarak Babadağ'ın zirvesi ile Belceğiz Plajı arasındaki yaklaşık 2 bin metrelik irtifa farkının pilotlar üzerindeki etkileri ortaya çıkarılacak. Yaklaşık 1 ay sonra alınacak sonuçlarda ortaya çıkan veriler doğrultusunda pilotların günlük maksimum uçuş sayıları yeniden değerlendirilecek. Ayrıca elde edilen veriler, pilotların mesleki yıpranma ve erken emeklilik gibi süreçlerin belirlenmesinde kullanılacak.

Araştırmanın Türkiye'de bu alanda yapılan ilk çalışma olduğuna dikkat çeken FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, alınan numuneler ve verilerin karşılaştırılacağını söyledi. Sezon başında ve sonunda gerçekleştirilen çalışmada pilotların kan verilerinin yanı sıra hormon kas testlerine tabi tu-

tulduklarını kaydeden Osman Çıralı, araştırma sonunda irtifa farkının pilotlar üzerindeki etkilerinin tespit edileceğini ifade etti.

FTSO'nun MSKÜ Spor Bilimleri Fakültesi iş birliğiyle sürdürdüğü araştırmaya katılım göstererek destek veren yamaç paraşütü pilotlarına teşekkür eden Çıralı, "Uçuş öncesi ve sonrası ile sezon başı ve sonu verileri karşılaştırdığında yamaç paraşütü sporunun, pilotlar üzerindeki etkileri ortaya çıkacak. Daha önce bu konuda bilimsel bir araştırma yapılmadığı için projeyi çok önemsiyoruz. 1 ay içinde sonuçlanması planlanan araştırmada ortaya çıkan veriler, irtifa farkının yamaç paraşütü sporcuları ve bu işi ticari olarak yapan pilotlar üzerindeki olumlu-olumsuz etkilerini ortaya koyacak. Ayrıca Babadağ'dan ticari tandem yamaç paraşütü yapan pilotların günlük maksimum uçuş sayısının belirlenmesini ve pilotların mesleki yıpranma sürelerinin belirlenmesine yardımcı olacak." diye konuştu.

BÜYÜK ÖNDER SAYGI VE MİNNETLE ANILDI FTSO MECLİS BAŞKANI MUSTAFA BÜYÜKTEKE, ATATÜRK ANITI'NA ÇELENK SUNDU

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) Meclis Başkanı Mustafa Büyükteke, Türkiye Cumhuriyeti'nin Kurucusu Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ebediyete intikalinin 82. yıl dönümü dolayısıyla Beşkaza Meydanı'ndan düzenlenen törende, Atatürk Anıtı'na çelenk sundu.

10 Kasım Atatürk'ü Anma Programı'na Fethiye Kaymakamı Eyüp Fırat, Fethiye Belediye Başkanı Alim Karaca, Fethiye Garnizon Komutanı Binbaşı Sedat Karabay, Fethiye Emniyet Müdürü İsmail Ayhan, ilçe protokolü ve vatandaşlar katıldı. Beşkaza Meydanı'nda düzenlenen anma töreni Atatürk Anıtı'na çelenklerin sunulmasıyla başladı. Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'nı temsilen törene katılan FTSO Meclis Başkanı Mustafa Büyükteke, Atatürk Anıtı'na çelenk sundu.

Saatler 09.05'i gösterdiğinde tüm Türkiye ile birlikte Beşkaza Meydanı'nda da 2 dakikalık saygı duruşunun ardından İstiklal Marşı'nın okunduğu tören sırasında, vatandaşlar, sokaklarda, iş yerlerinde, evlerinin balkonundan saygı duruşu ve İstiklal Marşı'na katıldı. Tören, okunan Atatürk şiirlerinin ardından sona erdi.

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'nın önündeki Türk Bayrağı 09.05'te yarıya indirilirken, FTSO personeli de hizmet binası önünde saygı duruşunda bulundu.

HAYKO CEPKİN, ADRENALİN TUTKUNU ÜNLÜLERİ FETHİYE'DE AĞIRLAYACAK

➔ Adrenalin sporlarına tutkusuyla bilinen rock müzik sanatçısı Hayko Cepkin, Fethiye'de kurduğu ekstrem sporları firması ile Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) üyesi oldu. Hayko Cepkin, tandem yamaç paraşütü, yelken kanat ve serbest atlayış gibi sporlarla ilgili firması aracılığıyla ünlü isimleri Fethiye'de ağırlamaya hazırlanıyor.

Ortağı olduğu yeni firmanın tescil işlemleri için 9 Kasım 2020 tarihinde, FTSO hizmet binasına gelen Hayko Cepkin, FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı ile görüştü. Tandem yamaç paraşütü, yelken kanat ve serbest atlayış sporları sektöründe hizmet verecek firma aracılığıyla Türkiye'nin ünlü isimlerini Fethiye'de ağırlayacağını anlatan Cepkin, konaklama ve spor aktiviteleri hizmetlerini bir arada sunacaklarını belirtti. Bölgenin dünyanın en güzel coğrafyaları arasında yer aldığını vurgulayan Cepkin, kurdukları firma ile Fethiye'nin tanıtımına da katkı yapmayı hedeflediklerini kaydetti.

'Bölgemizin tanıtımına katkı verecek tüm faaliyetlerin arkasındayız'

Hayko Cepkin'in FTSO üyesi olmasından büyük memnuniyet duyduğunu dile getiren Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı ise Babadağ başta olmak üzere Ölüdeniz'de yapılacak spor aktivitelerinin çeşitlendirilmesinin kendileri için de çok önemli olduğunu vurguladı. Ekstrem sporların Fethiye turizminin kalitesinin artırılmasına önemli katkılar vereceğini anlatan Başkan Çıralı, ünlü isimlerin bu aktiviteler için Fethiye'ye gelmesinin de bölgenin

tanıtımı için çok faydalı olacağını belirtti. Başkan Çıralı, Hayko Cepkin ve ortaklarına çalışmalarında başarılar diledi.

'Babadağ'dan üçlü atlayış yaptı'

Ziyaretin ardından Hayko Cepkin, Fethiyeli olan eşi Aslı Kula Cepkin ile birlikte 1.965 rakımlı Babadağ'ın 1.700 metre pistinden adrenalin dolu bir atlayış yaptı. Eşinin yolcu olarak uçtuğu tandem (ikili) yamaç paraşütüne bağlanarak üçlü atlayış yapan Cepkin, Ölüdeniz semalarında paraşütten ayrılarak serbest düşüşe geçti. Havada, sırtındaki paraşütü açan Cepkin, Belceğiz Plajı'na iniş yaparak adrenalin dolu uçuşunu sonlandırdı.

TARIMA DAYALI İHTİSAS SÜT ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ'NDE HİSSE ORANLARI NETLEŞTİ

“ Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'nın öncülüğünde Seydikemer'de kurulacak Tarıma Dayalı İhtisas Süt Organize Sanayi Bölgesi (TDİOSB) kuruluş hazırlıkları çerçevesinde Muğla Valiliği'nde gerçekleştirilen toplantıda TDİOSB'de kurum ve kuruluşların hisse oranları belirlendi.

”

Muğla Valisi Orhan Tavlı başkanlığında 13 Kasım 2020 tarihinde yapılan toplantıya Vali Yardımcısı Ayhan Yazgan, Seydikemer Kaymakamı Ahmet Güneri, Seydikemer Belediye Başkanı Yakup Otgöz, Tarım ve Orman İl Müdürü Barış Saylak, Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Osman Çıralı,

Fethiye Seydikemer Süt Birliği Başkanı Turgut Tokmak, Seydikemer Ziraat Odası Başkanı Muhsin Gümüş, Kadıköy Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı Ömer Kılınç ve Muğla Ticaret Borsası Başkanı Hurşit Öztürk katıldı. Toplantıda Seydikemer Tarıma Dayalı İhtisas Süt Organize Sanayi Bölgesi'nde, Muğla Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı'nın yüzde 40, Seydikemer Belediyesi'nin yüzde 18, Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'nın yüzde 12, Fethiye Seydikemer Süt Birliği'nin yüzde 12, Seydikemer Ziraat Odası'nın yüzde 6, Kadıköy Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'nin yüzde 6, Muğla Ticaret Borsası'nın yüzde 6 oranında hisseye sahip olması kararlaştırıldı.

Muğla Valisi Orhan Tavlı toplantıda yaptığı konuşmada, TDİOSB için güzel bir uyum ve enerjinin yakalandığını, kısa bir sürede bu aşamaya gelmenin memnuniyet verici olduğunu söyledi. Vali Orhan Tavlı, “Bölge hayvancılığının gelişmesi, hayvan hastalıkları ile mücadelede avantajlar sağlanması, hayvansal atıkların çevreye verebileceği zararların ortadan kaldırılması gibi önemli avantajları olan Tarıma Dayalı İhtisas Süt Organize Sanayi Bölgesi'nin Muğlamıza ve ülkemize hayırlı olması temenni ediyorum.” diye konuştu.

Çıralı: “Bölgemiz yatırımcılar için cazibe merkezi haline gelecek.”

Toplantıda, Muğla ile Antalya, Burdur ve Denizli illerinin kavşak noktasında kurulacak ve bulunduğu mevki itibarıyla geniş bir alana hizmet verecek ve bölge hayvancılığının gelişmesine ciddi katkı sağlayacak TDİOSB’ye ilişkin detaylar da netleştirildi. Toplantının çok verimli geçtiğini vurgulayan FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, şunları söyledi:

“Yaklaşık 1.200 dekar alanda 40.000 büyükbaş hayvan kapasitesine sahip olması planlanan Tarıma Dayalı İhtisas Süt Organize Sanayi Bölgesi’nde, sanayi parsellerinde süt işleme tesisi, yem fabrikası, biyogaz tesisi gibi sanayi işletmelerinin de yer alması ve yaklaşık 2.500 kişiye istihdam sağlanması planlanıyor.

TDİOSB, bölgemizi süt sığırcılığı bakımından yatırımcılar için cazibe merkezi haline getirecek. Öte yandan TDİOSB’de barınacak tüm büyükbaş hayvanlar hastalıktan ari hale getirileceği için sağlıklı

ve kaliteli süt üretimi yapılacaktır. Bünyesinde kurulacak olan süt işleme tesisleri ile üretilen kaliteli ve sağlıklı süt, yerinde değerlendirilerek peynir, yoğurt gibi katma değeri yüksek ürünlere çevrilerek bölgemize ve Türkiye geneline arzı yapılacaktır. Yine TDİOSB bünyesinde yer alacak olan yem fabrikası sayesinde üreticilerimiz daha uygun maliyetli yeme ulaşabilecekler. Kurulacak olan biyogaz tesisleri ile hayvansal atıklar elektrik enerjisine dönüştürülerek ülkemiz ekonomisine katkı sağlanacaktır.”

FTSO’NUN DÜZENLEDİĞİ SINAVLARA EMLAK DANIŞMANI BELGESİ ALMAK İÇİN 81 KİŞİ KATILDI

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'nın (FTSO) ve Türkiye Odalar Borsalar Birliği (TOBB) MEYBEM AŞ ile birlikte düzenlediği Sorumlu Emlak Danışmanı (Seviye 5) ve Emlak Danışmanı (Seviye 4) sınavlarına 81 sektör temsilcisi katıldı.

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası tarafından, emlak sektörü ile ilgili Taşınmaz Ticareti Yönetmeliği'nin “İşletmede pazarlama ve satış personeli olarak çalıştırılan kişilerin Sorumlu Emlak Danışmanı (Seviye 5) veya Emlak Danışmanı (Seviye 4) ulusal yeterliliklerine dayalı mesleki yeterlilik belgelerinden birine sahip olması gerekir.” maddesi kapsamında düzenlenen sınavlar, 11-15 Kasım 2020 tarihleri arasında FTSO hizmet binasında gerçekleştirildi.

Yeni tip korona virüsü salgını nedeniyle yoğun önlemlerinin alındığı mesleki yeterlilik belgelendirme sınavlarında adaylar hem teorik hem de performans (uygulama) aşamalarındaki sorulara verdikleri cevaplarla emlak sektöründe ehil olduklarını gösterme gayretinde oldular. Teorik ve performans sınavlarında başarılı olan adaylar mesleki yeterlilik belgesini almaya hak kazanacak. Sektördeki işletme sahipleri ise bu mesleki yeterlilik belgesi ile Ticaret İl Müdürlüğü'ne yetki belgesi başvurusu yapabilecek.

TOBB TÜRKİYE EKONOMİ ŞURASI TOPLANDI

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, Ankara'da Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla gerçekleşen Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Türkiye Ekonomi Şurası'na videokonferans yöntemiyle katıldı.

Ankara'daki TOBB İkiz Kuleleri'nde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay ve bakanların katılımıyla 18 Kasım 2020'de gerçekleştirilen TOBB Türkiye Ekonomi Şurası'nın açış konuşmasını TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu yaptı. Şurayı, 81 il ve 160 ilçeden, bölgelerinin kanaat önderleri olan oda ve borsa başkanlarının canlı izlediğini belirten Başkan Hisarcıklıoğlu, TOBB delegeleri, kadın ve genç girişimciler ile genel sekreterler olmak üzere katılımcı sayısının yaklaşık 3 bin kişi olduğunu kaydetti. Oda ve Borsa başkanlarının pandemi döneminde yoğun mesai harcadıklarına dikkat çeken TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, tespit edilen talepleri illere göre tasnif ettiklerini vurgulayarak toplantı sonunda Cumhurbaşkanı Erdoğan ve yetkili bakanlara iletceklerini söyledi.

“Pandemi sonrası Türkiye'yi büyük fırsatların beklediğini düşünüyoruz”

Pandemi sonrası Türkiye'yi büyük fırsatların beklediğine inandıklarını anlatarak Cumhurbaşkanı Er-

doğan'a seslenen Başkan Hisarcıklıoğlu, “Hem salgın sonrası döneme hazır olmamızı sağlayacak hem de yatırımcılara güven verecek bir program tasarlamalıyız. Sizin son grup toplantınızdan başlayarak yaptığınız açıklamaları, bu açıdan çok değerli görüyorum. Verdiğiniz demeçlerle pozitif bir ortam oluştu. Moraller yükseldi. Kurumsal yapının ve hukuk sisteminin güçlendirileceğine, reformlara hız verileceğine yönelik mesajlar, iş dünyasında gayet olumlu karşılandı. Yatırımcı dostu, şeffaf ve öngörülebilir politikalarla, Türk lirasının destekleneceğini açıklamamız da ayrıca önemlidir. Yine sizin özellikle vurguladığınız şekilde, fiyat istikrarı, finansal istikrar ve makroekonomik istikrarla Türkiye, tempolu büyüme sürecini yeniden yakalayabilecektir. Zira iş âlemi, önünü görmek, ileriye bakarak hesap yapabilmek ister. Yatırımların, üretimin ve istihdamın artmasında ön koşul, istikrardır, güvendir ve geleceğe dair belirsizliklerin azalmasıdır. Bunun yolu da fiyat istikrarıdır. Enflasyonla mücadele, döviz kurlarında da istikrar gerektirir. Fiyatların ve kurların devamlı arttığı bir ortam, iş yapma iştahını azalmakta, üretim ve yatırım kararlarını olumsuz etkilemektedir. Dolayısıyla döviz kurlarında istikrarın sağlanması da önem arz etmektedir.” diye konuştu.

“TOBB iş dünyasının nabzını tutuyor”

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu'nun ardından kürsüye gelen Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, ekonomi ve faize mesajlar verdi. TOBB'un iş dünyasının nabzını tuttuğunu belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, ekonomiyle ilgili konularda istişareye önem verdiklerini vurgulayarak oda ve borsa temsilcileriyle oluşturulan ortak akıldan faydalandıklarını kaydetti. Türkiye'de yerli ve uluslararası yatırımcılar için en uygun şartların oluşturulacağını sözlerine ekleyen

Cumhurbaşkanı Erdoğan, “3. çeyreği güçlü büyüme ile kapatacağımız kesinleşti. Sanayi üretimimiz artarak en önemli başarıya imza attı. İnşallah hizmet sektörleri toplamında ciro endeksi eylül ayında yüzde 26,2 arttı. Tabii bunlarla beraber salgının yol açtığı kimi zorluklara rağmen yılı pozitif kapatacağımıza inanıyorum. Enflasyonla mücadele de en önemli önceliğimizdir. Tek haneli enflasyona ulaşmak hedefimizdir. Önümüzdeki sorunları çözeceğiz. Elbette salgının yol açtığı sıkıntıların farkındayız. Sıkıntıları azaltmanın gayreti içindeyiz. Bugünleri inşallah önümüzdeki yıl acı bir tebessümle yâd edeceğiz. Şevkimiz, azmimiz büyüktür. Bugünkü bölgesel ve küresel liderlik seviyesine sizlerle getirdik. Sıkıntıları da sizlerle aşacağız.” dedi.

“Yatırımcılarımızı faize ezdirmeyeceğiz”

Faiz konusunda da değerlendirilmelerde bulunan Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Yüksek faiz sebebiyle üretimin, ticaretin, istihdamın temsilcisi olarak sizler sahada yaşananların tercümanı olarak karar vericilere yol gösteriyorsunuz. Zira yüksek faizin nelere mal olduğu ortada. Yüksek faizle bizler gerçek anlamda yatırım yapabilir miyiz? Sizler bu işin içindedesiniz. İstihdam üretebilir misiniz? Mümkün değil. Üretim yapabilir misiniz? Mümkün değil. İhracata yönelik adım atabilir miyiz? O da mümkün değil. Bizim bu noktada dikkatli olmamız lazım ve yüksek faize yatırımcımızı ezdirmememiz gerekiyor.” diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamalarının ardından Türkiye'nin dört bir köşesinden oda ve borsa başkanlarının konuşmalarıyla devam eden TOBB Türkiye Ekonomi Şurası'nda reel sektör sorunlarına ilişkin önemli mesajlar verildi.

Başkan Çıralı: "Talep ettiğimiz konular Şura'da gündeme getirildi"

TOBB Türkiye Ekonomi Şurası'nı değerlendiren FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, şurada FTSO'nun da üyelerini adına talep etmiş olduğu konuların gündeme geldiğini söyledi. Çıralı, gündeme gelen konuları şöyle sıraladı:

- Son yayımlanan genelge ile kapanacak işletmeler için (restoran, kafe-kafeterya, lokanta, market, kuaför, güzellik salonu vb.) kira desteği sağlanması,
  - Salgından etkilenen sektörler için uzun vadeli teşvik ve yatırım finansman destekleri sağlanması,
  - Turizm sektörüne özel kredi desteği sağlanması,
  - KDV alacaklarının yapılandırılması,
  - SGK primlerinin düşürülmesi
  - Kısa Çalışma Ödeneği'nin yeniden başlatılması,
  - Mart, nisan, mayıs aylarından kalan SGK, vergi vb. borçlarının son açıklanan 7256 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'a dâhil edilmesi,
  - Süt fiyatlarının 3 TL'ye çıkarılması ve devlet desteğinin artırılması,
  - Hayvancılık faaliyetlerinde yem maliyetlerinin düşürülmesine yönelik destek ve çalışmalar,
  - Kredi desteklerinden yararlanamayan işletmeler için sicil affı sağlanması,
  - Kredi ödemelerinin ertelenmesi,
  - Turizmde KDV indiriminin 2021 yılında da devam ettirilmesi,
- Odamız tarafından da talep edilen tüm bu sorun ve talepler Şura'da söz alan bölge temsilcisi oda ve borsa başkanları tarafından da dile getirildi.

Şurada gerek Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın gerekse TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkılıoğlu'nun önümüzde yeni bir dönemin olduğuna dikkat çektiklerini belirten Osman Çıralı, bu dönemin yatırımcının, ticaret erbabının ve ihracatçının kısaca iş dünyasının önünü açacak bir dönem olması temennisini dile getirdi. Çıralı şöyle devam etti:

"TOBB Ekonomi Şurası'nda Cumhurbaşkanımız hukuk ve ekonomi reformları bu yeni dönemin hazırlıkları olduğunu, yerli ve uluslararası yatırımcılar için en uygun şartları sağlamaya devam edeceğimizi; Sayın Birlik Başkanımız Hisarcıkılıoğlu da önümüzdeki dönemde ülkemiz için yeni fırsatlar doğacağını ifade ettiler.

2020 yılı Covid-19 salgını nedeniyle alınan önlemler nedeniyle tüm sektörlerimiz açısından çok zor bir yıl oldu. Salgının hızla artması nedeniyle zorluklar devam ediyor ve alınan yeni tedbirlerle yılı sonuna kadar süreceği kesinleşti. İş dünyası olarak önümüzdeki yıl bölge ve ülke olarak bu yıl yaşadığımız tüm sıkıntıları geride bırakıp yaşadıkları-

mızdan gerekli dersleri çıkartarak acı bir tebesümle hatırlamayı bizler de yürekten diliyoruz.

TOBB Başkanımız Hisarcıkılıoğlu'nun odalarımızdan gelen taleplerin takipçisi olmasıyla kısa çalışma ödeneği başta olmak üzere, firmalarımızın üzerindeki istihdam yüklerini azaltıldı, vergi indirimleri, Kredi Garanti Fonu'nun kefalet kapasitesini 2 katına çıkarıldı, kamu bankaları vasıtasıyla işletmelerimize düşük maliyetli kredi imkânı sağlandı. Üyelerimizden gelen ve odalarımız aracılığıyla TOBB'a, Birlik Başkanımızın gece gündüz çalışmasıyla ilgili bakanlıklara iletilen talepler doğrultusunda desteklerin devam etmesi çok önemli. Bu vesileyle, Birlik Başkanımız Hisarcıkılıoğlu'na ve Cumhurbaşkanlığı kabinesine teşekkürlerimizi sunuyoruz. FTSO yönetimi olarak, eli taşın altında olan yatırımcı, ticaret erbabı ve ihracatçı üyelerimizin sorun, öneri ve taleplerinin çözümü ve ekonominin çarklarının dönmesi için bugüne kadar olduğu gibi bugünden sonra da elimizden gelen gayreti göstereceğiz."

FTSO MECLİS ÜYELERİ, YÖNETİM BECERİLERİ EĞİTİMİNE KATILDI

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası Meclis Üyeleri, Kasım Ayı Olağan Toplantısı öncesinde Eğitimci ve Danışman İlker Kaldı tarafından verilen online yönetim becerileri eğitimine katıldı.

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası Meclisi, Kasım Ayı Olağan Toplantısını, 19 Kasım Perşembe günü FTSO Likya Salonu'nda gerçekleştirdi. Toplantı öncesinde Meclis üyeleri yönelik çevrim içi düzenlenen Yönetim Becerileri Eğitimi'ne FTSO Meclis Başkanı Mustafa Büyükteke, Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, Yönetim Kurulu ve Meclis üyeleri ile Oda personeli toplam 32 kişi katıldı. Danışman ve Eğitimci İlker Kaldı tarafından verilen eğitimde, motivasyon, karar verme, iletişim ve problem çözme konuları işlendi.

Başarılı bir yönetici olmanın püf noktalarına dikkat çeken İlker Kaldı, yöneticinin, çalışanlarına karşı şeffaf ve adil olması gerektiğini vurguladı. İyi bir yönetici olabilmek için özellikle kriz anlarında hızlı karar vermenin çok değerli olduğunu kaydeden İlker Kaldı, yöneticilerin çalışanlara karşı, sabırlı, motive edici aynı zamanda da eşit mesafede olması gerektiğini ifade etti. Çalışanlara inisiyatif ve

rimmesi gerektiğini kaydeden İlker Kaldı, nasıl iyi yönetici olunabileceğini örneklerle anlattı. İş hayatında ekip çalışmasının önemine vurgu yapan Kaldı, yaratıcı olan ve büyük resmi görebilen insanların iyi bir yönetici olduğunun altını çizdi.

Eğitim, katılımcıların sorularının yanıtlanmasının ardından sona erdi.

FETHİYE TURİZM KONSEY TOPLANTISI ONLINE GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Fethiye'deki turizm paydaşlarının düzenli olarak bir araya geldiği Fethiye Turizm Konseyi 2020 Kasım ayı toplantısı, 25 Kasım Çarşamba Günü video konferans yöntemiyle gerçekleştirildi. Toplantıya Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, Fethiye Otelciler Birliği Başkanı Bülent Uysal, TÜRSAB Batı Akdeniz BTK Bölge Temsilciliği Başkanı Özgen Uysal, İMEAK DTO Fethiye Şubesi Danışmanı Mehmet Eskici, FETAV Koordinatörü Dilek Dinçer, YDA Dalaman Havalimanı İş Geliştirme Direktörü Orçun Songur, Fethiye Turizm Danışma Bürosu Müdürü Saffet Dünder, Ölüdeniz Turizm Geliştirme Kooperatifi adına Musa Ünsal, Turizmci Süleyman Kaya ve FTSO Genel Sekreteri Ezgi Kullukçu katıldı.

'Rusya ve Ukrayna pazarında artış var'

Korona virüsünün etkisi altında tamamlanan 2020 yaz turizm sezonu değerlendirildiği toplantıda söz alan YDA Dalaman Havalimanı İş Geliştirme Direktörü Orçun Songur, ağustos ve eylül aylarının iyi geçtiğini, 418 bin 226 yurt dışı geliş olduğunu belirtti. Otellerdeki doluluk oranının ortalama yüzde 76 olduğunu ve Rusya, Ukrayna pazarlarında iyi bir artış olduğunu anlatan Songur, son olarak genel itibarıyla sezonun sıkıntılı tabloya göre fena geçmediğini aktardı.

Sezonu değerlendiren Fethiye Otelciler Birliği Başkanı Bülent Uysal, 28 Temmuz'dan sonra taleplerin ciddi oranda arttığını, ağustos, eylül aylarının

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'nın sekretaryasını yürüttüğü Fethiye Turizm Konsey toplantısı, çevrim içi video konferans yöntemiyle gerçekleştirildi. Korona virüsü etkisi altındaki 2020 turizm sezonun değerlendirildiği toplantıda, yamaç paraşütü, su üstü sporlar, tekne turları gibi aktivitelerde yüzde 60-70 oranında 2019 yılının yakalandığı belirtildi.

iyi geçtiğini, otellerin yüzde 75'inin işletmelerinin açtığını ve açanlarında sezondan memnun ayrıldığını aktardı. 2021 yılı için ise pandeminin durumuna göre açılış tarihlerinin ötelenebileceği vurguladı.

Sezon değerlendirmesi yapan Fethiye Turizm Danışma Bürosu Müdürü Saffet Dünder ise yamaç paraşütü, su üstü sporlar, tekne turları gibi aktivitelerde yüzde 60-70 oranında 2019 yılının yakalandığını belirtti. Pazarda çeşitlilik gereğinin ortaya çıktığına değinen Dünder, Rusya ve Ukrayna pazarlarından iyi sinyaller alındığını kaydetti.

Toplantının devamında 'Koronavirüs Yeni Tedbirler' başlıklı genelgeye göre sektörler getirilen kısıtlamalar değerlendirildi. Kısıtlama getirilen sektörler için kredi ve hibe destekleri sağlanması ve ödemeleri başlayan kredilerin ertelenmesi gerekliliği hususunda görüş birliğine varıldı.

Başkan Çıralı, 'Talepler TOBB aracılığıyla ilgili bakanlıklara iletiliyor'

Son olarak söz alan FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, turizmcilerden gelen taleplerin Türkiye Odalar Borsalar Birliği aracılığıyla ilgili bakanlıklara sürekli olarak iletildiğini söyledi. Konseyde dile getirilen tüm talepleri not aldığını belirten Başkan Çıralı, tümünün hayata geçirilebilmesi için gerekli çalışmalarını yürüteceklerini sözlerine ekledi.

FTSO YÖNETİMİ, İŞKUR MÜDÜRÜ MUSTAFA KARAKAN'I ZİYARET ETTİ

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) yönetimi, İŞKUR Fethiye Şube Müdürü Mustafa Karakan'ı ziyaret etti.

Türkiye İş Kurumu Fethiye Hizmet Merkezi'nin yeni binasına taşınması dolayısıyla gerçekleştirilen hayırlı olsun ziyaretine FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, Başkan Yardımcısı Kemal Hıra, Sayman Üye İbrahim Erdem ile FTSO Yönetim Kurulu üyeleri Emre Başaran ve Ramazan Dim katıldı. FTSO heyetinin ziyaretinden duyduğu memnuniyeti dile getiren İŞKUR Fethiye Şube Müdürü Mustafa Karakan, FTSO yönetimine nazik kutlama ziyaretleri için teşekkür etti.

Samimi bir ortamda geçen ziyarette, kısa çalışma ödeneği uygulaması, işten çıkarmalar, işsizlik konuları ele alındı. FTSO Başkanı Osman Çıralı, kısa çalışma ödeneğinin uzatılmasıyla ilgili taleplerin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın da katıl-

dığı TOBB Ekonomi Şurası'nda gündeme getirildiğini hatırlatarak, Covid-19 virüsü salgının önlenmesi amacıyla alınan tedbirler nedeniyle FTSO üyelerinin yaşadığı sıkıntıları Mustafa Karakan ile paylaştı.

Ziyaret toplu fotoğraf çekimi ile sona erdi.

FTSO BABADAĞ'IN ENDEMİK BİTKİLERİNİ KAYIT ALTINA ALDI

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası, dünyaca ünlü Babadağ'da yetişen endemik bitkileri kayıt altına alarak kitap haline getirdi

Yamaç paraşütü merkezi olarak dünya markası haline gelen Babadağ barındırdığı bitki çeşitliliği ile de dikkatleri çekiyor. Yüz yıllarca eczacıların şifa kaynağı olan Babadağ'da yetişen bitkiler kayıt altına alındı. Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) tarafından Babadağ'daki bitki çeşitliliğinin belirlenmesi hedefi ile başlatılan ve 3 yıl süren bilimsel çalışma sonunda 72'si endemik yaklaşık 500 bitki türü tespit edilerek Babadağ Bitkileri Fethiye adıyla kitaplaştırıldı.

FTSO'nun finanse ettiği geniş kapsamlı çalışmada Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Hasan Yıldırım başkanlığındaki Emekli Öğretmen ve Eczacı Rifat Özdemir ile Emekli Öğretmen Bülent Elmas'ın yer aldığı ekip, 3 yıl süren detaylı araştırma ile 1.965 rakımlı Babadağ'daki bitki çeşitliliğini belirledi, bitki türlerini fotoğraflayarak kayıt altına aldı. Rifat Özdemir ve Bülent Elmas, Babadağ'da yetişen farklı familya ve özellikteki bitkileri tek tek fotoğrafladı. Doç. Dr.

Hasan Yıldırım'ın başkanlığındaki Ege Üniversitesi araştırma ekibi tarafından da bu bitki ve çiçeklerin, bilimsel ve yöresel adları tespit edildi. Geniş kapsamlı ve titizlikle yürütülen çalışma sonunda Babadağ'da 72'si endemik olmak üzere yaklaşık 500 türü içeren çalışma Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası tarafından kitap haline getirildi.

Başkan Çıralı: "Babadağ'da biyoçeşitliliğin korunmasını önemsiyoruz"

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, her yıl binlerce yerli ve yabancı turist tarafından ziyaret edilen Babadağ'ın Fethiye için özel bir anlamı olduğunu belirterek, Babadağ'daki endemik bitki türlerinin kaybolmaması, biyoçeşitliliğin korunması için büyük özen gösterdiklerini söyledi. Osman Çıralı, "Babadağ Teleferik Projemizi gerçekleştirirken de Babadağ'daki doğal hayatın ve bitki türlerinin korunması önceliğimizdir. Teleferik projemizin inşaatı sırasında Babadağ'daki hiçbir türün yok olmasına izin verme-

dik, bundan sonra da buna izin vermeyeceğiz. Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası olarak Babadağ'ın endemik türlerinin belirlenmesi, varsa yenilerinin keşfedilmesi ve tabii ki korunması için Ege Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Hasan Yıldırım, Emekli Öğretmen-Eczacı Rifat Özdemir ve Emekli Öğretmen Bülent Elmas ile özel bir çalışma yaptık. Bu çalışma kapsamında, detaylı saha çalışmaları yaparak Babadağ'ın bitkilerini fotoğraflayan ve teşhislerini gerçekleştiren bu değerli ekip, tespit ettikleri tüm bitkiler içerisinde karşılaşması muhtemel olan ve endemik türler başta olmak üzere özenle seçtikleri Babadağ bitkilerini kayıt altına aldılar. Biz de bu değerli çalışmayı kitaplaştırdık. Hocalarımızın çalışmaları sonunda flora ve fauna açısından çok zengin olan Babadağ'daki 72'i endemik olmak üzere toplam 500 farklı tür bitki bu kitapta yer alıyor. Özellikle endemik bitkilerimizin tespit edilerek, sahip çıkılması ve tanıtılmasının bu yöndeki alternatif turizme de destek verileceğine inanıyorum. Yamaç paraşütü sporu ile öne çıkan Babadağ'ın, bu kitap ile biyolojik olarak da önemini ortaya çıkarılmasından mutluluk duyuyoruz." diye konuştu.

Babadağ endemik türler açısından sıcak nokta

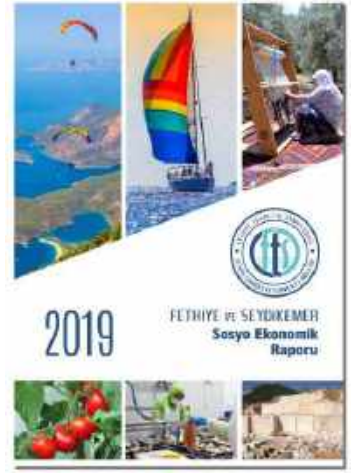
Babadağ'ın, gerek üzerinde barındırdığı bitki sayısı açısından gerekse endemik tür bakımından 'sıcak

nokta' tabiriyle bilinen önemli doğa alanlarından biri olduğunu kaydeden Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Hasan Yıldırım, Çakal nergisi (*Sternbergia candida*), Fethiye sümbülü (*Scilla forbesii*), Babadağ çiğdemi (*Crocus babadaghensis*), Babadağ boğadikeni (*Eryngium babadaghensis*), Babadağ civanperçemi (*Achillea adenii*), Babadeğneği (*Asyneuma babadaghensis*), Baba çançiçeği (*Campanula koyuncui*) ve kaya feracesinin (*Petrorhagia lycica*) dünyada sadece Babadağ'da yetişen bitkiler olduğuna dikkati çekerek, kitapta yer alan ve bölgede yetişen birçok bitkinin yöresel olarak şifa için kullanıldığını dile getirdi.

Yıldırım, "Çalışma sırasında ilk kez karşılaştığımız türler de oldu. Bunların içerisinde en sürpriz olanı ise kaya belumotu (*Asperula serotina*). Esas yayılış alanı Antalya ve Konya'da birkaç alanda genelde lokal yayılış göstermesine karşın Babadağ'da ilk kez tespit edildi. Alanda yaklaşık 500 civarında bitki türünü tespit ettik. Bunlardan 72'si endemik olarak karşımıza çıktı." dedi.

Kitaba yöresel çalışma ve fotoğraflarıyla destek veren Rifat Özdemir ve Bülent Elmas da bilimsel çalışmalara kaynak olacak bu eseri Fethiye'ye kazandırmaktan duydukları memnuniyeti dile getirdiler.

FETHİYE SEYDİKEMER SOSYO EKONOMİK RAPORU' BÖLGEMİZİN YATIRIM ORTAMINA IŞIK TUTUYOR

FTSO tarafından toplanan bilgi ve istatistiklerin yer aldığı 190 sayfalık 'Fethiye Seydikemer Sosyoekonomik Raporu' bölge halkı ve yatırımcıların hizmetine sunuldu. Rapor, TÜİK verilerinin yanı sıra kamu kurum ve kuruluşlarından alınan veriler harmanlanarak ilçe, il ve ülke bazında verileri karşılaştırma imkânı sağlıyor. FTSO üyelerinin iş hacminin de yer aldığı raporda, bölgemizin önemli istatistik bilgilerinin yanı sıra kamu-özel sektör yatırımları için en doğru veriler bir arada sunuluyor. Fethiye ve Seydikemer'in sosyal ve ticari hayatını hakkında detaylı bilgiler veren rapor, iki ilçeye ait bilgileri ayrı başlıklar altında derleyerek ilçe bazında değerlendirme ve raporlama yapmaya imkân veriyor.

FTSO Yönetim Kurulu üeleriyle birlikte Fethiye Seydikemer Sosyoekonomik Raporu'nu tanıtan FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, turizmden tarıma, sanayiden sağlık sektörüne uzanan zengin yelpazede, 13 ayrı meslek komitesi aracılığıyla, sektörlerin nabzını en iyi şekilde tutarak hizmet etmenin gayretinde içinde olduklarını söyledi. Raporun hazırlanmasına katkı sunan tüm kurumlara teşekkür eden Başkan Çıralı, raporun kamu ve özel sektör yatırımları başta olmak üzere, FTSO üeleri ve tüm vatandaşlara faydalı olmasını diledi.

Başkan Çıralı, "Pandemi sonrası için yeni ve büyük hedeflerimiz olmalı"

Değerlendirmede raporda yer alan turizm sektörü istatistiklerine ayrı bir parantez açan Başkan Çıralı,

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) tarafından hazırlanan '2019 Fethiye Seydikemer Sosyoekonomik Raporu' bölgemizin ticari hayatına ilişkin bilgi ve istatistikleri analiz ederek yatırım ortamı hakkında detaylı bilgiler sunuyor.

"Sosyoekonomik Rapor verilerinin de ortaya koyduğu gibi turizm sektörü, 2019 yılında son yılların zirvesini yaşayarak, 2016-2017 yıllarındaki zararı amorti etmişti. 2019 yılında Dalaman Havalimanı'na inen yabancı yolcu sayısı 2013 yılından sonra ilk defa 1 milyon 600 bin yolcu sınırını aştı. Yerli turist açısından da 2018 ve 2019 yıllarında Dalaman Havalimanı'na inen yolcu sayısı 800 bin sayısına ulaştı. Bu yıl korona virüsü pandemisiyle birlikte yeni rekor beklentileri karşılanmasa da, 2019 yılında ortaya konan veriler, pandemi sonrası dönem için bizlere yeni ve büyük hedefler koyuyor." dedi.

Başkan Çıralı, "Bölgemizde ticaret ve sanayi faaliyetleri artıyor"

Ege İhracatçı Birlikleri'nden alınan verileri de değerlendiren Başkan Çıralı, "Veriler bölgemizin tarım ve sanayi sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin ve yapılan ihracat hacminin her yıl artarak geliştiğini gösteriyor. 2017 yılına oranla 2018 yılında yüzde 13 artış yakalayan ihracat, 2019 yılında 2018'e göre yüzde 35 üzeri artışla 46 milyon doları aştı. Bu oranlar bölgemizin sadece turizm bölgesi olmadığını, ticaret ve sanayi faaliyetlerinin her geçen yıl ağırlık kazandığını bir kez daha belgeliyor." diye konuştu.

FTSO'NUN EKO TURİZM PROJESİ GEKA'DAN HİBE ALMAYA HAK KAZANDI

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) tarafından hazırlanan, 'Eco-Turizmin Farkındayız Eğitim ve Danışmanlık' projesi, Güney Ege Kalkınma Ajansı'nın (GEKA) 2020 Teknik Destek Programı'ndan hibe destek almaya hak kazandı. Proje kapsamında bölgemizde eko-turizm potansiyeli taşıyan rotalar belirlenerek, faaliyet yürütmeyi hedefleyen katılımcılara, 5 günlük eğitim ve 60 günlük danışmanlık desteği sağlanacak.

Fethiye ve Seydikemer'de çevreci turizm faaliyetlerinin geliştirilmesi amacıyla hazırlanan projenin ilk bölümü olan eğitimde; FTSO üye işletmelerine, yatırımcılara, girişimcilere ve kamu kurumu çalışanlarına, 5 gün sürecek toplamda 25 saatlik eko-turizm ve farkındalık eğitimi verilecek. Eğitim kapsamında katılımcılar, sürdürülebilir turizm, turizm-çevre ve ekoloji ilişkisi, eko-turizmin tanımı, anlamı ve önemi, eko-turizm faaliyetlerinin içeriği, dünyada ve Türkiye'de eko-turizm, bölgemizde gerçekleştirilebilecek eko-turizm aktiviteleri, eko-turizmde devlet destekleri ve yasal mevzuat hakkında bilgilendirilecek.

'Başvuruları FTSO toplayacak'

Eğitimin özellikle Seydikemer bölgesinin geçim kaynağı olan tarım sektörünü de içine alan tarımsal (agro) turizm, yayla turizmi, kamp karavan turizmi, dağ ve doğa yürüyüşü (trekking), su altı dalışı ve su sporları ağırlıklı olmak üzere, bölgemizde gerçekleştirilebilecek eko-turizm faaliyetlerine yönelik yol gösterici nitelikte olması hedefleniyor. Eğitime, Fethiye ve Seydikemer'den turizm sektöründe seyahat, konaklama ve yeme-içme alanlarında faaliyet gösteren FTSO üyeleri başta olmak üzere, bölgemizde eko-turizm alanında yatırım yapmak isteyen girişimciler ile yatırımcılar ve ilgili kamu kurumu çalışanlarından oluşan 30 kişi katılabilecek. Eğitime katılmak isteyenlerin başvurusu FTSO tarafından toplanacak.

'Eko-turizm rotaları oluşturulacak'

Eğitimin ardından, Fethiye ve Seydikemer'de eko-turizm potansiyeli taşıdığı belirlenen; Faralya, Yeşilüzümlü, Yanıklar ve Saklıkent hattı olmak üzere 4

noktanın eko-turizm rotalarının oluşturulması ve bu noktalarda gerçekleştirilecek eko-turizm faaliyetlerinin yol haritasının belirlenmesi hususunda kurumsal kapasitenin artırılmasına yönelik danışmanlık desteğine başlanacak. Danışmanlık desteği, Fethiye Eko-Turizm Destinasyon Yönetim Komisyonu ve Fethiye Turizm Konseyi'ne dâhil olan kurumlar başta olmak üzere; FTSO çalışanları, Fethiye ve Seydikemer Belediyeleri, Fethiye ve Seydikemer kaymakamlıkları, FETAV, FETOB, TÜRSAB, Fethiye Turizm Danışma Bürosu, İMEAK DTO Fethiye Şubesi ve ilgili kurum-kuruluş çalışanlarına yönelik gerçekleştirilecek.

'Eko-turizm destinasyonları turizm pazarına entegre edilecek'

Danışmanlık desteğiyle, bölgemizde eko-turizm potansiyeli taşıdığı düşünülen noktalarda eko-turizm değerlerinin ön plana çıkarılmasına yönelik odaklanacak noktalar belirlenecek. Eko-turizm destinasyonun belirlenmesinin ardından her yıl tanıtım faaliyetleri kapsamında bütünlük faaliyet planı ve kapsayıcı bir yol haritası oluşturulacak. Tematik alanlarda yerli ve yabancı tanıtım pazarlama faaliyetlerinin belirlenmesi ve planlanması, yörede ihtiyaç olan ev pansiyonculuğu, organik tarım, yürüyüş liderliği gibi eğitimlerin niteliklerinin ve hedef kitlesinin belirlenmesi gibi konularda bilgilerin ortaya çıkarılması sağlanacak.

Fethiye ve Seydikemer'deki eko-turizm destinasyonlarının yerli ve yabancı turizm pazarına entegre edilemek için gerekli faaliyetlerin bütününe oluşturulacağı proje kapsamında ortaya çıkacak eko-turizm yol haritası, FTSO bünyesinde toplanan Turizm Konseyi ve FTSO Konaklama Sektörü Meslek Komitesi üyelerine ve çalışmalarına rehberlik edecek.

FTSO'NUN BİR PROJESİNE DAHA GEKA'DAN HİBE FTSO'NUN DİJİTAL PAZARLAMA PROJESİ GEKA'DAN HİBE DESTEĞİ ALMAYA HAK KAZANDI

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'nın (FTSO) bir projesi daha GEKA'dan hibe almaya hak kazandı. FTSO'nun 'Dijital Pazarlama ve Sosyal Medya Yönetimi' Projesi, Güney Ege Kalkınma Ajansı'nın (GEKA) 2020 Yılı Teknik Destek Programı'ndan alınacak hibe desteği ile gerçekleştirilecek. Proje ile Fethiye ve Seydikemer'de faaliyet gösteren işletmelerin dijitalleşme kapasitelerinin artırılması hedefleniyor. Bölgedeki firmaların dijital mecralarda tanıtım ve pazarlama çalışmalarına hız kazandırılması amacıyla proje kapsamında, hizmet ve ticaret sektörlerindeki 40 kişiye toplam 50 saat eğitim verilecek.

FTSO'nun GEKA'dan hibe almaya hak kazanan projesi dâhilinde hizmet alanında konaklama, seyahat acenteleri ve yeme-içme tesislerine yönelik 5 gün boyunca toplam 25 saat eğitim verilecek. Ticaret alanında ise perakende ticareti (tekstil, giyim, kırtasiye, elektronik ürün, emlak) ve tarım ürünleri ticareti alanında faaliyet göstermekte olan işletmelere yönelik 5 gün boyunca toplam 25 saat olmak üzere, 40 sektör temsilcisine toplam 50 saat eğitim verilecek. Proje kapsamında, dijital pazarlama ve kanalları, sosyal medya platformları, sosyal medya yönetim araçları, sosyal medya takip ve analizi, görsel hazırlama, içerik yönetimi, reklam oluşturma, hedef kitle araştırmaları, viral pazarlama, arama motoru optimizasyonu, e-ticaret ve araçları konu

başlıkları ele alınacak. Katılımcılar, aldıkları eğitim sonucunda firmalarını ve bünyelerindeki personeli de geliştirerek dijital pazarlama faaliyetlerini daha etkin ve sürekli şekilde yapabilecek hale gelecek.

Projenin amacı ve hedefleri

Dünya genelinde ticari faaliyetler hızla dijitalleşirken FTSO da başta üyeleri olmak üzere Fethiye ve Seydikemer'de faaliyet gösteren firmaların dijital pazarda yer almaları için proje hazırladı. Proje kapsamında verilecek eğitimlerle dijitalleşme alanında işletmelerin kendilerini geliştirmeleri hedefleniyor.

GEKA'dan hibe almaya hak kazanan proje hakkında bilgi veren FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, projeye, özellikle Covid-19 virüsü pandemisi dolayısıyla alınan tedbirlerle gereklilik haline gelen dijital ticaretin yaygınlaştırılmasını amaçladıklarını söyledi. Pandemi gibi yüz yüze ticareti etkileyen doğal afet, salgın, ekonomik kriz, döviz kurlarında dalgalanma, terör olayları gibi durumlarda ticaretin ve hizmetin e-ticaret vasıtasıyla ve sosyal medya zemininde devam ettirmeye hazır olmaları gerektiğini vurgulayan Çıralı, "Projemizle, FTSO'nun düzenleyeceği eğitimlere katılan firmaların kendi bünyelerinde dışardan destek almaksızın dijital pazarlama çalışmalarını yürütebilmesi, eğitimi tamamlayan personelinin ise kalifiye eleman olarak işletmelerinde dijital pazarlamadan sorumlu olması öngörülüyor. Proje kapsamında işletmelerimiz kendi bünyelerinde kuracakları ve yönetecekleri sosyal medya hesapları ile dijital mecralarda etkin olarak kendilerini tanıtmaları, alacakları geri bildirimlerle ise hizmet/ürün kalitelerini artırmalarını hedefliyoruz. Gelişen e-ticaret ile birlikte dijital pazarlara erişimleri artacak işletmelerin e-ticaret portallarıyla rekabet edebilme noktasında ilerleme kaydetmesi temel amacımız." diye konuştu.

TİCARİ MAL ALIM-SATIMLARINDA KOLAY FİNANSMAN DÖNEMİ

“

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu ve Ziraat Bankası Genel Müdürü Hüseyin Aydın'ın katılımıyla çevrim içi olarak gerçekleştirilen, Bankkart Tedarik Zinciri Finansman Projesi Lansmanı'na katıldı. Lansmanda Hisarcıkloğlu ve Aydın'ın imza attığı protokol ile ticari mal alım-satımlarında kolay finansman imkânı için iş birliği yapıldı.

”

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu lansmanın açılışında yaptığı konuşmada, Ziraat Bankası ile çok önemli bir iş birliği başlattıklarını ifade ederek, “Tüm üyelerimize, ticari mal alım-satımlarında, güvenli ticaret sistemi ve kolay finansman imkânı getiriyoruz. Böylece tedarik zincirinin aksamadan sürdürülmesine ciddi bir katkı sağlıyoruz. Ziraat Bankkart ile ekonomiye kazan-kazan anlayışını getirmiş oluyoruz. Tedarik Zincirinin işleyişini ve devamlılığını kolaylaştırıyoruz. Alıcı ve satıcının güven içinde alışveriş yapmasının önünü açıyoruz” dedi. Böylece, üreticilerin veya satıcıların, tahsilat ile uğraşmadan, güven içinde mallarını satabileceklerine işaret eden Hisarcıkloğlu, “Sattıkları mal bedelini, alacak riski taşımadan, Ziraat Bankası garantisiyle peşin ya da taksitli alacaklar. Böylece nakit akışını öngörülebilir hale getirmiş olacaklar. Alıcılar da uygun vade ve maliyette finansman temin ederek, tedarik ihtiyaçlarını karşılayacaklar. 1,5 seneye ulaşan kredi imkânına kavuşacaklar. Ödemelerini, esnek vadelenendirme ile yapacaklar. Böylece nakit akışlarını rahatlatacaklar. Yani kısaca, mal almak gerekince, bu kart ile para ödmeden satın alma yapılıyor. Satıcı da, bu kimdir diye endişe etmeden malını güvenle satıp, parasını bankadan tahsil ediyor.” diye konuştu.

Tüm oda borsa üyeleri ile sektör meclisi üyeleri yararlanabilecek

81 il 160 ilçedeki oda ve borsalar ile 61 sektör meclisinin tüm üyelerinin de, Ziraat Bankası tarafından, ciro ve kredibiliteye göre belirlenecek limitler dâhilinde, hem satıcı hem de alıcı olarak bu sistemden

yararlanabileceklerini ifade eden TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, tedarik zincirini güven altına alacak bu sistemin, KOBİ'lerin kredi faizlerinin düşmesine de yardımcı olacağını söyledi.

Hisarcıkloğlu, sonraki aşamadaysa, düşen finansman maliyetleri KOBİ'leri yatırım ve üretim için teşvik edeceğini, KOBİ'nin finansal istikrarı hem tedarik zincirini daha istikrarlı hale getireceğini ve tedarik kanallarını garanti altına alacağını vurguladı. Bunun da alıcı konumundaki büyük firmaların, bu tedarik zinciri finansmanına dâhil olmalarını motive edeceğini sözlerine ekledi.

Nefes kredilerinin katkısı

TOBB ve 365 oda-borsa olarak ekonomik sıkıntılardan en yoğun hissedildiği dönemlerde Nefes Kredisi kampanyaları yaptıklarını hatırlatan Hisarcıkloğlu, “Elimizdeki tüm kaynakları, birleştirip, üyelerimize düşük maliyetli kredi destekleri sağladık. Son 4 yılda düzenlediğimiz kampanyalarla KGF kefaleti ile 150 bin firma 15 milyar lira uygun koşullarda finansmana kavuştu. Bu yıl pandemi başlayınca da Nefes Kredisi kampanyasına başladık. 50 bin firma KGF kefaleti ile 3 milyar lira kaynağa ulaştı.” dedi.

Çevrim içi düzenlenen lansmana katılan FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, Oda üyelerine ticari mal alım-satımlarında kolay finansman imkânı sağlayan projenin hayata geçmesini sağlayan TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu, Ziraat Bankası Genel Müdürü Hüseyin Aydın'a teşekkür etti.

TURİZM SEKTÖRÜNE DİJİTAL PAZARLAMA TÜYOLARI VERİLDİ

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Facebook, Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası ile Marmaris Ticaret Odası iş birliğinde çevrim içi olarak düzenlenen 'Dijital Masterclass Travel' toplantısında turizm sektörü temsilcilerine, Turizmde Trendler ve Dijitalleşme, Seyahat Sektörü Dijital Trendleri ve Facebook Pazarlama Çözümleri: Seyahat başlıklı konularda dijital pazarlama tüyoları verildi.

Turizm sektörüne yönelik olarak, 12 Mart 2020 tarihinde Fethiye’de yüz yüze gerçekleştirilmesi planlanan ancak Covid-19 virüsü salgını nedeniyle ertelenen 'Dijital Masterclass Travel' etkinliği, 10 Aralık 2020 Perşembe günü çevrim içi olarak yapıldı. Açış konuşmalarını Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı ile Marmaris Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mutlu Ayyhan'ın yaptığı seminere turizm sektörü duayeni Fütürist Otelci Dr. Cem Kınay, Facebook Seyahat Sektörü Lideri Candaş Gültekin ve Facebook Kamu Ortaklıkları Müdürü Burak Karagöl yaptıkları sunumlarla turizmde yeni trendler, dijitalleşme, seyahat ve konaklama sektörlerinde Facebook ve dijital pazarlama çözümleri hakkında bilgi aktardı.

Etkinliğin açılışında konuşan FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, tüm dünyayı etkisi altına

alan Covid-19 virüs salgınının da etkisiyle FTSO'nun hizmetlerini dijital ortama taşıdığını, üyelerini sosyal medya ve dijital ortamdan bilgilendirmeye önem verdiğini söyledi. Pandemiden en fazla etkilenen sektörün turizm sektörü olduğuna dikkat çeken Osman Çıralı, şunları söyledi:

“Tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 virüs salgınının hızla yayılmasıyla birlikte 2020 yılı pandemi yılına dönüştü. Pandemi süreci, bu toplantımızda ele alınan konuların, günümüzde ne kadar önemli ve gerekli olduğunu bir kez daha gösterdi. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve 365 oda ve borsa olarak bizler de tüm toplantılarımızı, eğitimlerimizi dijital olarak yapıyoruz. Bölgemiz ekonomisi turizm sektörü ağırlıklı. Üyelerimizin büyük bölümünü turizmciler oluşturuyor. Bölge olarak tüm dünya ile birlikte bugüne kadar hiç tanık olmadığımız küresel bir krizle karşı karşıya kaldık.

Bölgemizin geçim kaynağı olan turizm sektörü ve bağlı sektörler pandemi ile birlikte zor bir sezon geçirdi.

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası olarak biz de pandemi sürecinde çalışma sistemimizi dijital hale getirdik. Dünyadaki ve ülkemizdeki gelişmeleri, üyelerimiz adına yakından takip ederek, ekonomiye ilişkin alınan tüm tedbirleri, üyelerimize kesintisiz ve anında duyurduk. Bu süreçte sosyal medya hesaplarımızı, internet sitemizi ve SMS sistemimizi çok daha aktif şekilde kullanıyoruz. Ulusal ve uluslararası tüm fuarlar iptal olduğu için hedef pazar ülkelere yönelik sosyal medya üzerinden tanıtım kampanyaları düzenledik. Diğer taraftan üyelerimizin bu zor süreçten en az zararla çıkması için yaşanan gelişmeleri günü gününe takip etmenin yanı sıra üyelerimizle temasa geçerek, yaşadıkları sorunları ve beklentilerini aldık. Üyelerimizden bize ulaşan sorun ve önerileri beklemeden anında video konferans yoluyla gerçekleştirilen toplantılarla üst kuruluşumuz TOBB'a, ilgili bakanlıklara, kurum ve kuruluşlara iletiyoruz. 2020 yılı ne yazık ki turizm sektöre açısından kayıp yıl oldu. Hiç kuşkusuz ki bölgemiz ekonomisi açısından bu süreçte yararı en zor sarılacak sektörümüz turizm sektörü. Şimdi yeni bir kısıtlama ve sokağa çıkma sürecindeyiz. Birçok üyemiz gibi benim kendi işyerim şu anda kapalı. Ancak umutsuzluğa kapılmıyoruz. Aşı ile ilgili gelen haberler umut verici. Bu süreci iyi yönetebilirsek 2021 turizm sezonu daha az hasarla atlatacağımıza inanıyorum. Gelecekle ilgili tüm planla-

larımızı, hesaplarımızı etkileyen pandeminin neden olduğu yaraların sarılması elbette ki zaman alacak. Yaraların sarılmasında bu toplantımızın sektörümüze yeni kapılar açacağına inanıyorum. Toplantımıza katılarak bilgi ve tecrübelerini üyelerimizle, katılımcılarla paylaşacak olan turizm sektöründen Sayın Cem Kınay'a, Facebook Seyahat Sektörü Lideri Sayın Candaş Gültekin'e ve Facebook Kamu Ortaklıkları Müdürü Sayın Burak Karagöl'e teşekkürlerimi sunuyorum. Bölgemiz, ülkemiz ve tüm dünya için hayatın en kısa zamanda normale dönmesini diliyor, turizm sektörümüze farklı bir vizyon katacağına inandığım toplantımızın verimli geçmesini temenni ediyorum."

Marmaris Ticaret Odası Başkanı Mutlu Ayhan da pandemi dolayısıyla turizm sektörünün yaşadığı sorunlar hakkında bilgi verdi.

"Turizmciler yeni trendleri yakından takip etmeli "

Etkinlikte katılımcılara turizmde yeni trendler ve dijitalleşme konularında örneklerle sunum yapan, turizm sektörü duayeni Fütürist Otelci Dr. Cem Kınay, turizmde sürekli yeni trendler doğduğunu belirterek, "Bugün trend olan yarın olmayabiliyor. Turizm sektöründekilerin bu trendleri yakından takip ederek ayak uydurmaları gerekiyor. Turizmde şu anda deneyimleme, yerellik, doğa, lezzet, dijitalleşme çok önemli. Turizm doğasız olmaz. Fethiye ve Marmaris bu açıdan çok şanslı. Günümüzde lezzet sektörün tam ortasında yer alıyor. Misafirler, doğayı, kültürü, lezzetleri, coğrafyayı yerel olanı görmek için geliyor." dedi

Dijitalleşmeden yenilikten korkmamak gerektiğini dile getiren Dr. Cem Kınay, turizmde trendlerin ve değişimin pandemi öncesinde başladığını, yeni nesille birlikte yeni bir zihniyet olduğunu, yeni nesil bir yolculuk başladığını kaydetti. Turizm sektörünün de yeni trendlere uygun dönüşümün ancak dijitalleşme ile mümkün olabileceğine vurgu yapan Kınay, yapay zekânın tüm sektörlerle birlikte turizmde de el attığını konaklama ve seyahat sektörünün

bunu iyi kullanması gerektiğini anlattı. Yeni dünya vatandaşı türünün dijital göçebeler olduğunu ifade eden Cem Kinay, yeni trendlere ayak uydurabilmek için Z neslinin ne düşündüğünü bilmenin önemli olduğunu belirterek şöyle devam etti:

“Konaklama sektöründe büyük bir karmaşa var. Önümüzdeki dönemde bağımsız küçük otellerin önemi ve sayısı daha da artacak. Fethiye ve Marmaris bu açıdan şanslı konumda. Pandemi ile ilginin arttığı kiralık evler, gündemde, bu trend genişliyor. Deneyimler çok önem kazandı. İnsanlar deneyimlere bakarak nerede tatil yapacaklarına karar veriyorlar. Aynı şekilde yerellik, lezzet doğa çok önemli trendler. Turizm insan faktörü ile yürüyen bir sektör. Turizm sektörünün aktörleri 365 gün misafirleri ile iletişim kurmalı. Kesintisiz iletişim halinde olmalı. Veriler kullanılarak pazarlama yapmak sizleri öne çıkaracaktır. Misafirlerinizin doğum günleri gibi önemli günlerini kutlayın. Konaklama sektörü, değişimi, teknolojiyi takip etmeli, dijitalleşmeye, inovasyona önem vermeli. Bir başka önemli konu da markalaşma. Fethiye ve Marmaris bu konuda son dönemde büyük atılım yapıyor. Muğla değişen trendlerle birlikte potansiyelini ve avantajlarını iyi değerlendirirse Antalya'nın önüne geçecektir. Bölgesel, destinasyon pazarlama önem kazanıyor. Fethiye ve Marmaris platformlarının olması önemli. Sosyal medya platformları iyi kullanılmalı.”

Hikâyeyi anlat

Cem Kinay'ın ardından sunum yapan Facebook Seyahat Sektörü Lideri Candaş Gültekin de katılımcılara değişen tercihlerin iyi takip edilmesinin

gerekliliğini anlattı. Konaklama ve seyahat firmalarının sosyal medyada hikâyelerini çarpıcı bir şekilde anlatması gerektiğini belirten Candaş Gültekin, üç boyutlu VR ve AR deneyimlerine ilginin arttığını bildirdi.

Daha sonra söz alan Facebook Kamu Ortaklıkları Müdürü Burak Karagöl de facebook'ta 2,7 milyar, Instagram'da 1 milyar aylık aktif kullanıcı sayısına işaret ederek, turizm sektörü sektöründe formatların başında videolar geldiğini aktardı. Hikâyelerin son dönemde popüler olduğunu ifade eden Burak Karagöl, sosyal medyada turizm odaklı pazarlamanın inceliklerini hakkında katılımcılara bilgi verdi.

Etkinlik katılımcıların sorularının cevaplanmasının ardından sona erdi.

BAŞKAN ÇIRALI'DAN BÖLGE HALKINA ÇAĞRI: "YEREL İŞLETMENE SAHİP ÇIK"

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, pandeminin etkisini artırması nedeniyle alınan yeni tedbirlerle ekonomik açıdan zor bir dönemden geçen yerel işletmelere destek vermek için bölge halkına, yerel esnaftan alışveriş yapılması çağrısı yaptı.

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) tarafından Covid-19 pandemisi nedeniyle zor günler geçiren yerel işletmelerimizin desteklenmesi amacıyla başlatılan 'Yerel İşletmene Sahip Çık' kampanyası kapsamında Fethiye caddelerindeki billboardlar afişlerle donatıldı.

COVID-19 pandemisi ve sokağa çıkma kısıtlamalarıyla birlikte ayakta kalma mücadelesi veren yerel işletmelere destek vermek için harekete geçen FTSO, sosyal medya ve basın kuruluşları üzerinden yaptığı duyurularla başlattığı 'Yerel İşletmene Sahip Çık' kampanyasını büyüterek sürdürüyor. Fethiye halkını, pandemi nedeniyle zor günler geçiren yerel işletmelerden alışveriş yapmaya çağıran FTSO, son olarak Fethiye caddelerindeki billboardları 'Yerel İşletmene Sahip Çık Fethiye' yazılı afişlerle donattı. İlçe merkezi ve çevre yolu üzerindeki billboardlara asılan afişlerde kampanya destek veren Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) başta olmak üzere Muğla'daki sivil toplum kuruluşlarının logoları da yer aldı.

Başkan Çıralı, 'Yıllardır zincir mağazalarla mücadele ediyoruz'

Yerel işletmelere sahip çıkma noktasında uzun yıllardır çalışmalar yürüttüklerini belirten FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, pandemi öncesi dönemde farklı ürün gruplarını bir arada satarak yerel işletmelerimizin pazarlama gücünü eriten zincir mağazaların yayılmasının önüne geçmek için dört koldan çaba sarf ettiklerini söyledi. Yerel yönetimler, milletvekilleri ve bakanlıklar düzeyinde girişimler yaparak zincir mağazaların sayısını sınırlı tutmak için çalıştıklarını kaydeden Başkan Çıralı, her geçen gün artan mağaza sayısıyla birlikte ise yerel işletmelerin yaşadığı mağduriyet

ve haksız rekabet ortamını gözler önüne sermek için çabaladıklarını anlattı.

"Ne ilktir, ne de son olacaktır"

Bir sivil toplum kuruluşu olan FTSO'nun bu konuda ancak talep ve rica etme hakkına sahip olduğunu belirten Başkan Çıralı, "Odamızın icra ve ruhsat verme yetkisi yoktu. Önümüzdeki dönemde de bu sorunun önüne geçmek için her türlü girişimi yapmaya devam edeceğiz. Unutulmasın ki Odamızın yerel işletmelerimize sahip çıkma çabası ne ilktir, ne de son olacaktır." dedi.

Her zaman olduğu gibi pandemi döneminde de işletmelerin yanında olmak için harekete geçtiklerini vurgulayan Başkan Osman Çıralı, başlattıkları kampanyadan çok olumlu geri dönüşler aldıklarını sözlerine ekledi. Tüm Fethiyelileri yerel işletmelere sahip çıkmaya çağıran Çıralı şunları söyledi;

"Buradan bir kez daha çağrıda bulunmak istiyorum; Yerel ekonomimizin temeli, yerel işletmelerimize sahip çıkalım. Alışverişlerimizi, elde edeceği geliri Fethiye ve Seydikemerimiz de harcayacak yerel işletmelerimizden yapalım. Unutmayalım, yerel ekonomimize katacağımız güç, bizlere istihdam iş-aş olarak geri dönecek. Bu birliktelikle pandemi sürecinin etkilerini en hızlı şekilde atlatacak, güçlü yerel ekonomimizle güzel günlere hep birlikte yürüyeceğiz."

EMNİYET MÜDÜRÜ İSMAİL AYHAN'DAN FTSO'YA İADE-İ ZİYARET

Fethiye Emniyet Müdürü İsmail Ayhan, Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı'yı makamında ziyaret etti. Ziyarete, pandemi sürecinde alınan güvenlik tedbirleri ve kısıtlamaların FTSO üyelerine etkileri konuşuldu.

Fethiye Emniyet Müdürü İsmail Ayhan, 14 Aralık Pazartesi günü Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'na iadeiziyarete bulundu. FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı'nın makamında gerçekleşen ziyarete FTSO Yönetim Kurulu Üyesi Halil İbrahim Öztürk de hazır bulundu. Samimi bir ortamda gerçekleşen ziyarete, pandemi sürecinde alınan Fet-

hiye'de alınan güvenlik tedbirleri ve uygulanan kısıtlamaların ticari faaliyetlere etkileri değerlendirildi. Fethiye ticari hayatının sağlık ve güven ortamında yürütülmesine ilişkin atılabilecek adımların da ele alındığı ziyarete pandeminin etkilerini azaltmasının ardından yeni süreç ile ilgili fikir alışverişinde bulunuldu.

COVID-19 KRİZİNİN TURİZME ETKİLERİ VE FIRSATLAR ELE ALINDI

“ Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye Temsilciliği ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı iş birliğinde yürütülen “COVID-19 Krizine Yanıt ve Dayanıklılık” Projesi kapsamında düzenlenen Odak toplantısında pandemiden en çok etkilenen turizm sektörü ele alındı.

Güney Ege Kalkınma Ajansı (GEKA) moderatörlüğünde çevrim içi ortamda gerçekleştirilen toplantıda konuşan Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) Genel Sekreteri Ezgi Kullukçu, turizm sektörünün sorunlarını ve beklentilerini dile getirdi. Turizm sektöründe dijitalleşmeyi artıracak destek programları olmasının önemini vurgulayan Ezgi Kullukçu, COVID-19 aşısı ile ilgili turizm sektörü ve çalışanlarına öncelik verilmesi gerektiğini söyledi.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye Temsilciliği ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı iş birliğinde ve Japon Hükümeti mali desteğiyle uy-

gulamaya başlanan “COVID-19 Krizine Yanıt ve Dayanıklılık” Projesi ile bölgeler için kırılma sektörlerin analizi ve toparlanma önerileri geliştirilmesi öngörülmüyor. Proje kapsamında GEKA moderatörlüğünde, Güney Ege Bölgesi'nin kırılma sektörü olan ve COVID-19 virüsü pandemisinden en çok etkilenen turizm sektörüne yönelik durum tespiti, sektörün öngörülerinin alınması ve farklı kesimlerden beklentilerin alınması amacıyla sektör temsilcilerinin katılımıyla odak toplantısı düzenlendi.

Denizli, Muğla ve Aydın illeri yerel yönetimlerinin temsilcileri, turizmde söz sahibi kamu kurumu kuruluşları yöneticileri, bölgedeki ticaret ve sanayi odaları başkan ve temsilcileri ile ilgili sivil toplum kuruluşları ve derneklerin temsilcilerinin katıldığı toplantıya FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, FTSO Genel Sekreteri Ezgi Kullukçu, Fethiye Oteller Birliği Başkanı Bülent Uysal katıldı.

Aşıda turizm sektörüne öncelik tanınsın

Toplantıda konuşan FTSO Genel Sekreteri Ezgi Kullukçu, özellikle COVID-19 virüsü salgını döneminde sayısı artan, ancak işletmeler için haksız rekabet ortamı yaratan villa turizmine yönelik vergi-

lendirme gibi sistemi kayıt altına alacak politikaların geliştirilmesi gerektiğini söyledi. Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı'nın (TGA) etkin tanıtım yapması gerektiğini belirten Ezgi Kullukçu, pandemi döneminde önem kazanan iç pazar turizmüne yoğunlaşılması taleplerini dile getirdi. Turizmde tüm dünyada dijital tanıtımın hız kazandığını hatırlatan Kullukçu, işletmelerde dijitalleşmeyi artıracak destek programları olmasının önemini vurguladı. Kullukçu, ayrıca COVID-19 aşısı ile ilgili turizm sektörü ve çalışanlarına öncelik verilmesinin gerektiğini kaydetti.

Güvenli turizm bölgesi olarak markalaşılmalı

Turizm sektörünün her yönüyle ele alındığı çevrim içi toplantının ilk oturumunda, COVID-19 virüsü salgınının bölge turizm sektörüne ve alt sektörlerle

etkilerinin tespiti, ikinci oturumunda turizm sektöründe genel ve bölgesel öngörüler, üçüncü oturumunda ise sektörün beklentileri, salgın kaynaklı olumsuzlukların giderilmesine yönelik sektördeki beklentiler, toparlanmanın sağlanması, yeni fırsatlardan yararlanılması ile sektörel beklentiler konuşuldu.

Toplantıda söz alanlar turizmin daha çok desteklenmesi, sektöre yönelik kredi ve hibe desteklerinin olması, güvenli turizm sertifikasının alınması konusunda KOBİ'lere hibe desteği verilmesi konularında görüş bildirdi. Toplantı da ayrıca bölgenin güvenli turizm bölgesi olarak marka olabilmesi için yapılacak çalışmalarına yanı sıra TGA ile daha sıkı ilişkiler içinde bölgenin tanıtımının etkin ve etkili biçimde yapılması konularında fikir birliğine varıldı.

FETHİYE SEYDİKEMER GÜÇ BİRLİĞİ PLATFORMU 2020'NİN SON TOPLANTISINI YAPTI

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'nın sekreteryasını yürüttüğü Fethiye-Seydikemer Meslek Kuruluşları Güç Birliği Platformu, Fethiye Körfezi'nde yapılması planlanan projeler ile COVID-19 pandemisinin yarattığı olumsuz etkileri ele aldı.

Fethiye Belediyesi'nin dönem başkanlığını yaptığı Fethiye ve Seydikemer Meslek Kuruluşları Güç Birliği Platformu, 2020 yılının son toplantısını 18 Aralık 2020 Cuma günü Fethiye Belediyesi Meclis Üyesi ve Fethiye Kent Konseyi Genel Sekreteri Gözde Gürsoy Hoşafçı'nın başkanlığında çevrim içi olarak yaptı. Toplantıya, Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, İMEAK Deniz Ticaret Odası Fethiye Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Şaban Arıkan, Fethiye Esnaf ve Sanatkarlar Odası'nı temsilen Veli Uysal, Serbest Muhasebeciler ve Yeminli Müşavirler Odası Fethiye Şubesi Başkanı Yılmaz Köse, Şehir Plancıları Odası Fethiye Şubesi adına Birol Keski, İnşaat Mühendisleri Odası Fethiye Şubesi Başkanı Levent Çimen, Elektrik Mühendisleri Odası Fethiye Şubesi Başkanı Sermet Ünel, FTSO Genel Sekreteri Ezgi Kullukçu, Mimarlar Odası Fethiye Temsilciliğinden Günay Solak, ile İMEAK DTO Fethiye Şubesi'nden Güvenç Özgür ve Damla Avcı İşyar, FTSO AR-GE Sorumluları İrem Karacan, Kemal Köse katıldı.

Toplantıda ilk olarak, Fethiye Körfezi'nde yapılması planlanan projeler ile bu projelerin getireceği etki-

ler ele alındı. Fethiye Körfezi, Göcek, Ölüdeniz başta olmak üzere çeşitli yerlerde yapılması gündemde olan dolgu, iskele/yat bağlama yeri ve marina projeleri hakkında; Fethiye için deniz suyu üstünde yapılacak proje ve yatırımların önemli olduğu, ancak planlanan projelerin Körfez'in taşıma kapasitesi göz önüne alınarak planlanması gerektiği dile getirildi. Hâlihazırda var olan körfez kirliliği problemi, otopark ve trafik problemi çözülemez iken Körfez ve Liman'da yapılacak özel yatırımların ve bağlama kapasitelerinin artırılmasının mantıklı olmadığı savunulduğu toplantıda katılımcılar, öncelikle Fethiye Körfezi'nin sınırları ve Liman'ın sınırlarını belirlenerek yapılacak körfez taşıma kapasitesi detaylı çalışması ile bilimsel verinin ortaya çıkarılmasının önemi ve gerekliliğine dikkat çektiler.

Toplantıda daha sonra COVID-19 pandemisinin yarattığı olumsuz etkileri, Fethiye ve Seydikemer meslek odaları nezdinde görüşülmüş, 2021 yılı için pandeminin sosyal ve ekonomik etkilerinin azaltılmasına yönelik, her sektör ve çalışma alanı özelinde detaylı planlamalar yapılması gerektiği konusunda görüş birliğine varıldı.

YERLİ MALI HAFTASI'NDA, SEYDİLER KİLİMİ ÖĞRENCİLERE TANITILDI

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) tarafından Türk Patent ve Marka Kurumu'ndan coğrafi işaret tescili alınan Seydiler kilimi, Yerli Malı Haftası'nda Fethiye ve Seydikemer'deki öğrencilere anlatıldı ve FTSO tarafından hazırlanan Seydiler kilimine ilişkin tanıtım filmi gösterildi.

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) tarafından Türk Patent ve Marka Kurumu'ndan coğrafi işaret tescili alınan Seydiler kilimi, Yerli Malı Haftası'nda Fethiye ve Seydikemer'deki öğrencilere anlatıldı ve FTSO tarafından hazırlanan Seydiler kilimine ilişkin tanıtım filmi gösterildi.

Fethiye ve Seydikemer'de 12-18 Aralık Yerli Malı Haftası dolayısıyla düzenlenen etkinlikler kapsamında bölgenin kültürel değeri olan ve ilk coğrafi işaretli ürünü olan Seydiler kilimi öğrencilere tanıtıldı. FTSO ile Fethiye ve Seydikemer ilçe milli eğitim müdürlüklerinin iş birliği ile düzenlenen etkinlikte, video kon-

ferans yöntemiyle derse bağlanan ilköğretim ve lise öğrencilerine, ilk olarak bölgenin tarihi ve kültürel mirasının önemli figürlerinden Seydiler kiliminin yapım aşamaları, kilim motiflerinin anlamı hakkında FTSO personeli Özge Ertürk Hakanoğlu tarafından bilgi verildi. Daha sonra FTSO tarafından hazırlanan ve Seydiler kilimini anlatan tanıtım filmi paylaşıldı. Film ilgiyle izleyen öğrencilerin, Seydiler kilimine ilişkin soruları da yanıtladı.

Seydiler kiliminin Fethiye ve Seydikemer bölgesinin coğrafi işaretli ilk ürünü olduğuna işaret eden FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, Seydiler kiliminin yeni nesillere anlatılmasını ve tanıtım filminin öğrencilerle buluşmasını sağlayan etkinliğe destek veren Fethiye ve Seydikemer ilçe milli eğitim müdürlüklerine teşekkür etti. Coğrafi işaret belgesi alırken amaçlarının; bölgenin değerlerine sahip çıkarak yeni nesillere aktarmak ve tanıtmak olduğunu vurgulayan Başkan Çıralı, sürecin en önemli aşamalarından biri olan kültürel değerlerin gençlerle buluşturulmasından duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

Yaşamın İçinde İNŞAAT

İnsanoğlunun tarih boyunca süregelen ve değişmiş en temel yaşam merkezi evleridir.

İlk çağlarda, mağaralarda veya yer altında başlayan konaklama ve saklanma ihtiyacı zamanla yerini içinde bulunduğu dönemin coğrafi özelliklerine ve yaşam şekline uygun hale gelecek şekilde ahşaptan, çamurdan, buzdan, taştan, kerpiçten, betonarmeden vb. malzemelerden inşa edilen yapılardan oluşmuş. Her yapı, kendi döneminin coğrafi, ekonomik, sosyokültürel, inanç özelliklerine ve imkânlarına özgü mimari izler taşır.

Fethiye bölgesi Likya, Pers, Pergamon, Roma, Bizans, Osmanlı gibi birçok imparatorluğa ev sahipliği yapmış ve birçok kültürden izler taşıyan, tarihi çok eski olan bir yerleşim yeridir. Günümüzde de, eski çağlarda olduğu gibi, çok değerli bir coğrafi konuma sahiptir. Örneğin Kaya köyü, Fethiye'nin günümüzde bilinen en eski tarihe tanıklık etmiş yaşam alanlarından biridir. Burada inşa edilmiş evlerin önemli özelliklerinden biri de hiçbir evin birbirinin güneşini engellemiyor olmasıdır. Mimari açıdan şehir planlamasının doğru yapılmasının önemini burada görmekteyiz. Ovanın tarım alanı olarak kullanılmasından dolayı evlerin dağların eteklerine doğru yapılması, yapıların birbirlerinin güneşini kesmemesinde önemli rol oynamaktadır. Bununla birlikte şehrin savunma sisteminde daha

Cem Alper Aydınalp

info@cakay.com.tr

güvenli bir ortam elde etmek için tasarlanmıştır. Şehir planlamaları işte bu aşamada çok önemlidir. Fakat ne yazık ki günümüz yapılarında bu hayati olgu yerini daha çok rant ve çıkarlar uğruna ziyan edilen ve asıl amaçlarından sapmış planlamalar şeklinde devam ediyor.

Türkiye'de son yıllarda hızla gelişmekte olan teknoloji ile birlikte birçok alternatifin yer aldığı binalar inşa edilmektedir. İklimlendirme, alarm ve telekomünikasyon gibi otomasyon sistemlerinin olduğu akıllı ev olarak adlandırılan çeşitli yapılar karışımıza çıkmaktadır. Bu yapılar genellikle o bölgedeki insanların etnik yapıları ve sosyokültürel yaşantıları göz önüne alınarak inşa edilmektedir. Ayrıca bu yapılarda aile bireylerinin sayısının önemi-

nin yanı sıra bölgenin dışarıdan aldığı göç oranına göre planlanan imar çalışmalarının da etkisi oldukça fazladır. Teknolojinin ve detaylı inşanın yer aldığı sektörde önemli olan yapılan yapıların güven ve sağlamlığının en temel ve zaruri ihtiyaç olmasını hedeflemektir. Hepimiz sevdiğimizle birlikte daha güvenli evlerde yaşamak isteriz. Bu güvenli yapılarda kullanılan beton, çimento, tuğla, yalıtım ve inşaat malzemeleri o yapılarda yaşayan insanların kendilerini güvende hissetmesini sağlar.

Gelişen teknoloji ile birlikte akıllı ev sistemleri ile evlerimiz daha modern ve konforlu hale gelmektedir. Ses komutuyla açılır kapanır elektrik sistemleri, yenilenebilir enerjilerin kullanıldığı sistemler, ortak çöp öğütme bantlarının ve duvardan kontrol edilebilir temizlik aletlerinin, iklimlendirme amaçlı ısıtma ve soğumada kullanılan yerden ısıtma ve klima, kombi gibi teknolojilerin kullanıldığı yapılar daha rahat bir yaşam yaşamamıza imkân sağlıyor. Peki bunun bir sonu var mı? Bence yok!

İnşaat yapıları, fizik kurallarının el verdiği sürece sınırsız imkânlarla sahip mimarilerle yapılabilir hale gelmektedir. Bundaki en büyük etken hayal gücü, mühendislik/mimari becerileri ve ustalık eserleridir. Son 50 yılda inşaat sektörü 2-3 katlı kerpiç evlerden, 828 metre yükseklikten oluşan 163 katlı gökdelenlerin yapılabilirdiği, insan hayalinin bile zor olabileceği mimari yapılara doğru hızla ilerlemektedir. Bu kadar gelişmiş teknoloji ve kullanılabilir imkânlar varken hâlâ kendimizi geliştirmiyorsak bu bizim şapkamızı önümüze koyup düşünmemiz gereken bir an olduğunu göstermektedir. Bir bölgeye baktığınız zaman hep aynı tarz evlerin yapıldığı, kapı pencerelerin aynı model olduğu, bina tasarım ve renklerinin bile aynı görsellikteki yapılarla karşılaşmaktayız. Bunun önüne geçebilmenin ve ileriye dönük güzel projelerin çalışabilmesi için öncelikle hayal gücümüzün ve neler başarabileceğimizin farkında olmamız lazım. Elbette inşaat maliyetlerinin ekonomik karşılığı da çok önemlidir. Bugün ortalama metrekarede yapı masrafları göz önüne alındığında imal edilen ortalama bir evin bile inşaat maliyetinin en az 2-3 katına satıldığı gerçeğini göz önüne aldığımızda, bu yapıları satın alan kişilerin mevcut teknolojilerden ve değişikliklerden faydalanmaya haklarının olduğu kanaatindeyim. Tabii buna son zamanlarda hızla artmakta olan arsa maliyetlerini de eklememizde fayda var. Ama yine de bu maliyet orada elde edilecek yapıların tamamına bölündüğünde ortalama gelirin ciddi anlamda yüksek

olduğu gerçeğini değiştirmemektedir.

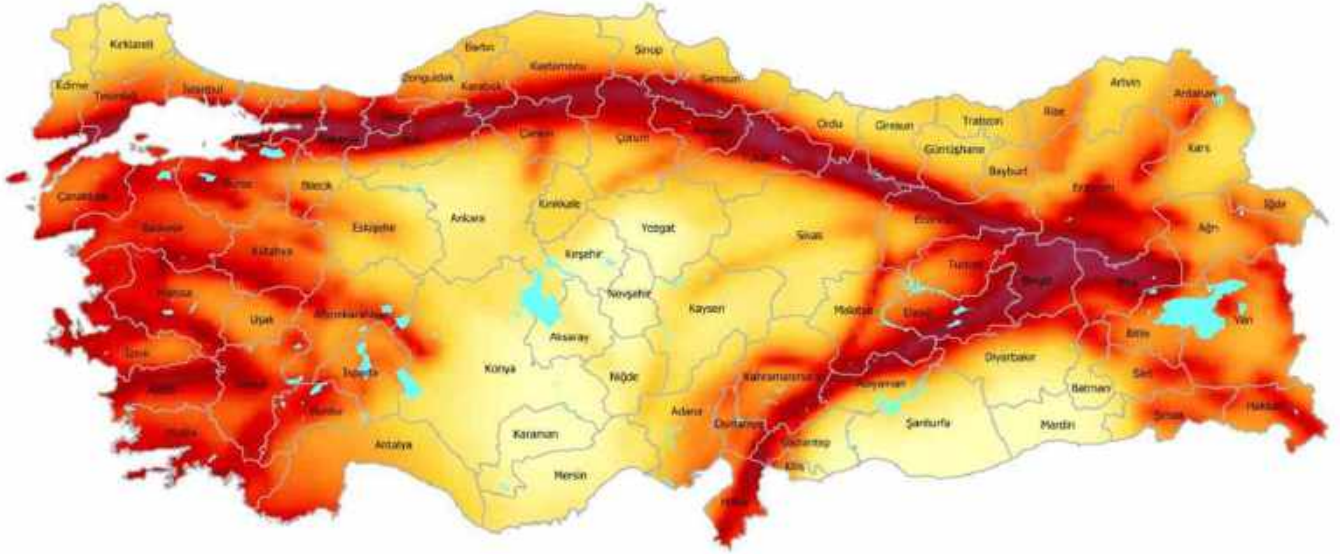
İnşaat Ekip İşidir

İnşaat işi, bir ekip işidir. Projenin ilk tasarlanmaya başladığı hayal aşamasındaki mimarın/mühendisin veya müteahhidin emeği olduğu kadar orada çalışan bir ustanın ve kullanılan malzemelerin temininde katkısı olan kişilerin de hakları vardır. Kısacası hayal gücünden başlanan evreden anahtar teslimi yapılan aşamaya kadarki her kısımda her çalışanın ortaklığı söz konusudur. Bu sebeple ekip çalışmasına uygun olabilen çok fonksiyonlu ve birbiri ile bağlantılı birçok farklı ürünün kullanıldığı bir alandır. Herhangi bir aşamada yapılacak bir hata ondan sonra gelecek ustaların veya kullanılacak malzemelerin de hatalı uygulanmasına sebep olur. Tıpkı rayında giden bir trenin 3'üncü veya 4'üncü sırasında devrilecek bir vagonunun ondan sonraki vagonlarının da devrilmesine sebep olması gibi. Yapılacak bir hata diğer hataları da beraberinde getirir. Bu sebeple, yapılan inşaatlara falanca müteahhit veya mimar yapmış gözü ile değil, o kişinin önderliğinde yapılmış bir ekip işi olarak bakmak lazım. O yapıda meydana gelebilecek en ufak bir hata yapının sorumluluğunu üstlenenden en alt kısımda çalışan ustaya kadar orada çalışan herkese aittir. Bununla birlikte başarılı ve son derece kullanışlı bir bina da o ekibin işidir. Birey olarak başarmaktan ziyade ekip olarak el birliği ile daha çok başarıları hedeflemeliyiz.

Deprem Bölgesi Fethiye'de Ev Sahibi Olmak

Fethiye, deprem bölgesinde bulunan çok eski bir yerleşim yeridir. Peki depreme karşı ne gibi önlemler alınarak binalarımız inşa edilmektedir? 1999 Gölcük depreminden sonra Türkiye'de inşaat sektöründeki yönetmeliklere "Deprem Yönetmeliği" ek-

lenerek daha dayanıklı binaların yapılması amaçlandı. Günümüzde ise en son “2018 Deprem Yönetmeliği” ile var olan kararlar daha da güçlendirilerek uygulamaya alındı. Bunların kontrol mekanizması olarak ilgili bölgelerde imar planı gerektiren ve 200 metrekare ve üzeri yapıların inşaatlarında inşaat ruhsatı alındığı süreden oturma izni (işkân) alınana kadar geçen sürede yapı denetim firmaları denetleyen ve sorumlu olan taraftır. Yapı denetim firmaları ile birlikte o bölgedeki ilgili belediyenin birimleri de denetleme alanında yetkilidir. Biraz önce bahsettiğim ekibin içerisinde bu alanlarda çalışan arkadaşların da yer aldıklarını, inşaatın imar planına uygun yapılmasında kontrol edici birimler olarak görev aldıklarını söyleyebiliriz. Her aşamasında yapı denetim firmasının onayı alınarak ilerlenen inşaatlar daha güvenilir ve sorumluluğun daha çok hissedildiği yapılar olarak ortaya çıkar.

Ev satın alan veya kiralayan bizlere de çok büyük bir sorumluluk düşmektedir. Bugün herhangi bir araç satın almaya kalktığımızda en ufak detayına kadar araştırıyoruz. Ekspere götürüp işin uzmanlarına danışıyoruz. Peki, kaçımız bu aynı araştırmayı içinde hayatımızın geçeceği evlerimiz için yapıyor? Kaçımız, “Acaba bu evin beton raporları var mıdır? Tuğlası, demiri nasıldır?” diye soruyor? Neticede her bir müteahhit veya inşaat firmasında bu raporlar yer almaktadır. Evin mutfağına ve banyosuna bakma-

dan önce betonuna ve demirine bakıp araştırırsak daha güvenilir ve sağlıklı evlerde yaşadığımızı anlama imkânımız olur.

Sonuç olarak, inşaat sektörü yenilenebilir enerji kaynaklarının eklenebilir etkileri ve geliştirilmeye çok müsait bir alan olması sebebi ile yüzyıllar boyunca geçmişte olduğu gibi gelecekte de bizlere birçok alternatifler sunacaktır. Önemli olan bu yapıların inşaat aşamalarında daha güvenilir ve sağlam olduklarına inşa eden kişilerin vicdani olarak emin olmaları ile birlikte ilgili belediye ve yapı denetim firmaları tarafından belirlenen kurallara da uymaları en başlıca görev ve sorumluluklarından biridir. Bunca teknolojinin ve gelişmişliğin içinde hâlâ yıkılan evlere tanıklık ediyorsak, bir yerlerde hata yaptığımızı unutmamalıyız. Her deprem sonrası veya normal zamanda dayanıksız yapılan binaların yıkılmasını televizyonlardan izlediğimizde her birimizin içinin parçalandığına eminim. Yıkılan o binalardan çıkarılmaya çalışılan insanları gördüğümüzde kahroluyoruz. Daha fazla insanımızın bu hatalar yüzünden vefat etmesini istiyorsak alınan kararlara ve önlemlere uymamız gerekmektedir. Unutulmaması gereken en önemli husus, her bireyin kendisi ve bizler için ne kadar önemli ve değerli olduğu düşüncesi ile hareket edilmesidir. Yıkılan o binalarda bizlerin ve sevdiklerimizin de olabileceği gerçeğini hep aklımızda tutmalıyız.

Banu YÜKSEL

Yönetim Sistemleri Danışmanı, Eğitmeni,
Baş Denetçi

PANDEMI ve KALİTE

Pandeminin hayatımıza girişi ile birlikte yaşam tarzımız kadar iş yapma şekillerimiz de değişti. Her birimiz öncelikle durumu anlamaya, devamında da hazmetmeye çalıştık. Elbette işlerimizin kalitesini koruyabilme konusunda çoğu zaman endişeler yaşasak da, en sonunda sosyal mesafeli yaşamayı ve hemen hemen tüm işleri uzaktan yapabilmeyi başarabildik.

Bundan yaklaşık 5,5 yıl önce ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi Standardının 2015 Versiyonu henüz taslak halinde iken, taslak hakkında eğitimler vermeye başlamıştım. Taslağın İngilizceden çevirisinde standardın getireceği yeniliklerden birisi de teknolojiyi etkin olarak kullanabilme ifadesi idi. O dönemde bunun senelerdir süre gelen yoğun kağıt tüketimini yok etmek amacı ile planlandığını düşünmüştüm. Standardın ne kadar vizyoner bir bakış açısı ile geliştirilmiş olduğunu şu an daha iyi anlıyorum. Özellikle bu dönemde normal şartlar-

da teknolojiye çok uzak olan çalışanlar bile gereken her türlü özelliği rahatlıkla kullanır duruma geldi. Yani standardın istediği ama uzun vadede hayata geçecek olan bir gerekliliği küçücük bir virüs hızlıca devreye aldırması oldu.

Pandemi dönemi bazı şeylerin yavaşlamasını sağladı. Özellikle siparişler, zaman hırsız olan telefon görüşmeleri ya da çok uzun süren ve bir türlü verimli sonuçlanamayan toplantılar gibi... İşte bu yavaşlama trendini kalite yönetim sistemini

iyileştirmek adına bir fırsata dönüştürenler her şey normale döndüğünde verimlilik adına rakiplerine kıyasla daha şanslı olacaklar. Çünkü başarılı olan sistemlerin bile mutlaka gözden kaçırılmış küçük zafiyetleri var ve iş hayatının yoğun temposunda bunları su yüzüne çıkarabilmek için de yeterli vakit yok. Bu dönemde işe, öncelikle sistemin çatısını oluşturan dokümantasyon yapısının gözden geçirilerek başlanmasında fayda var. Özellikle müker- rer ya da gereksiz olan dokümanlar yıl içinde bir- kaç kez gözden geçirilerek iptal edilir ise sistemin hantallaşması engellenmiş olacaktır.

Normal dönemde hazırlanan SWOT (güçlü-zayıf-fırsat-tehdit) analizleri ve buna bağlı olan stratejiler de bu dönemde üzerinde durulması gereken bir diğer konu. Pandemi süreci ile bazı güçlü yönler zayıf yöne ya da bazı fırsatlar tehlide dönüşmüş olabilir. Örneğin, yatırım fırsatlarını bu dönemde hayata geçirmek sektörden sektöre değişmekle birlikte genel anlamda iş kapasitelerinin azalmasından ötürün bir tehdit unsuruna dönüşebilir. Özellikle bu dönemde tehditleri tekrar tanımlamak ve virüs konusunu da mutlaka ilgili analize eklemek gerekli olacak. Stratejilerimizin daha esnek bir hale getirilmesi de pandemi sürecinin bize öğrettiği gerçeklerden en çarpıcısı. Bu sebeple şahsi önerim her stratejiye karşılık alternatif bir B stratejisi de geliştirebilir düzeyde olmak.

Pandemi döneminde eğitim konusuna ağırlık vermek, ürün ya da hizmetin kalitesini ve müşteri memnuniyetini artırmak adına çok önemli bir hareket olacak. Bazı kuruluşlar açısından eğitim her zaman ertelenebilir bir olgu. Oysa ki hem mesleki hem de kişisel gelişim adına verilen tüm etkin eğitimler verimlilik olarak geri dönüş sağlıyor. Çevrim içi eğitimler hem bu dönemde hem de gelecekte hayatımızın içinde çok daha fazla yer alacak. Bu sebeple eğitimleri ertelemek ya da iptal etmekten-

se maliyet açısından daha avantajlı olan çevrim içi eğitim sisteminin nimetlerinden faydalanmak en akılcı yöntem.

Pandemi döneminde özellikle tedarikçilere yönelik çevrim içi sistem denetimleri ve eğitimleri organize edilmesi de sürecin iyileştirilmesi adına katkı sağlayacak bir başka gelişme. Çünkü tedarikçiler toplam kalite zincirinin en önemli halkalarından biri ve tedarikçi ürün ya da hizmetinde yaşanan bir problem ana müşteriye kadar ulaşabilme riskine sahip. Bu nedenle tedarikçilere yönelik yapılan her türlü iyileştirme temelinde ana müşteri memnuniyetini sürdürülebilir kılmaya hizmet ediyor.

Pandemi döneminde yılda sadece bir kez yapılabilen iç denetimlerin sıklaştırılması da sürekli iyileştirme mantığına hizmet edecek önemli bir husus olacak. Özellikle süreçlerin dokümantasyon kısmının çevrim içi denetimler ile değerlendirilmesi hem zaman hem de kırtasiyecilik açısından bir avantaj sağlayabilir. Sıklığı artırılmış denetimler sayesinde sistemin kör noktalarının tespiti ve iyileştirilmesi de mümkün olacaktır.

Son olarak pandemi sürecinin toplantı kalitesini olumlu yönde etkilediğini deneyimliyoruz. Sahada yapılan ve uzun süren fiziki toplantıların yerine daha kısa süreli, herkesin birbirini dinlediği, sunum yapılmadığı müddetçe dinleme eylemi gerçekleşirken diğer önemli işlerin de aksatılmadan ekran üzerinden yapılabildiği bir düzene geçildi. Bu sayede bir nebze de olsa toplantılarda geçen vaktin yarattığı stresin de azaltılması sağlanmış oldu.

Genel anlamda bir değerlendirme yapılması gerekir ise elbette sürecin bir an önce bitmesi hepimizin tek dileği şu aralar. Ancak bu sürecin arkasına sığınarak iyileştirme adına yapılması muhtemel pek çok şeyi erteler isek normale dönüşte kaldığımız yerden değil, o yerin çok gerisinden başlamak zorunda kalabiliriz. Kalite kavramının şartlar ne olursa olsun sürekli iyileştirmeden vazgeçmemek olduğunu düşünürsek hareket etmek adına hâlâ geç kalmış sayılmayız.

Kalitenin bir yaşam tarzı olduğu yarınlar...

**FTSO ÜYESİ
OĞUZ KUYUCAK****BÖLGENİN ÖRNEK FABRİKASI**Röportaj:
Selda OĞUZ

FETHİYE GELİR VERGİSİ ŞAMPİYONU OĞUZ KUYUCAK

Muğla geneline hizmet vermeye başladı ve Fethiye'nin gelir vergisi rekortmeni oldu.

Gelir vergisi rekortmenleri sıralamasında 1. sırada yer alan Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası üyesi Özen Laundry Çamaşır Yıkama Fabrikası'nın sahibi Oğuz Kuyucak ile kendisine vergi rekortmenliğini getiren başarı hikâyesini ve pandemi döneminin etkilerini konuştu.

Babası Ahmet Kuyucak tarafından 1971 yılında kurulan ve Fethiye'nin ilk kuru temizleme dükkânını 1993 yılında devralan Oğuz Kuyucak, titiz çalışma prensibinin yanı sıra gelişen teknolojiyi yakından takip ederek, bugün bölgede çok sayıda zincir otele hizmet veren ve kapasitesi 45 ton olan bir fabrikaya dönüştürmüştü. Modern makine parkuruna sahip, 3 bin metrekare kapalı alan üzere toplam 5 bin 800 metrekare üzerine kurulu yeni fabrikasını 2019 yılında hizmete açan Oğuz Kuyucak, küçük bir kuru temizleme dükkânından gelir vergisi şampiyonluğuna giden başarı hikâyesini Makri okurları ile paylaştı.

Babası Ahmet Kuyucak'ın ortaklı kuru temizleme dükkânını, gece gündüz çalışarak Fethiye'nin ilk çamaşır yıkama fabrikası haline getirdi. Modern teknolojiyi kullanarak, müşteri memnuniyeti odaklı hizmet anlayışıyla ünü Fethiye sınırlarını aştı, Fethiye'den Bodrum'a

**Oğuz Kuyucak,
babası Ahmet Kuyucak'ın kullandığı
ilk kuru temizleme makinesini
hala saklıyor ve o makinenin
önemini şöyle dile getiriyor.
“Bu makine,
bugünkü fabrikamızın temeli.”**

Küçük kuru temizleme dükkânından lider fabrikaya

Babam Ahmet Kuyucak, 1971 yılında kuru temizleme dükkânını açmış. Dükkânımız Tütün Sokak'ta köşede bir berber vardı oradaydı. Hatta sahibi babamı ilk dükkânından çıkarınca, karşısındaki dükkân sahibi, Allah rahmet eylesin, rahmetli Salih Helvacıoğlu babamı çok sevdiği için 'komşuluğumuz bitmesin' diyerek kendi dükkânını bölmüş ve babama vermişti. Ailesi karşı çıkmış, ama yine de Salih Amca, toptancılık yaptığı dükkânını bölüp babama verdi. Şimdi berber var orada, daha önce de restoran vardı.

Ben ilkokulu bitirdikten sonra 1982 yılında bir pastaneye çırak olarak girdim. Benim asıl mesleğim pastacılık. 1989 yılında askere gittim, 1992'nin ağustos ayında döndüm. Askerden geldikten sonra babam bana, “Benim sana pastane açacak param yok. Ya benim yanımda kuru temizleme dükkânında çalış ya da git bir yerde eleman olarak çalış.” dedi. Ben de babamın yanında çalışmaya karar verdim. Ben o küçücük dükkânda başladım işe. Evin altında da atölyemiz vardı. Hatta babamın ilk makinesi var, bende hâlen duruyor. O makine, bugünkü fabrikamızın temeli.

Babamla beraber çalışmaya başladık. Aradan 1 yıl geçti babam, “Oğuz, ben bu işi burada idare edebiliyorum. Sen çamaşırcılık yap.” dedi. Aslında biz kuru temizlemeciydik. Bir tane otomobilimiz vardı, o otomobille çamaşırcılığa başladım. Otellerden, pansiyonlardan çamaşır alıp, yıkayıp teslim ediyordum.

Çok hırslıydım. Mekanikten, makinelerden ve tamirden çok haz ettiğim için hırslımla buralara geldim. Dükkânın arka tarafında eski makineleri yeni

Eskiye yeni yapmaktan, mekanikten çok keyif alan Oğuz Kuyucak, yeni fabrikasının bir bölümünde atölye kurmuş.

yaptım, hepsini yeni alacak imkân yok. Merak, hırs ve mekaniği sevmem ve çok çalışmam birleşince işlerim arttı. Eğer mekanikten, bu makinelerin nasıl çalıştığından, sistemin nasıl işlediğinden anlamasaydım ayakta kalamazdık. Böyle böyle buraya geldim. Şimdi yeni fabrikamızın içinde de atölyemiz var. Son olarak kamyon kasası yapmaya başladık. Kamyon kasalarımızı, kendi atölyemizde yapıyoruz elemanlarımızla. Daha önce sadece ustalık parası 12 bin lira veriyorduk, şimdi 12 bin liraya kasanın tamamını mal ediyoruz.

Babam 1993 yılında işletmeyi tamamen bana devretti, yani 1993'te ben BAĞ-KUR'lu oldum. Çamaşırçılığa 1 otomobille, Ovacık'ta Harmoni Otel vardı, onunla başladım. Ondan sonra Ovacık ve Ölüdeniz'deki otellerle devam ettik. Nicholas Garden, Nicholas Park Otel'e yaptığımız işler bizim ivmelenmemize çok yardımcı oldu.

Sonra Sanayi'deki evin altı yetmedi. O dönemde bizim gibi küçük rakiplerimiz vardı. Çok çalışarak rakiplerimiz içinden sıyrılarak işletmeyi büyüttük. Gerçekten çok çalıştım, zamanımın büyük bölümünü işte geçirdim. Akşamları arkadaşlarım gezmeye giderken ben çamaşır yıkıyor, makine tamir ediyordum. Böyle geldim bu noktaya. Yaptığımız işlerin arkasını kovaladık, müşterilerimizi üzmemeye çalıştık. Buradaki en temel konu da uzun vadeli düşünememek. Müşterinin ucuz malzeme ile kötü işler yaparak 1 sene parasını alırsın. İkinci sene ne olacak, üçüncü sene ne olacak? Benim yıllardır hizmet verdiğim müşterilerim var. Müşteri memnuniyeti olmazsa olmazımız. Mesela 25 yıldır Yeniçeri Otel, 24 yıldır Orka'yı yıkıyoruz yine Hillside bizim kesintisiz 17 yıllık müşterimiz. Bunlar detay gibi görünse de önemli şeyler.

Başarınızın sırrı nedir?

Gece gündüz demeden çalıştım, eskiyi yeni yaparak çalıştım. İlk başladığımız dönemlerde kurutma makinemiz yok, çamaşırları açık havada kurutuyoruz. Çamaşır getiriyorlar, bulutlar çıkıp hava kapandığı zaman göğsüme ağırı girerdi, çamaşırları müşteriye zamanında teslim edemeyeceğiz diye.

Bizim işimizde zaman, verilen sözün zamanında yerine getirilmesi çok önemli. Biz o çamaşırı o saatte müşteriye teslim edemezsek, otel de müşterisine odasını sunamaz. Dolayısıyla domino taşı gibi yıkılarak gider. Teslim edemezsek ciddi prestij yararı alırız ki o da bizi yok eder.

Başarımızın altında yatan en önemli nedenlerden biri de bu sorumluluk duygusudur. Bizim zamanında otele o çamaşırı vermemiz gerekiyor. Hiç unutmam, bir gün Belcekız Otel'e çamaşır götürdüm. Satın alma müdürü dedi ki, "Anan da ölse, baban da ölse, lastiğin de patlasa, o çamaşırı bana söz ver-

diğin saatte getirmelisin." Bu sözü hiç unutmadan işimi yaptım. Sorumluluk bizim işimizde çok hassas bir konu. Sorumluluk duygusu olmayan kişiler bu işi yapamaz. Bu işte başarının sırrını kaliteli iş, müşteri memnuniyeti ve verilen sözün zamanında yerine getirilmesi olarak özetleyebiliriz.

Biz son 5 yılda, çok şükür arabamızı 1 saat geciktirmedik. Sektörde 20 saat hatta 25 saat geç gelen araba varmış. 25 saat konaklama sektöründe 1 gün kaybı demek. Yani 5 ton yıkadıysak, 24 saatte bir sonraki günün 5 tonunu da yıkayıp teslim ediyoruz. Bu çok önemli, çok şükür son 5 yılda 'arabamız gecikti' şikâyeti almadım.

Bu nedenle çalıştırdığımız personelin de sorumluluk sahibi olması, işin zamanında yetişmesi konusunda hassas olması gerekiyor. En büyük sıkıntıyı da bu noktada yaşıyoruz. Yetişmiş, tecrübeli eleman, nitelikli istihdam bugün üretim ekonomisinin en önemli sorunu.

Sanayi bölgesindeki yerimize sığamaz olduk

Yaptığımız iş kapasitesiyle birlikte makine ve ekipman olarak da büyüdük. İlk başta 2 dükkânımız vardı, borçları bitince yan dükkân satıldı. 3. dükkânı aldım. İşler artınca kabuğumuza sığamadık, 4,5,6 derken sonra bir baktık 9 dükkân olmuş. Son olarak Sanayi'de 9 dükkân üzerinde hizmet veriyorduk. 6 tanede kiradaydık. Çok ciddi de kiralar ödüyorduk. Park yeri büyük sorundu. Artık sanayiye sığamaz olunca yeni yer arayışına girdik. Aslında sanayi bölgesinde mutlu olduğumuz taraflar da vardı. Merkezî olduğu için bankalara, evimize yakınlığı... Ama sığamaz olunca Foça Ma-

hallesi Adnan Menderes Bulvarı'ndaki arazide yeni fabrikamızı kurduk ve 2019 yılında taşındık. Şimdi yeni iş yerimizde çok mutluyuz, geniş geniş çalışıyor, işimizi yapıyoruz.

Fabrikamız 3 bin metrekaresi kapalı alan, toplam 5 bin 800 metrekare. Şu anda 40 ton ila 45 ton çamaşır yıkama kapasitemiz var. Önceden kapasitemiz 30 tondur. Kapasitemizi 10-15 ton artırdık. Fethiye'ye kazandırdığımız bu fabrika, İstanbul'dan Antalya'ya kadar olan bölgede lider bir fabrika. Bunu ben söylemiyorum, makine aldığımız firmaların temsilcileri söylüyor. Örnek bir fabrikayı

Fethiye'ye kazandırdığımızı söyleyerek bizi onurlandırıyorlar.

Bu sene Bodrum'a kadar hizmet verdik. Bodrum, Marmaris, Fethiye ve Sarıgerme. Şu an Fethiye'deki müşterimiz Sarıgerme'deki müşterimizin yarısı kadar. Özellikle Bodrum ve Marmaris'ten çok talep alıyoruz. Hatta bazılarını geri çevirmek zorunda kalıyoruz.

Reklam tanıtım yapmıyoruz. Kulaktan kulağa yayılıyor, verdiğimiz hizmetten memnuniyet duyuluyor. Şu an TUİ'nin Marmaris, Bodrum ve Sarıgermede 7 tane otelini yıkıyoruz. Bu oteller çok ciddi oteller büyük oteller. Bu yıl mesela 2 güne bir Bodrum'a hizmet verdik. Mesafe olmasına rağmen hizmetimizi sorunsuz yerine getirdik.

2021 yılında hizmet verdiğimiz otellere yeni otellerin eklenmesini bekliyoruz. Fethiyemizde Yeni açılan otellerden talep geleceğini düşünüyorum yine Sarıgerme'de büyüyen ve ilave oteller var onlar da bizimle çalışmak istiyor. Bu bölgede kalitemizden dolayı öne çıktık, çok şükür takdir edildik. Yaptığımız işle taktir edilmek güzel bir duygu.

Pandemi yeni yatırım planlarımızı bozdu

Aslında biz şimdi işin zevkli tarafına geldik, tam istediğimiz gibi bir fabrika yaptık, yeni işlerle büyüyorduk ki çok zorlu bir sürece girdik. Pandemiye yakalanmasaydık bu yıl yeni fabrika yatırımımızın tüm borcunu bitiriyordum ve önümüzdeki yıl mütahhiz bir makine alacaktım. Bu makineyle şu an 40-45 ton olan kapasitemizi 60 hatta 70 tona kadar çıkabilecektik. Ama pandemi çok büyük bir engel oldu. Makineyi buldum bağlantıları yaptım ama pandemi uçları birleştirmemizi engelledi. O makineyi alabilseydik en az 200 kişiye eklemek sağlayacak bir işletme olacaktık.

Fabrikaya birbiriyle bağlantılı iş yapan 3 makine karşılığında 1 trilyon TL'lik çek verdim. Ama pandemiden dolayı makineleri iptal ettirdim.

Almak istediğim makine aslında bir robot. Çarşafı tutturuyorsun o açıyor, ütüye veriyor onu ütüyüp katlayıp tekrar veriyor. Yani otomasyona geçiş yapacaktık. Makineleri iptal ettirmek bana gerçekten çok acı geldi. Şimdi sezonumuz iyi geçerse o 3 makineyi tekrar alabilmek için çalışacağım. Ekonomide yaşananların bizi düşürdüğü durum bu.

Bu süreçte ayakta kalıp, bugünleri atlatabilsek, yine alacağız o makineyi ve hedeflediğimiz kapasiteye ve istihdam büyüklüğüne tabi ki ulaşacağız. Ben çalışmaktan hiçbir zaman yılmam, biz o yolda ilerlemeye çalışıyoruz ama tabi artık bu pandemiden sonra çok yapıcı bakamıyorum. İnşallah bir an önce bu zor günleri atlattırız ve o eski günlere döneriz.

Yeni fabrikamızla birlikte ciddi bir yatırım yaptık ve ciddi bir mali yükün altına girdik. Böyle bir işletme kurduk refaha ulaşalım derken, pandemi çıktı. Ben

iş tarafını fazla düşünmem. Titanik asla batmaz demiş yapan adam ama ilk seferinde battı. Eğer bizim titaniğimiz de batacaksa batacağız, devam sa devam. Biz günün veya o yılın şartlarına göre çalışmaya devam ediyoruz.

Pandemi nedeniyle felaket yılına dönüşen 2020 yılının benim için tek güzel yanı kızım dünyaya geldi. Eylül bebek beni bu dönemde hayata bağladı.

Bu işe girdiğim günden bu yana gece gündüz çok çalıştım, kazandım ve istediğim şeyleri yaptım. Çok şükür istediğim otomobili alabildim. Ama pandemi döneminde sırf işyerimi ayakta tutabilmek gayrimenkullerimden sattıklarım oldu. Fabrikaya zarar gelmesin diye bunlardan feragat ettim. Bunlar benim zoruma giden olaylar. 'Gelişmiş ülkeyiz' diyorlar, 'peki o zaman ben bunları niye sattım?' diyorum. Ülkemiz için doğru olanı yapmaya çalıştım hep.

İşimiz ne yazık ki hor görülüyor

Benim bu sektörde en çok şikâyet ettiğim konu ismimizin iyi anılmaması, mesleğimizin hor görülmesi. Örneğin burada hemen hemen 5 yıldızlı otel yapacak bir yatırımımız var, ama yaptığımız işin adı çamaşırıcı. Bu yüzden yeni şirketin adını Özen Laundry olarak koydum. Çamaşırhaneyi sildim. Hâlbuki eski fabrikamızda Özen Çamaşırhane yazıyordu, yıllarca da öyle kaldı. Aslında yabancı isme ben de karşıyım, Özen Çamaşırhane yazmasını istiyorum. Ne var ki çamaşırhane işi bizim ülkemizde hor görülüyor. Hâlbuki bizim verdiğimiz hizmet otellerin müşteri memnuniyetini direkt etkileyen bir hizmet. Eminim hiç kimse konakladığı otelde çarşafların lekeli olmasını veya kötü kokmasını istemez. Maalesef çamaşırhane otelcinin boşa para verdiği kalem olarak görülüyor. Hatta bize nefretvari davranıyorlar. Tabii ki kurumsal firmaları tenzih ediyorum.

Vergi rekortmenliği kurumsallığın sonucu

Bu nedenle biz yüzde 99 oranında kurumsallarla çalışıyoruz. Firma olarak biz de yüzde 90 kurumsalız. Artık kurumsal firmalarla çalışabilmek kurumsallığı gerektirir.

Yüzde 99 kurumsal firmalarla çalıştığınız zaman yüzde 100 fatura kesiyorsunuz ve kayıtlı çalışıyorsunuz. Yüzde yüz fatura kesildiği zaman da biz doğal olarak vergi rekortmeni oluyoruz. Bizim hiç-

bir şekilde vergi kaçırmak gibi bir niyetimiz de yok, zaten imkan da yok. Ondan dolayı biz bu konuda sadece bu geçtiğimiz yıl değil hep birinci idik. Ama ben hep adımı gizlettiriyordum. Geçtiğimiz yıl açıklanmasını istedim.

Özel bir reklam çalışması yürütmüyoruz. Otelcilerimiz iletişim halinde çok sık toplanıyorlar. Mesela geçen yıl Kıbrıs'ta yaptıkları bir toplantıya ben de katıldım. Genelde çalıştıkları firmaları bu toplantılarda birbirleriyle paylaşıyorlar. Bu paylaşım bizim faaliyetlerimizi tanıtmamızda büyük önem taşıyor ve doğal bir reklam alanı oluşturuyor. Ben bu noktaya kendi iknalarım ile da geldim; mesela geçmişte bir otelin sahibine çamaşırhanesini kapatmalarının, benimle çalışmanın neden daha kârlı olduğunu anlattım. Olayı anladı ve çamaşırhanedeki makineleri sattı.

Özellikle bu dönemde oteller personel sıkıntısından dolayı çamaşırhane işleriyle uğraşmak istemiyor. Hatta temizlik işlerini bile dışarıya veriyor, peyzaj işlerini dışarı veriyor ve bu akıllıca benim de otelim olsa ben de çamaşırımı dışarıda yıkatırım, uğraşmam. Fatura kesiyor vergiden düşüyor. Bir şikâyet olursa şikâyetini bildiriyor, çözülüyor. Otel sahibi çamaşırhanede kayıp kaçağı takip edemez, ama bizi takip edebilir. Özen'den geleni say Özen'e gidene say bitsin.

Çevreci işletme

Fabrikamızda doğaya zarar vermeyen nano teknoloji ürünü deterjanlar kullanıyoruz. Özellikle sıvı deterjan tercih ediyoruz. Filtreme yaptıktan sonra kanalizasyona gönderiyoruz. Hatta bizim saldıığımız suda yer alan nano teknoloji deterjanların kanalizasyondaki bakterileri öldürücü etkisi olduğu için doğaya faydası bile var. Bu konuyla ilgili toplantılara katılıyoruz, o toplantılarda bize anlatıyorlar, biz de bilerek kullanıyoruz 10 yıl önceki deterjan kaliteleri ile şimdiki arasında ciddi farklar var. Daha önce parfümü ve alkol bazı yüksek oranda olan deterjanlar kullanılıyordu şimdi su bazlı kullanıyoruz.

Ayrıca bizim makinelerimizin yüzde 80'i çevreye duyarlı makineler az su kullanan makineler mesela eski makinelerde 100 litre su ile çamaşır yıkaniyorsa, şu anada yeni makinelerde bu 50 litreye indi. Fabrikamızda ön filtreleme de var. Suyu yumuşatmak, kireçten arındırmak için. Kireci az su, çamaşırın çarşaf ve havluların ömrünü uzatıyor.

Yine fabrikamızda fosil yakıt kullanmıyoruz, atık yakıyoruz, buharı atık yakarak elde ediyoruz. Yani fosil yakıt rezervimizden tüketmıyoruz geri dönüşüm yapıyoruz, talaş yakıyoruz mesela. Bu da bizim için gurur verici. Bu konuda hassas davranıyoruz. Çevre konusunda ben ekstra hassasım takip ediyorum. Şunu söyleyebilirim ki işletmemde hiçbir zaman sadece para kazanma odaklı çalışmadım.

Genç girişimcilere tavsiyeleriniz neler olur?

Benim bu işe başlarken öz sermayem yoktu, benim bütün öz sermayem cesaretim ve hırsımdı. Başarımı hırsıma ve hiçbir şeyden korkmamaya bağlıyorum. İşimi düzgün esnaflıkla yaptım. Çok kovuldum ama hiç yılmadım. Belli bir yere kadar ben müşteriye asıldım belli bir yerden sonra müşteri beni yanına çağırdı. Yaptığımız kaliteli ve düzgün işle müşterinin güvenini sağladık, adımız duyuldu müşteri o noktadan sonra müşteri bizi çağırdığı. O zaman işin zevkli tarafı başlıyor. Beni zamanında oteline almayan benimle muhatap olmayanlar daha sonra işyerime gelip bana iş vermeye çalıştı.

Yine makine aldığım fabrikadan kovuldum, adam makineyi vermedi bana gencim o zaman girişimciyim otobüste döndüm ağlaya ağlaya. Çok üzül-düm ama yılmadım çalıştım.

Yeni nesil çocuklarının bizim yaptığımız işleri yapma ihtimali yok bence. Ben daha ilkökula gitmiyordum bisiklet alabilmek heyecanıyla Fethiye kordonunda balon sattım. Babamın bisiklet alabilecek mali gücü yok, gariban bir aileyiz o zaman. Tek bir amaç için bisiklet alabilmek için balon sattım. Sonra anneme gittim ben ayran satacağım dedim. Şimdiki AVM'nin olduğu yerde hal vardı, orada ayran sattım. Taşındığım bakır benden büyüktü, içinde buz var, ayran var ağır ama bisiklet alabilmek için ayran sattım. Şimdiki nesilde bu azmi göremiyorum. Benim 2 çocuğumun hayali başka olsa da 3 numaramın hayallerinde çamaşırıcılık var.

Gençlere tavsiyem şu olur; ne iş yaparlarsa yapsınlar ama en iyisini yapmak için çalışsınlar, yaptıkları işi her yönüyle öğrensinler ve karşılaştıkları zorluklardan asla yılmasinlar.

Şenay KÜÇÜKDÖĞERLİ

FETHİYE'YE ŞİFA DAĞITAN İSİM ŞENAY KÜÇÜKDÖĞERLİ

*İlaç Yapımı ile Geçen
Yarım Asır*

Röportaj: |
Selda OĞUZ |

Makri dergimizin bu sayısının konuğu, yaptığı ilaçlarla Fethiye'ye şifa dağıtan Şenay Küçüköğeri. Eczacı kalfası olarak başladığı mesleğini aralıksız 50 yıl aşkla yapan Fethiye'nin Şenay Abisi, eczacılığı bıraksa da şifa arayanlar onu bırakmıyor. Birçok ilacın formülünü ezberleyen, kendisinin geliştirdiği 20'den fazla formülü olan Şenay Küçüköğeri ile eczacılık mesleğini, ticareti ve eski Fethiye'yi konuştuk. Eşi Safnaz Hanım da bize eşlik etti.

-Sizi tanıyabilir miyiz?

1941 yılında Fethiye'de doğdum. Babam Ferit Küçükdoğanlı manifaturacıydı. Annem Emine Küçükdoğanlı ev hanımı idi. Evimiz merkezde Yahudi havrasının orada, şimdiki Ramadan'ın olduğu sokakta idi.

Fethiye o tarihlerde güzel bir mozaik yapıya sahipti, Yahudiler vardı, Rumlar vardı, Giritliler, Rodoslu-lar vardı. Onlar kültürlü, asri insanlardı. Çocukluk arkadaşlarımda Musevi, Yahudi arkadaşlarımda vardı. Birlikte oynardık. 1957 yılındaki büyük depremden sonra onlar İsrail'e gittiler.

57 Depremi'nde bizim de evimiz yıkıldı. Depremde 17 yaşında idim. Üçüncü kattan zemin kata indim, ev yıkıldı. Dispanserin oraya kiraya çıktık.

Depremden önce Fethiye'de ticareti Yahudi aileler yapıyordu. Kırtasiye türünü Yaşova Sadis, nalburıye işini onların akrabası David yapıyordu. Baharat işini Sarı Buhur diye biri vardı, o da Yahudi idi, o yapıyordu. Çeyiz sandıklarını da Avram yapıyordu. Onlar 3-4 aile idi. Diğer ticari işleri ve tarımı yerliler yapıyordu.

Eczacı kalfası olarak mesleğe başladım

Ben 1956 yılında 15 yaşında eczane kalfası olarak başladım işe. Benim kalfa olarak başladığım eczane, 1921 yılında Eczacı Bekir Efendi tarafından açılmış. Çanakkale Bigalı olan Bekir Efendi askerî eczacı idi. Osmanlı döneminde Rodos Baş Eczacısı olarak Rodos'ta görev yapmış, oradan Fethiye'ye gelince burada eczane açmış. Ben o eczanede yetiştim. Bekir Efendi'nin oğulları Nevzat Yerguz ve İskender Yerguz'dur. Beni yetiştiren İskender Bey'in abisi Nevzat Yerguz'dur. Nevzat Bey, eczacılık alanında Türkiye çapında bir isimdi. Her şeyi o öğretti bana.

Eczacı kalfası olarak başladım mesleğe, sonra işi öğrendim. Eskiden havanda yapardık ilaçları, şimdiki gibi tüm ilaçlar hazır gelmezdi. Ben eczane dışında hiçbir şey ile ilgilenmedim. Bütün ilgim eczane idi. İşimi çok severek yaptım. Hâlen de ilaç yapmayı çok seviyorum.

Daha sonra 1973 yılında kendi eczanemiz Şenay Eczanesi'ni açtık. 1956'dan 2006'ya kadar devamlı ilaç yaptım. Hiç ara vermeden önce kalfa, daha sonra mesul müdür olarak çalıştım. Fethiye'de benim dışımda ilaç yapan eczane hiç yoktu. Benim

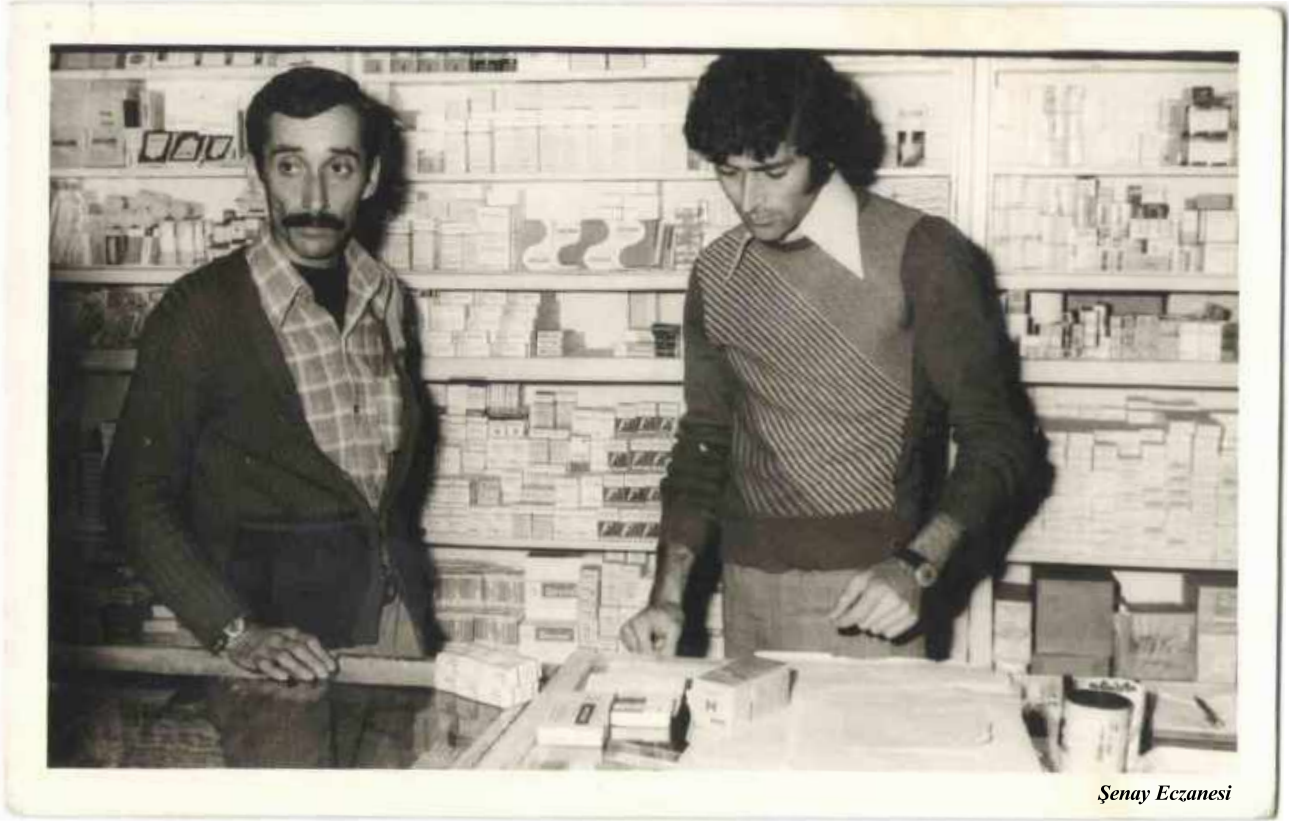
Şenay Küçükdoğanlı Babası Ferit Küçükdoğanlı ile birlikte

kendime has 15-20 formülüm var. Merak ederek çalıştım, formülleri buldum. Dışarıdan gelen reçeteleri hep ben yapıyordum. Mesela Ege Üniversitesi'nden Baha Kitapçı vardı, cildiye profesörü. Onların reçetelerin ben yapıyordum Fethiye'de. Havanda yapılacak formül yazıyordu. O formülleri ben yapıyordum. Cilt, yanık, yara, akne, siyah lekeler için. Ham maddeleri laboratuvarından alıyorum. Yapılan ilaçların kodekse uygun olması lazım. Kullanılan maddelerin neyi getirip ne götürdüğünü bileceksin, o önemli.

İlk yıllarda iki eczane idik. Benim dışımda Urfalı Hüseyin Göklü isminde, Ali Döğeri ile çalışan bir eczacı daha vardı. Hastane o zaman, şu andaki merkez camisinin karşısındaydı. Bizim eczanemiz önce eski Hükümet Binası'nın karşısında idi. Sonra hastanenin karşısına taşındık.

Eskiden hazır ilaç, preparat azdı. Diğerlerini hep biz yapıyorduk. İlaç ham maddelerini Ankara'dan laboratuvarından alıyordum. İlaçların yüzde 80'ini ben kendim yapıyordum. Bebeklerin içtiği şuruplara varana kadar ben yapıyordum. Çocuklara şurup ya-

Şenay Eczanesi

zardı doktorlar, onları hazırlardım. Öksürük şurubu, üşütme için, karın ağrısına şurup yapardım. Çocuklara yapılan ilaçlar büyük sorumluluk. Mili-gram tartıyorduk hassas terazilerimizle. Çok meraklı idim, çok çalıştım, sürekli okudum araştırdım ve kendimi geliştirdim. Mesela pasiflora şurup şimdi hazır satılıyor. O zaman hazır yoktu, onu da yapıyordum. Öksürük ilaçlarını, ağrı kesicileri, mide ilaçlarını yapıyordum. Oksijenli su, tentürdiyot şimdilerde hep hazır, onları da yapıyordum. Yapıp hazırlıyordum şişelere, talep olunca veriyordum. Kekik yağı, elma yağı, defne yağı onları biz çıkarıyorduk. Bizim zamanımızda eczacılık yüzde 100 kârlı bir

işti. Çok çalıştım, emeğimin karşılığını da aldım çok şükür.

Burada Fransız maden şirketi vardı. O şirketin arabalarının saf suyunu ben çıkarıyordum, akülerine konulacak asidi de ben ayarlıyordum. 66 bomeden 28 bomeye düşürüyordum. O maden şirketine her ay 300 ila 500 şişe asit ve saf su veriyorduk.

Askerliğimi bile eczacı olarak yaptım

Hayatım eczanede geçti diyebilirim. Eczane az olduğu için sık sık nöbet gelirdi. İki gün evdeysem bir gün nöbetçi idim. Sonra üç eczane oldu. Ergün Pöğün bir eczane açtı. Ergün Pöğün'den 1973 yılında eczaneyi ben devraldım. Askerliğimi bile eczacı olarak, İstanbul Hadımköy Askeri Hastanesi'nin eczanesinde yaptım 2 yıl. Yani eczacılıktan askerlikte bile kopmadım. Aralıksız 50 sene çalıştım. 17 sene patron yanında çalıştım, 33 sene de kendime çalıştım. Ama yük değişmedi. Çalışınca ikisi de aynı bence.

Bir daha dünyaya gelsem yine eczacı olurum. Mesleğimi o kadar severek yaptım. Ben insanları çok severim. İlaç bilerek yapılırsa insanlara şifa verir, yardımcı olabiliriz.

10 Ağustos 1972 -Fethiye Eczanesi

Benim yaptığım yanık ilacıyla birinci, ikinci, üçüncü derece yanığı bir haftada iz bırakmadan kurturum. Geliştirdiğim 20'den fazla formülüm var. Bu formüllerimin kaydı da yok. Birkaç formülümü eczacılara yazdım, verdim, ama yine de yapamıyorlar. Homojen şekilde getiremiyorlar.

Şimdi eczanelerde ilaç yapmayı bilen yok, formülü versem de yapabilen yok, hazır alıp satıyor. Fethiye'de şu anda sanırım 100'den fazla eczane var. Ama şimdiki eczaneler market gibi. Bir defa şimdiki eczacıların, ne yazık ki, laboratuvar bilgisi sıfır. Aslında bu çok yanlış.

Eczaneyi kapatalı uzun zaman oldu, ama hâlen geliyorlar ilaç yaptırmak için. Kıramıyorum meslektaşlarımı, eczaneye gidip yapıyorum, onlara yardımcı oluyorum. Para filan da almıyorum.

Zaman içinde eczacılıkta dışa bağımlı olduk

Eczacılık günümüzde çok dışa bağımlı oldu. Ankara'daki Refik Saydam Hıfzısıhha Merkezi'nin kapatılması çok kötü oldu. Aşıların hemen hemen hepsi orada yapıyordu. Ama kapatıldı. Dışarıda ne Türk bilim insanları var. Mesela Almanya'da Covid-19 aşısını bulan Türk bilim insanları, Hıfzısıhha Merkezi hizmet veriyor olsaydı belki Almanya'ya gitmeyeceklerdi.

Sonra ilaçlar bugünkü gibi pahalı değildi, herkes

-Sizin döneminizde Fethiye'de yaşam nasıldı?

O zaman nüfus azdı Fethiye'de, herkes birbirini tanıyordu. Daha ahenkliydi. Her şeyden önemlisi saygı vardı. 57 Depremi'ne kadar buranın halkı çok asri idi. Depremden sonra Rodoslu, Giritli olan aileler hep gitti. Sonra çok göç aldı Fethiye. Kalite değişti. Şimdi kimse kimseyi tanımıyor.

Safnaz Küçükdöğeri anlatıyor eski Fethiye'yi:

"Özellikle bizim çocukluğumuzda çok farklı idi Fethiye. Hanımlar has ipekten, dantelli elbiseler giyer; saçlar yapılı, ellerinde şemsiyeler, başlarında şapka gezmeye giderlerdi. Erkekler takım elbiseli, kravatlı, ütülü pantolonlu. O kadar moderndi, biz öyle yetiştik. Kor-

Şenay Küçükdöğeri Eczane Çalışanları ile

alabiliyordu. Mesela vitamin çeşidi eskiden azdı, şimdi çok çeşit var. Gerekli de, gereksiz de kullanılıyor. Antibiyotik içiliyorsa yanında vitamin gerekli yan etki yapmasın diye.

Bizim dönemimizde ilaçların daha etkili olduğunu söyleyebilirim. Örneğin antibiyotiklerin eski gücü yok, çünkü etken maddeyi azalttılar. Yurt dışındaki antibiyotiklerle bize gönderilen antibiyotikler bile farklı. Ne yazık ki yurt dışında satılanlar daha kaliteli. Sadece antibiyotikler de değil, birçok ilaçta durum öyle maalesef. Eskiden kinin vardı, ham maddesi Küba'dan geliyordu. Başka maksatlı kullanılmaya başlanınca ölümlere neden oldu ve kinin yasaklandı.

Safnaz ve Şenay Küçükdöğeri

donda herkes şık şık giyinir, yürüyüşe çıkardı. Rodos'tan gemi gelirdi limana, şimdiki tiyatrunun karşısında meydana orkestra kurulurdu, yemekler yenir dans edilirdi. Fethiye'de öyle renkli ve mo-

dern bir sosyal hayat vardı. Biri açık üç tane sinema vardı. Herkes giyimine kuşamına çok dikkat ederdi, şık giyinirdi. Öyle şimdiki gibi kordonda terlikle do-laşmak falan mümkün değildi. Şenay Bey hâlen ütülü pantolon giyer, çorap ve ayakkabı. Terlikle as-la çıkmaz sokağa. Hazır pantolon da giyemez, klasik olacak.

Hani, "Fethiyeliler denize arkasını döner." derler ya, o neden? Çünkü şık şık hanımlar geçiyor, kim ne giymiş, nasıl giyinmiş onlara bakarken kim denize bakacak? (Kahkahalar) Sosyal hayat gerçekten çok güzeldi o günlerde. Keşke hep öyle kalsaydı. Şık gi-yinmek, insanın kendine saygısı.

Babası Maliye'de veznedardı. Ortaokulu bitirdim. Akşam Sanat Kursları vardı o zamanlar. Üç sene oraya gittim. Bizim zamanımızda o kurslar şimdiki gibi değildi çok ciddi eğitim verilirdi, Ankara Ol-gunlaşma Enstitüsü'nden iki hocamız vardı. Ciddi sınavlarımız olurdu. Oradan mezun oldum. Orada öğrendiğim bilgilerle dikiş diktim, bir süre terzilik yaptım. Daha sonra 15 yıl Türk Kadınlar Birliği Yö-netim Kurulu'nda görev aldım. Eda Koylu, Gülsüm Uysal, Mesude Yılmaz ile birlikte görev yaptık. Çok faal idik, çok güzel işler yaptık.

Çocuklarımdan eczacılık okumasını çok isterdim

Eşim Safinaz Hanım ile 1967 yılında evlendik. Aynı mahallede büyüdük. O yıllarda Fethiye'de herkes herkesi tanıdığı için biz de birbirimizi tanıyorduk.

Bir kızımız, bir oğlumuz, iki çocuğumuz var. Kızı-mız Şennaz, Cumhur Eşen ile evli. Kızımın kızı, to-runum Cemre üniversiteden yeni mezun, uzman diyetisyen oldu.

Safinaz ve Şenay Küçükdoğanlı torunları Cemre Eşen'in mezuniyet töreninde

Oğlumuz Çağrı Küçükdoğanlı ise yüksek ziraat mühendisi, Antalya'da yabancı bir firmada müdür olarak çalışıyor. Gelinimiz Betül Küçükdoğanlı ile evli. Yiğit ve Azra adından iki çocuğu var. Yiğit üni-versite okuyor, Azra ilkökul üçüncü sınıfa gidiyor. Üç torunumuz var. En küçüğümüz Azra ailemizin neşesi. Aile torunlarla daha da şenlendi.

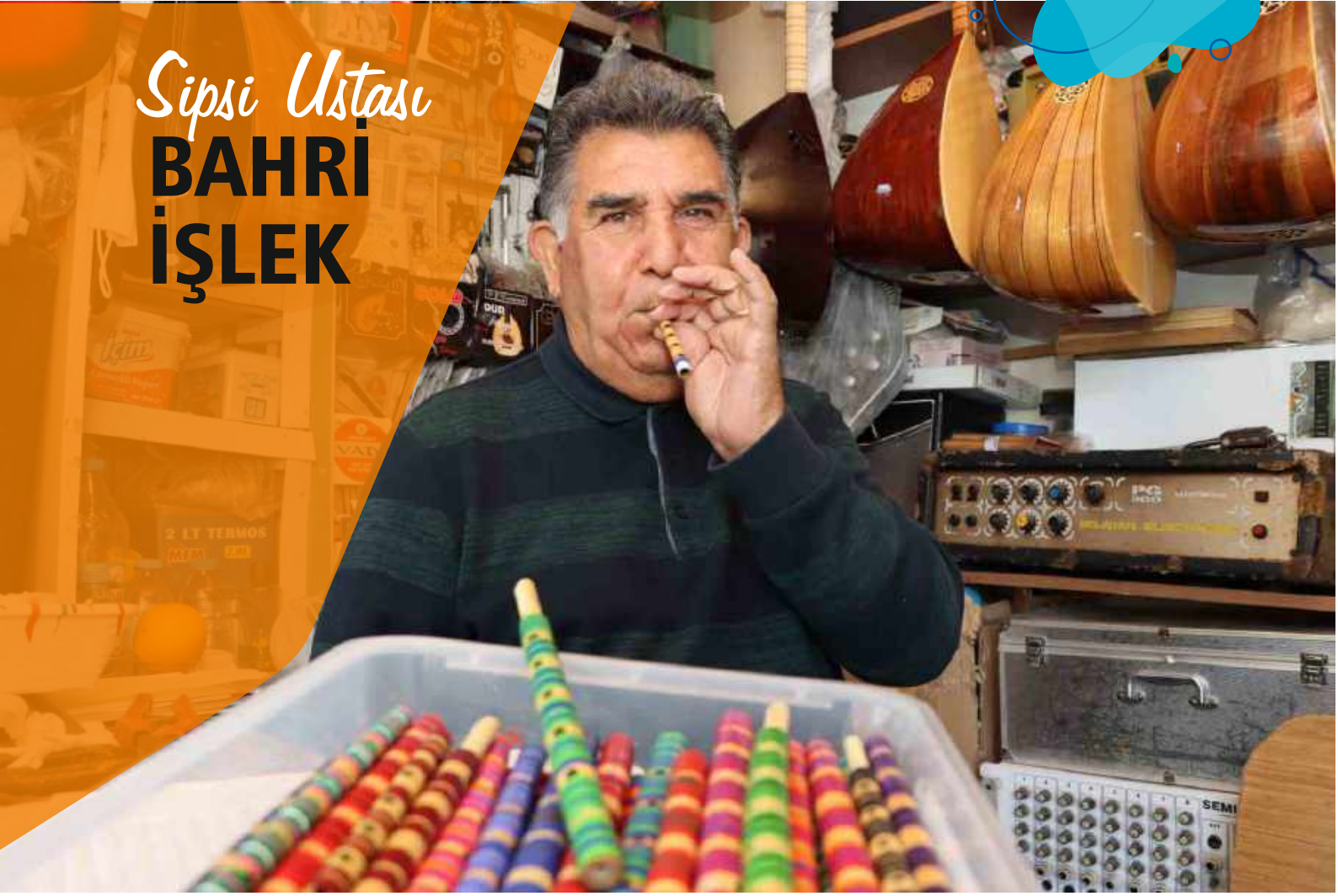
Çocuklarımdan birinin eczacılık okumasını çok is-terdim. Çocuklarımdan biri eczacı olsaydı, ahtım vardı, muazzam bir laboratuvar yapacaktım. Ama olmadı, içimde ukde kaldı. Kismet değilmiş. Çalış'ta da evimiz var. Nisan ayında Çalış'a geçiyo-ruz. Orası serin oluyor. Haziran ayına kadar Çalış'tayız. Haziran ayında Seki'de yaylaya gidiyoruz. Eylül'e kadar yaylada kalıyoruz, sonra yine Çalış'a. Havalar soğuyunca Fethiye merkezdeki stadyu-mun karşısındaki evimize geliyoruz.

Pandemiden önce sık sık yurt içi-yurt dışı seyahatlere gidiyorduk. Salgın nedeniyle artık evdeyiz. Ama çok şükür sağlıklıyız. Umarım bu salgın en kısa zamanda biter ve hayat normale döner. Gençlere tavsiyem şu: Ne iş yaparlarsa yapsınlar, işlerini severek yapsınlar. Ve sağlıklarının kıymetini bilsinler.

Şenay Küçükdoğanlı torunları Yiğit ve Azra ile

Sipsi Ustası BAHRİ İŞLEK

Röportaj:
Selda OĞUZ

Fotoğraflar:
Ergün TOS

Kamışa ses veren usta

“ Sipsi, nefesli çalgılar grubundan bir Türk halk müziği çalgısı. Fethiye'den kuzeye doğru Burdur, Isparta, Denizli'ye kadarki bölge içerisinde sıkça kullanılan yöresel bir müzik aleti olan sipsinin kendine has sesi, özellikle Teke Yöresi gurbet havası açışlarında sık sık duyulur. Bölgemize özgü müzik aleti olan sipsiyi yapan ustaların sayısı azalırken, Makri dergimizin bu sayısına sipsiyi yabancı turistlere de sevdiren, Sipsi Ustası Bahri İşlek'i konuk ettik. ”

1949 doğumlu Bahri İşlek'in hayatı müzikle geçmiş. Büyük abisinin askerde Sivas'ta trampet çalması ve nota öğrenmesiyle başlayan müzik yolculuğu, 5 erkek kardeşin hayatını değiştirmiş. Abi Esat, askerden döndükten sonra kardeşleri Bahri, Şeniz, Tamer, Fikret ile 1971 yılında "Orkestra Kardeşler"i kurar.

O dönemde Otel Likya'da çay partilerinde, fasıllarda, düğünlerde yıllarca Fethielilere müzik yapan, daha sonra ünleri Fethiye sınırlarını aşan Orkestra Kardeşler, Fethiye'den İzmir'e kadar olan bölgenin aranan orkestrası olmuş. İlk sahneye çıktığı 1962 yılından bu yana hiç müzikten kopmayan Bahri İşlek, Zeki Müren'den Muazzez Abacı'ya kadar birçok ünlüye eşlik etmiş. Şimdilerde Fethiye'de Köprübaşı'nda küçük bir atölyede sipisi yapıp satan, müzik aleti tamir ederek geçimini sağlayan Bahri İşlek, o günleri şöyle anlatıyor:

"Abim askerden döndükten sonra, 5 kardeş el ele verdik, orkestra kurduk. O zaman elektronik cihazlar yok. Birimiz flüt çalıyordu, birimiz saz ve ut. Asma davulu bateri sıfatına getirip orkestra kurduk. İlk olarak 1962 yılında sahneye çıktım. 1962 yılından bu yana müzikle iç içeyim.

1965-70 yıllarında Otel Likya vardı, şimdiki Ece Saray'ın olduğu yerde. Oranın sahibi olan Fatin ve

Çetin Ergen bizleri çağırdı, bize orada çalışmayı önerdi. Biz çok sevindik ve kabul ettik. Fatin Ergen, bizim için İzmir'e bir telefon açtı. O telefonda sonra her şey değişti. O telefonla İzmir'e gittik, elektro anfi, gitar aldık. Otel Likya'ya geldik cihazları kurduk. Her gün öğleden sonra saat 3'te çay partileri olurdu, orada müzik icra ediyorduk. Geniş bir repertuar yaptık. Akşamları da aynı yerde klasik fasıl yapıyorduk. Her birimiz ikişer enstrüman çalışıyorduk. Mesela ben gündüz gitar çalıyordum, akşam ut. Bateri çalan, akşam darbuka çalıyordu. Eskiden toplu müzik yapılıyordu. Şimdi bir kişi düğmeye basılıyor, orkestra gibi müzik yapıyor.

O tarihlerde Türkiye'de sayılı müzik yapan vardı. İzmir'de Beyaz Kelebekler, İstanbul'da Kurtalan Ekspres vardı. Biz Fethiye'ye, Ege'ye hitap ediyorduk. Muğla'da, Aydın'da orkestra yoktu.

Bizi dinleyenler giderek arttı. Fethiye'den başka şehirlere açılmaya başladık, İzmir, Bodrum, Antalya'ya gidiyorduk. Ufak bir arabamız vardı Renault, arkasına çekek yaptırıldı. O zamanın şartları çok zordu. Yıllarımızı verdik. Zaman içinde kullandığımız cihazları geliştirdik, para kazanmaya başladık. Kesintisiz 45 yıl sahne hayatım oldu. Fethiye'den İzmir'e kadar birçok mekânda Zeki Müren'den Muazzez Abacı'ya, Sibel Can'dan Muazzez Ersoy'a, Zekai Tuncay'a kadar pek çok ünlüye eşlik ettim.

Zeki Müren'in arkasında ut çaldım

Benim için en unutulmaz olanı Zeki Müren'dir. O yıllarda çok değerli hocalarımız vardı rahmetli Zeki Müren'in ekibinde. Ercüment Batanay, Coşkun Erdem gibi birçok isim. Hiç unutmam, Zeki Müren'e eşlik ederken 24 parça saz ekibiyle sahneye çıktık. Rahmetli o dönemde bizi dinlemiş ve yaptığımız müziğin kalitesini anlamıştı. Onun için ekibinde yer alabildim. Zeki Müren'e Bodrum'da çalmak nasip oldu.

Sibel Can Bodrum'a tatile gelmişti. Onunla da bir fasıl yaptık. Bize hayran kaldı. Muazzez Ersoy'a Fethiye'ye geldiğinde eşlik ettim. O da bizi oldukça beğenmişti.

O günlerde müzik daha kaliteli idi. Her şeyden önce saygı vardı. Çiçek gibi çıkıyorduk sahneye. Sahne için özel kıyafetler diktirirdik orkestra dönemlerinde. Şimdi o özeni saygıyı göremiyorum. Şimdi bir org ve bağlama ile müzik yapıyor.

Hayatımızı müzikle kazandık. 1957 Depremi'nde evimiz yıkıldığı için barakada oturuyorduk. Ortaokulun arkasında 22 yıl barakalarda oturduk. Orkestradan kazancımızla Taşyaka'dan bir yer aldık. Otel Likya'daki bahşişlerle, ekstra işlere giderek, para biriktirdik, taksitlerimizi ödedik. 5 kardeş hepimize, başımızı sokacak birer ev yaptık. Birbirimize destek vererek evlendik, çoluk çocuk sahibi olduk. Çocuklarımız büyüdü. Kendi oğlum da şu anda kanun çalıyor. Müziği tercih etmesi beni mutlu etti tabii ki. Ama pandemi nedeniyle müzik olayı bitti, müzisyenler çok zor durumda.

Sipsi yapımı kabiliyet ister

O yıllarda Fethiye'deki düğünlere sipsi çalanlar geliyordu. Sipsinin sesi ve sipsiyi çalanları izlemek çok hoşuma giderdi. Burdur Dirmilli bir sipsi usta-

sından öğrendim ben sipsi yapmayı. Zurnacı Mahmut, Kara Mehmet bunlar Dirmill'in namılı sipsicileri idi. Ben Mahmut'tan öğrendim, sipsi çalmayı da, yapmayı da. Sipsi bir çalmaya başlardı, 3 gün 3 gece düğün yapardı.

Heves ettim kargıdan sipsi yapmayı öğrendim, ilerlettim. Dere kenarlarında yetişen kargıdan çok daha iyi sipsi yapılır. O gün bugündür sipsi yapıp satıyorum. Yaptığım sipsileri Fethiye dışına bile satma-

ya başladım. Ankara'ya, hatta TRT İzmir Televizyonu'na bile sipsi verdim.

Sipsi, özellikle yabancı turistlerin çok ilgisini çekiyor. Sesini çok seviyorlar. İyi ki doğdun yani doğum günü müziğini sipsi ile çalıyorum, turistlerin çok hoşuna gidiyor. Evrensel bir müziği sipsiden duymak hoşlarına gidiyor. Salı pazarında günde 50 sipsi sattığım günler oldu. Sipsiyi boyutuna göre 15 ila 25 TL'ye satıyorum.

Sipsiyi bu bölgede benden başka yapan yok. Sipsi yapmak aslında çok zor değil, ama kabiliyet isteyen bir meslek. Sipsi yapımının püf noktası kargıdır. Üç çeşit kargı vardır; çatlak kargı, patlak kargı, demir kargı. Sipsiyi demir kargıdan yapmak gerekir. Fethiye bu anlamda çok zengin, her yerinde var. Sipsinin iyi ses çıkarmasının püf noktası ise ağızlığıdır. Ağızlığın yapımı önemli, işte o ustalık istiyor. Oğlum Kutlu'ya sipsi yapımını incelikleriyle öğrettim, o da yapıyor. Hatta yaptığı sipsileri geçen yaz Hisarönü'nde sattı.

Karadeniz'de tulum ağızına da sipsi deniyor. Ama ses tonu çok daha farklıdır. Sipsinin asıl çıktığı bölge şimdiki adıyla Yeşilyayla yani Dirmil'dir.

Sipsi, bilinenin aksine sadece halk müziğinde değil Batı müziğinde de kullanılabilen bir müzik aleti. Yörük kültürünün müzik aleti olarak bilinen sipsiyi yabancı turistlere tanıtmaktan mutluyum. Hatta bazı belgesel kanallarına da konuk oldum, sipsi yapımını anlattım. Torunuma da kaç kez gösterdim, ancak öğretemedim. Gençler bu işe eğilmiyor.

Hayatım müzikle geçti, müzikten hiç kopmadım. Sipsinin dışında atölyemde müzik aleti tamiri de yapıyorum. Fethiye'de benden başka müzik aleti tamiri yapan yok. Bağlama, gitara, ut birçok müzik aletini tamir edebiliyorum.

“NELER ÇEKTİM NELER”

Elektrik Mühendisi / Gezgin
Metin Denizmen

doya doya
GOA

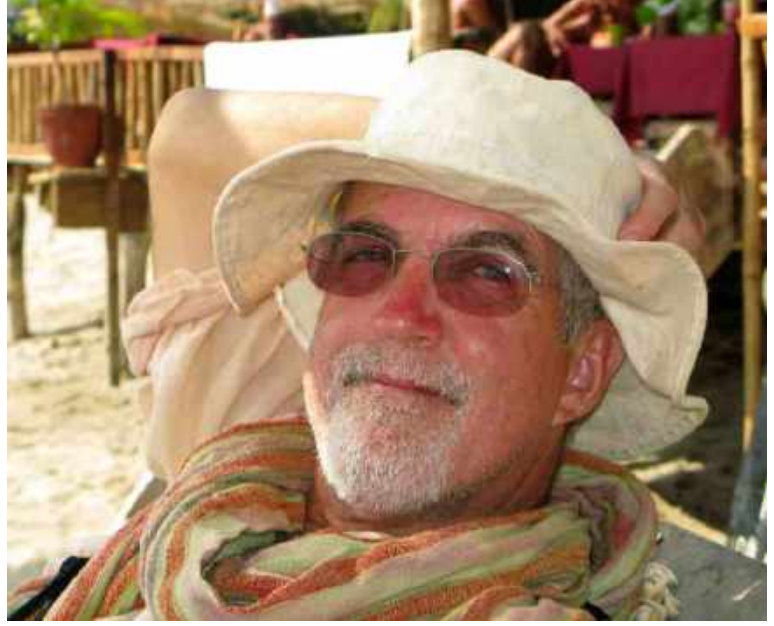
Bir ülkeden çok kıtayı andıran Hindistan topraklarının, güneybatı sahillerinde, 3700 km²'lik alanı ile minik bir leke gibi görünür Goa.

Arap Denizi boyunca uzanan engin kumsalları, temiz denizi ve göğe yükselen Hindistan cevizi ağaçlarıyla pek çok fotoğrafta karşımıza çıkar. Aslında, Hindistan'ın diğer bölgeleri ile karşılaştırılırsa, Goa; iklimine, güzelliklerine yarışır bir sükûneti tercih etmiştir tarih boyunca, birkaç el değiştirme haricinde.

Hindu hanedanlıklarının yönetimindeki sakin yaşam, 1312 yılında, Müslümanların eline geçmesi ile

değişir gibi olsa da; yeni sahipleri, upuzun kumsalları ve denizinden, altmış yıl içinde vazgeçer ve ayrılırlar. Bu kez; Avrupalı sömürgecilerden Portekiz göz diker bu topraklara. Denizci millet olduklarından; Goa sahilleri ve doğal limanlarının ve 77 kilometrelik uzunluğuyla Mandovi Nehri'nin, ticari hayata can katacağını bilirler, 1510 yılında, bu topraklara arz-ı endam eyler ilk sömürgeciler. Ardından, Fransiskan ve Cizvit misyonerleri sükün eder ve Se Katedrali, St. Fransiskan Kilisesi, Bom Jesus Kilisesi, St. Catejan Şapeli birer güç ve inanç mabetleri olarak yükselir Panjim yakınlarındaki Eski Goa yerleşiminde.

PANJİM – OLD GOA – MİRAMAR

Dün akşamüzeri, Karnataka eyaletinin Hospet kentinden, eşimle bindiğim yataklı otobüs, gece boyu yüreğimizi ağzımıza getiren bir seyirle, iki kamyonu çarparak, öğle saatlerinde Kuzey Goa'nın merkezi Panjim'e vâsıl olmayı başardı. İner inmez, nemli yapışkan bir havanın bunalttığını hissettik. Rastgele daldığım sokakların birinde, harika koloniyal bir mimari içerisinde, işletmecilerinin ihmali neticesi dökülmeye yüz tutmuş Republika Otel'de boş oda buluyor, gece boyu yaşadığımız gerginlik ve yorgunluktan sıyrılmaya gayretine giriyoruz.

Arkeoloji Müzesi; kadim Vijavanagar, İslam ve Portekiz dönemi kullanım eşyalarına ve Vasko Dö Gamma'nın devasa bir heykeline ev sahipliği yapıyor. Mütevazı ve huzur veren bahçesine sığınıyoruz. St. Caterina Şapeli'nin ve Hindistan cevizi ağaçlarının gölgesinde, kuş sesleri arasında dinleniyor, daha sonra Mandovi Nehri'nin kıyısında, serin esen rüzgârlara bırakıyoruz kendimizi. Tam otuz üç kaynaktan topladığı suları ile yetmiş yedi kilometre yolculuk süresince bu topraklardan çıkarılan demir cevherlerini, muhtelif ham maddeleri taşıdıktan sonra, geniş ve bereketli bir delta oluşturup Arap Denizi'ne dökülüyor Mandovi Nehri.

Üç yıl önce, uzunca bir süre Hindistan'ın kuzeyini gezmiştim. Dikkat ediyorum, ülkeye özgü kaos, toz, duman ve pislikten eser yok Goa'da. Geleneksel kıyafetleri olan rengârenk sârielerini giymiş kadınlar çarpmasa gözüme, Hindistan'da olduğuma inanmayacağım.

Deltanın solunda, Miramar sahillerindeyiz şimdi.

Panjim'de, Kadamba otobüs garajından bindiğimiz otobüs çok önemli gözlem imkânı verdi bizlere. Sığ sahillerde, serdikleri ağlarını topluyordu balıkçılar, etraftaki martılar, kargalar onlardan daha heyecanlı.

Güneşin devrildiği saatlerde, Arap Denizi, gözle görünür şekilde çekilmeye başlıyor. Bir anda, rengârenk sârieleri ile kadınlar, çocuklar doluyor sahile. Hanyır, yüzen yok. Çökerek suya giriyor veya ayaklarını ıslatmakla yetiniyorlar. Bir kısmı yanımıza gelerek, birlikte fotoğraf çektirmek istiyor, üç- beş derken bitmiyor, yanımıza gelen hayranlarımız. Bu ilgiyi, hayatım boyunca ülkemde göremezdim.

Güneşin ateşten bir top halinde Arap Denizi'ne düştüğü kıpkızıl anlardan sonra, Panjim'e dönüyor ve kent sokaklarını dolaşıyoruz.

Hava kararıyor, bunaltan sıcaklık ve günün yorgunluğu hissettiriyor kendini ve ister istemez tempo-

muzu düşürüyoruz. MG (Mahatma Gandhi) Caddesi üzerindeki restoranda, idli (pirinç unu veya yeşil mercimekten yapılan kek) ve sebze thali (genellikle orta ve kuzey Hindistan'a özgü, küçük kaplar içerisinde, pirinç pilavı, mercimek, turşu, yoğurt ve sebze yemek bulunan karışım) yiyerek, otelimize dönüyoruz.

Goa, yüz kilometre uzunluğunda mercan kumlu sahillere sahip, bu sahillere (veya plaj diyelim) içerisinde otuzdan fazla isim yapmış yerleşimleri ile kuzeyden güneye uzanıyor. Deniz ürünlerinin bolluğu ve ucuzluğu, geleneksel hoşgörü, güneş ve deniz bir araya gelince, Batılılar için vazgeçilmez bir tatil beldesi oluyor bu coğrafya.

Kuzey plajlarından Anjuna'dan başlayacağız, deniz ve güneş ziyafetine. Bir hafta ayırdık Goa'ya, umarım yeter, zira daha sonra Hindistan'ın en güneyinde Kerala eyaletine gideceğiz.

ANJUNA

Havada insanın içine işleyen, cildine yapışan nem, sabahın ilk saatlerinde her tarafı kaplayan, önümüze zar zor görebilmemize neden olan sis altında, Mapusa otobüsüne biniyoruz, zira, Anjuna'ya

direkt otobüs yok. Geleneksel Tata otobüsün tükenmiş motoru bağıra çağıra, 9 km. ilerideki Mapusa'ya getiriyor bizi. İkinci otobüs ile 38 km'lik Anjuna yolunu, şoförün Şiva'ya adadığı tütsünün

genzi yakan kokusu altında bitiriyoruz. Anjuna, alışveriş merkezleri, bitpazarı, kafeleri ile popüler bir Goa klasiği. Tabii ki, sırt çantalıların ve hippelerin gözdesi.

Bulabildiğimiz bir pansiyona yerleştikten sonra, gecenin derbederliğini, yorgunluğunu üzerinden atamamış, daracık toprak yol boyunca sıralanmış salaş tezgâhların arasından geçerek, girdiğimiz bir restoranda kahvaltı yapıyoruz. Uzakta sisler içinde Vagator sahilleri uzanıyor.

Bob Marley hayranlarının toprakları buralar. Hafiften "I shot the sheriff"i mırıldanıyorum. Güneş yükseldi, uzandığımız şezlongun üzerindeki şemsiyenin altına sığındık. Goa'nın ünlü birası, King Fisher'in davetini kıramıyorum. Kocaman, buğulu bir şişe-

ler; güneş, deniz, ara sıra, şezlongların arasına giren ineklerden ürken kadınların feryatları arasında birbiri ardına tükeniyor.

Saatler sonra, güneş devriliyor, ortalığa sessizlik hâkim oluyor, uzaklardan trompet sesleri, birkaç şuh kahkaha ile sahilde meditasyon yapanlar kalıyor yalnızca. Plajın sonunda, volkanik kayalara çarpan, uysal dalgaların hışırtiları ile hemhâl oluyoruz bir süre. Gaz lambaları ile aydınlatılmış hediyelik eşya tezgâhlarının çelimsiz satıcılarının ince gövdeleri ve yüzleri daha da uzamış gibi geliyor, yatağımıza dönerken. Sahibemiz Mary, kolonyal atmosferle bezeli terasında, ayurvedik yağlarla, yaşlı kocasının ayaklarını ovuyor.

PALOLEM

Palolem, Goa'nın güney sınırlarına yakın üç plaj içerisinde en uzun olanı. Belediye bahçelerinin yanından biniyoruz yine otobüse, Palolem'e gitmek için. Otobüslerde, şoför mahalli, yolculardan, cam bir bölme ile ayrılıyor. Küçücük şoför mahalli öyle süslü ve renkli ki... Hinduizm'in en sevilen tanrıları Şiva, Ganeş, Parvati, Hanuman ve Krişna, başköşede yerlerini alıyor ve onlara adanmış tütsüler, boğucu sıcakta, yaydıkları yoğun koku ile afyon yutmuşu çeviriyor yolcuları.

Madgaon – Palolem arasındaki 40 km'lik yol, sonu gelmeyecek sandığım dur kalklarla bitiyor nihayet. Farkediyorum ki, Goa sahillerinin favorisi Palolem imiş. Madgaon yerine Palolem'de kalmadığımızı üzülüyorum.

Güneş şimdiden, örselenmiş ciltlerimize iğne gibi batıyor. Ne gam! Goa'da kendime hayret ediyorum, kaç gündür şezlonga uzanıp güneşlendiğim için.

Bu benim rutinim değildi kesinlikle. Bu coğrafyanın genel eğilimi olan boşvermişlik, beni de sarmalına alıp sürükleyiverdi. İşte yine, kulağıma kadar gelen trance müziği dinlerken, şapkamla yüzümü kapatıp güneşe teslim oluyorum.

Harika fotoğrafların çekildiği Colomb Bay'ın arkasındaki, nehrin denize karıştığı tertemiz kumsaldayız öğleden sonra. Her biri değişik renklerde bo-

yanmış, iki katlı, minicik kulübeler dizili, kokonut ağaçlarının arasında. Önlerinde geleneksel Goa balıkçı tekneleri, ardında göğe tırmanan kokonut ağaçları ile burada bir ömür değil belki, ama bir mevsim geçirebilirim seve seve.

Goa'da, saatler ilerledikçe gizli bir hüznün kaplıyor, yarın akşam, daha güneye Kerala eyaletine yol alacağız. Goa'dan ayrılmak kötü, ama miskinlik, gezginlik ruhuna baskın çıkmamalı. Başka bir zaman,

hem de kış mevsiminde, muson yağmurları altında bir mevsim geçirmek istiyorum Goa sahillerinde.

Günü bitirirken bir tablonun içindeyim, tanıdık bir tablonun; güneş denize düşüyor, kokonut ağaçlarının ardında, ortalık kızıla kesmiş, sahilde, artık birer silüete dönüşmüş insanlar.

Güne, masala tea (zencefil, karabiber, karanfil, tarçın ve siyah çaydan oluşan, süt ile veya sütsüz içilen Hint çayı) ve samosa (kızarmış sebzeli, patatesli börek) ile başladıktan sonra, Belediye Bahçelerine geçiyoruz. 1959 yılında, Ağahan fonları ile düzenlenmiş, rengârenk çiçeklerin bulunduğu bakımlı bahçede, serin bir köşede huzur buluyoruz.

Benaulim'e gitmek üzere, Colva otobüsüne biniyor, Benaulim kavşağında inerek, mercan kumlara selam veriyoruz tekrar. Burası, Rusların işgalinde anlaşılan, çantalarından çıkardıkları votkalara sarılıyor; çok geçmeden de, güneşin insafsızlığında sızıp, uyumaya başlıyorlar.

Tenimiz kurumadan, tekrar tekrar denizdeyiz. Sıcaktan, kumlar üzerinde hareler oluşuyor, üzerlerine basmak işkence oluyor âdetâ. Son demler, son deniz, son güneşle birlikteyiz Goa'da. Huzur bozacak hiç bir şey yok bu sahillerde, atmosfer çekip alıyor sizi de sakin dünyasına.

Akşamüzeri, 18.00 treni ile 16 saat sürececek bir yolculuk sonunda, Hindistan'ın, farklı bir dünyasına, Kerala eyaletinde Cochin kentine ayak basacağız.

Toparlanıp, son kez bakıyorum, beyaz mercan sahillere, Arap Denizi'nin sularına, palmyelerin, Hindistan cevizi ağaçlarının heybetine.

Tekrar gelmek arzusu duyduğum ender yerlerden sin Goa...

Kabak Çiçeği Sütlemesi

Malzemeler

20 adet kabak çiçeği
2 yemek kaşığı tereyağı
Yarım su bardağı bulgur
2 bardak süt
1 çay kaşığı tuz

Hazırlanışı

Tencerede soğan pembeleşene kadar kavrulur. İncecik doğranmış kabak çiçeği ve yaprakları soğanın üzerine ilave edilir. Bulgur, toz biber, ısıra, tuz ilave edilir. Yapraklar piştikten sonra süt ilave edilip servis yapılır.

Hindiba Ekşilisi

Malzemeler

1/2 kg hindiba
1 çay bardağı zeytinyağı
2-3 kaşık nar ekşisi (ya da 1/2 limon)
2-3 diş sarımsak
Tuz

Hazırlanışı

Kaynayan suyun içerisine yıkanmış, ayıklanmış hindiba bütün olarak atılır. 3-4 dakika sonra süzülüp soğutulur ve doğranır. Ezilmiş sarımsak, nar ekşisi, tuz ve zeytinyağı ile bir sos hazırlanır. Sosun içerisine radika ilave edilip sosu çekip, lezzetlenene kadar dinlendirilir. Soğuk servis edilir. ilave edilip servis yapılır.

Çıntar Kızartması

Malzemeler

1 kilo çıntar (çam mantarı)
1,5 su bardağı un
2 çay kaşığı tuz
Kızartma yağı

Hazırlanışı

Çıntarlar bol su ile 4 - 5 kez yıkanır. Topraklarından arındırılır. Sapları kesilir, ikiye bölünür. Büyük servis tabağında tuz ve un ile harman yapılır. Sapları kesilen çıntarlar harmanlanarak kızgın yağ ile çıtır çıtır kızartılır. Arzuya göre çıntar sapları da kızartabilir. Kızartılan çıntarlar peçete üstüne alarak yağını süzdürüp servis edilir.

BABADAĞ BİTKİLERİ FETHİYE

Çakal nergis, Fethiye sümbülü, Babadağ çiğdemi, Bababoğadikeni, Babadağ civanperçemi, Babadeğneği, Babaçançiçeği ve Kaya feracesi dünyada sadece Babadağ'da yetişen bitkiler ve bu bitkiler yıllarca şifa için kullanılmış.

Türkiye'de yamaç paraşütü denince ilk akla gelen Babadağ, denize yakınlığı, ılıman iklimi ile birçok bitkiyi, adı gibi bir baba şefkatiyle bağrında büyütüyor. Babadağ'da yetişen bitkiler, tarih boyunca da eczacılara kaynak olmuş, şifa dağıtmış.

Babadağ'daki endemik türlerin kaybolmaması, Babadağ'ın kendine has bitkilerinin gelecek nesillere aktarılması amacıyla yola çıkan Fethiye Ticaret ve

Sanayi Odası, Ege Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Hasan Yıldırım, Emekli Öğretmen-Eczacı Rifat Özdemir ve Emekli Öğretmen Bülent Elmas'ın desteği ile 3 yıl süren özel bir çalışmaya öncülük etti. Çalışma kapsamında Babadağ'ın bitkileri fotoğraflandı, tespit edilen türler kayıt altına alındı. Bilimsel yönü de olan çalışma, Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası tarafından Babadağ Bitkileri Fethiye adı ile kitaplaştırıldı.

Türkiye çapındaki bilimsel çalışmalara kaynak olma özelliği olan kitapta, flora ve fauna açısından çok zengin olan Babadağ'daki 72'si endemik olmak üzere toplam 500 farklı bitki yer alıyor.

Keyifli okumalar dileriz.

Babadağ Bitkileri

